

Tampereen yliopisto

Opinto- ja kansainvälisten
asiain osaston julkaisusarja

**Tutkimuksia
ja selvityksiä**

48

2007

Työelämää ja opintoja

Tampereen yliopiston opiskelijakyselyt 2004–2007

**Leena Ahrio
Minna Vallo**

ISBN 978-951-44-7007-3

ISSN 0355-5240

Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print

Tampere 2007

SISÄLTÖ

JOHDANTO	5
AINEISTO	8
Kyselyiden kohderyhmät.....	9
Aineiston käsittely.....	10
Aineiston luotettavuus ja kattavuus	10
Perustietoja opiskelijoista	12
OPISKELU	17
Opiskelun pää- ja sivutoimisuus.....	18
Opintojen vaihe	19
Näkemyksiä opinnoista.....	20
Sivuaineopiskelu	30
Ulkomaiset opinnot ja harjoittelu	35
Mietteitä valmistumisesta.....	37
OPINTOJEN SUJUVUUS.....	40
Opintojen sujuvuuteen vaikuttavia tekijöitä.....	41
Tarkastelua opintopisteisiin suhteutettuna	53
Periodit ja opiskelu	64
TYÖSSÄKÄYNTI.....	67
Opiskeluaikainen työssäkäynti	67
Työtehtävät ja työnantajasektori	68
Miksi opiskelijat käyvät töissä?	71
Työn ja opiskelun yhteensovittaminen.....	76

NÄKEMYKSIÄ TULEVASTA	87
Koulutus ja korkeakouluopiskelu	87
Työllistyminen	91
YHTEENVETO	98
LÄHTEET	105
LIITTEET	107

JOHDANTO

Vuosisadan taitteessa käynnistynyt Bolognan prosessi on virittänyt uudenlaista keskustelua yliopistokoulutuksen tavoitteista. Prosessin kautta Euroopan unioni on halunnut muun muassa yhtenäistää eurooppalaisen korkeakoulutuksen rakenteita koulutuksen laadun varmistamiseksi sekä työvoiman liikkuvuuden helpottamiseksi, jotta unionin alue olisi jatkossakin kilpailukyinen ja vetovoimainen. Suomessa Vanhasen I hallituksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma (2004) on vahvasti eurooppalaisen korkeakoulupolitiikan linjoilla. Kehittämissuunnitelmassa¹ asetettiin muun muassa tavoitteeksi kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen siirtyminen, opintoaikojen lyhentäminen, opintojen keskeyttämisen vähentäminen, laadunvarmistaminen, kansainvälistyminen sekä työelämän huomioiminen aiempaa vahvemmin uusissa tutkimuksissa. Kehittämissuunnitelman taustalla oli huoli muun muassa työvoiman saatavuudesta sekä korkeakoululaitoksen kustannuksista.

Opintoaikojen tiivistäminen sekä työn ja opintojen yhteensovittaminen

Tampereen yliopistossa otettiin eurooppalaisen korkeakoulupolitiikan haaste vastaan luomalla hanke, jonka tavoitteena oli tiivistää opiskeluaikoja sekä löytää keinoja sovittaa työ ja opinnot aiempaa paremmin yhteen. Hankkeeseen koottiin ohjausryhmä laitoksilta, tiedekunnista, kielikeskuksesta, ylioppilaskunnasta, hallintokeskuksesta sekä ura- ja rekrytointipalvelusta. Pääosa hankkeesta koostui laitosten pilottiprojekteista, joissa luotiin erilaisia ratkaisuja yhdistää työelämätaidot ja opinnot sekä kehitettiin tapoja tukea työssäkäyvien opiskelijoiden opintojen etenemistä. Laitosten hankkeita on esitelty hankkeen jokavuotisissa ”Työelämää ja opintoja” -seminaareissa. Kun pilotit vuoden 2007 lopussa päättyvät, niiden tulokset kootaan yhteen muiden hyödynnettäväksi yliopiston Internet-sivuille.

Hankkeessa on lisäksi selvitetty opintojen sujuvuutta sekä työn ja opintojen yhteensovittamisen nykytilannetta Tampereen yliopistossa. Internetpohjaista opiske-

¹ Uusi kehittämissuunnitelma on lausunnolla kesällä 2007, ja se ilmestyy syksyn aikana.

lijakyselyä on kehitetty ja laajennettu hankkeen aikana. Kyselyn taustatiedot on saatu yliopiston opiskelijatietojärjestelmästä. Kyselyiden teemat ovat laajempia kuin itse hankkeen, sillä kyselyt toimivat osana yliopiston laadunvarmistusta. Tämä tutkimusraportti kattaa opiskelijakyselyiden tulokset siltä osin kuin ne liittyvät opintojen sujuvuuteen sekä opiskelijoiden työssäkäyntiin ja tuleviin uranäkymiin. Raportti koostuu pääosin vuosien 2006–2007 kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden kyselyistä. Aineistoa on kuvattu tarkemmin seuraavassa luvussa.

Opiskelijoiden näkemyksiä kyselystä

Monelle opiskelijalle kysely on iloinen yllätys. Ensimmäisenä vastauspäivänä saapuu yleensä noin puolet koko kyselyn vastauksista. Kyselyn lopuksi opiskelijoilla on mahdollisuus kommentoida kyselyä sekä antaa vapaamuotoista palautetta sekä kehittämideoita. Kysely kerää pääsääntöisesti kehuja.

Erinomainen kysely. Toivon todella, että vastaukseni lukee joku ajatuksella. Opetuksessa ja sen järjestämisessä on korjattavaa ja olen omalta osaltani valmis parantamaan Tampereen yliopiston toimintaa ja kannattavuutta.

Jotkut kokevat kyselyn myös raskaaksi ja turhaksikin; silti vastaajat lähes poikkeuksetta täyttävät lomakkeen uskollisesti alusta loppuun.

Pitkä kuin nälkävuosi.

Alussa olisi voinut mainita että koko lomakkeen täyttöön menee enemmän aikaa kuin yhden Simpsons-jakson katsomiseen (puoliso ehti leipääntyä).

Valmiista vastausvaihtoehdoista ei oikein koskaan löydä täydellisesti sopivaa vastausta, mutta menettelihän tuo. Toivottavasti tällä on vaikutusta johonkin.

Sisällöltään kyselyä pidetään tarpeellisena palautteen antamisen kanavana. Lomakkeen täyttämistä pidetään myös hyvänä keinona prosessoida omia ajatuksia ja tulevaisuuden näkymiä. Vastanneet opiskelijat kokivat kyselyyn vastaamisen tärkeänä mahdollisuutena ja henkilökohtaisena asiana.

Hyvä ja tarkka lomake. Nyt kun olisi vielä tuntuva hyötyä näistä kirjoitelluista jutuista itsellekin, eli pääsisin valmistumaan.

Kiva lomake, ihanaa kun joku kysyy näitä juttuja, koska minulle ne aiheuttavat stressiä ja pelkoa, esim. tutkinnonuudistuksen vuoksi 'pakkovalmistuminen' ja hieno juttu, että tämä ehkä huomataan.”

Erityisen monessa vastauksessa toivottiin, että kyselyiden tulokset myös toisivat muutosta vallitseviin ja ongelmia aiheuttaneisiin käytäntöihin.

...Haluaisin vielä erikseen huomauttaa, että työelämä voisi olla enemmän esillä yliopistossa. Kertoa asioita, joista olisi hyötyä työssä. Onhan näitä tilaisuuksia hyvin järjestetty nytkin, mutta niihin pitäisi enemmän ja enemmän panostaa. Tuskin meistä kaikista tutkijoita tulee. Tutkijan hommista saa valtavasti tietoa. Koko opiskelu on tutkimisen harjoittelua. Siksi mielestäni olisi reilua niille opiskelijoille, joista ei tule tutkijoita, esitellä enemmän työelämää. Tämä olisi tärkeää opintojen alkuvaiheessa, jolloin voisi paremmin suunnitella opintojaan.

Raportin rakenne

Raportin seuraavassa luvussa käydään läpi opiskelijatietojärjestelmästä saatua tausta-aineistoa. Sen jälkeen luodaan katsausta yliopisto-opiskeluun ja -opiskelijoihin. Kolmannessa luvussa tarkastellaan opintojen sujuvuuteen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden vaikutusta opintojen etenemiseen. Neljännessä luvussa keskitytään työsäkäyntiin: yhteensovittamiseen opiskeluaikana sekä tulevaisuuden näkymiin. Loppuluvussa kootaan yhteen selvityksen keskeiset tulokset ja peilataan niitä muihin tutkimuksiin.

AINEISTO

Aineisto koostuu vuosina 2004–2007 Tampereen yliopiston opinto- ja kansainvälisten asiain osastolla tehdyistä opiskelijakyselyistä. Opiskelijakyselyt toteutetaan Internetissä, ja niissä on sekä yhteisiä että vuosittain vaihtuvia osuuksia. Kyselystä lähetetään tieto opiskelijalle sähköpostitse. Opiskelijat kirjautuvat varsinaiseen kyselyyn peruspalvelutunnuksellaan, näin voidaan varmistaa, että opiskelija vastaa kyselyyn vain kerran. Sähköpostiosoitteet ja taustatiedot saadaan yliopiston opiskelijatietojärjestelmästä. Ensimmäinen kysely tehtiin vuonna 2004 kolmannen vuoden opiskelijoille. Kyselyä on kehitetty ja laajennettu hankkeen aikana. Vuodesta 2006 lähtien kyselyt on tehty myös toisen sekä viidennen vuoden opiskelijoille.

Raportissa käsitellään pääosin vuosina 2006–2007 tehtyjä kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden kyselyitä. Niiltä osin kuin kysymykset ovat yhtenevät vanhempien kyselyiden kanssa, mukaan on otettu myös kevään 2004 ja 2005 kyselyt kolmannen vuoden opiskelijoille. Lisäksi vuoden 2006² kysely toisen vuoden opiskelijoille on otettu mukaan opintojen sujuvuutta koskevaan lukuun, sillä aihetta on haluttu kuvata mahdollisimman kattavasti. Kyseisessä luvussa tarkastellaan myös ainoastaan toisen vuoden opiskelijoille tehtyjä kysymyksiä lukuvuonna 2005–2006 käyttöönotetusta periodijärjestelmästä.

Kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoille suunnatut kyselyt ovat hyvin samantyyppiset. Ne keskittyvät opintojen sujuvuuteen, opiskelukokemuksiin sekä opiskeluaikaiseen työssäkäyntiin eli tämän raportin teemoihin. Toisen vuoden opiskelijoille suunnatut kyselyt keskittyvät sen sijaan opiskeluelämän alkuun liittyviin tekijöihin kuten tuutorointiin ja orientoiviin opintoihin. Näin koko aineiston ottaminen mukaan tähän raporttiin ei ollut toimiva ratkaisu. Lukijan kannalta rat-

² Opiskelijakyselyt toista vuottaan aloittaville tehdään syksyisin, joten vuoden 2007 kyselyä ei raporttia kirjoitettaessa ole vielä tehty, eivätkä sen tulokset ole näin ollen käytettävissä.

kaisu ei kaikin osin ole vaivaton, mutta raportissa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että lukija tietäisi mihin aineistoon kulloinkin viitataan.

Raporttiin on lainattu runsaasti otteita opiskelijoiden avovastauksista. Ne on kirjattu sanatarkasti. Otteita ei ole identifioitu esimerkiksi tiedekunnittain tai vuosikursseittain, koska sen ei katsottu tuovan raportointiin lisäarvoa.

Vaikka aineisto antaisikin joissakin kysymyksissä mahdollisuuksia opiskelijan arjen mahdollisten muutosten tarkasteluun vuodesta 2004 vuoteen 2007, siihen ei kuitenkaan tämän raportin puitteissa haluttu tarttua, vaan aikasarjatarkasteluun keskitytään myöhemmin, kun aineisto on vielä kattavampi.

Vuosittain kyselyyn on vastannut noin 40 prosenttia kyselyn saaneista opiskelijoista. Liitteeseen 1 on koottu tässä raportissa käytetyt kysymykset ja niiden vastausjakaumat vuosittain. Kyselyiden tulokset kokonaisuudessaan sekä kyselylomakkeet ovat nähtävillä Internetsivulla osoitteessa <http://www.uta.fi/opiskelu/kyselyt/>.

Kyselyiden kohderyhmät

Kyselyt on lähetetty tietyin poikkeuksin niille läsnäolevaksi ilmoittautuneille ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille, joilla on peruspalvelutunnus ja sitä kautta yliopiston sähköpostiosoite. Ulkopuolelle on jätetty tutkinnon suorittaneet, International School of Social Sciences -yksikön ohjelmissa (ISSS) opiskelevat, sekä maisteriohjelmiin valitut tai pelkän maisterin tutkinto-oikeuden saaneet. Kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden kysely on lähetetty alun perin niille, joilla ei ole ollut ennestään tutkinto-oikeutta Tampereen yliopistossa. Vuodesta 2006 alkaen mukana ovat lisäksi ne opiskelijat, jotka ovat luopuneet aiemmasta tutkinto-oikeudestaan Tampereen yliopistossa. Toisen vuoden opiskelijoiden kohderyhmään kuuluivat edellä mainitun lisäksi myös ne, joilla on jokin muukin tutkinto-oikeus Tampereen yliopistossa.

Liitteeseen 2 on koottu eri vuosina toteutettujen kyselyiden perustiedot: kyselyn ajankohta, opintojen aloitusvuosi sekä vastausmäärä ja -prosentti.

Aineiston käsittely

Eri luokkien välisten erojen tilastollista merkittävyyttä on tutkittu ristiintaulukoinneissa Pearsonin χ^2 -testillä. Keskiarvojen erojen tilastollista merkittävyyttä on arvioitu yksisuuntaisella varianssianalyysillä, Kruskal-Wallis -testillä. Testillä verrataan ei-parametrisen aineiston (ikä, opintopisteet) keskiarvojen yhtäsuuruutta. Tilastollisesti merkitsevät erot on ilmoitettu p-arvoina. Tilastollisessa analyysissä on käytetty apuna SPSS-ohjelmaa.

Aineiston luotettavuus ja kattavuus

Tampereen yliopistossa julkaistaan vuosittain tilastot hakijoista, opiskelijoista sekä valmistuneista yliopiston opiskelijatilastosivuilla³ Opiskelua sekä valmistuneita koskevat tiedot perustuvat opiskelijatietojärjestelmään, valintaa koskevat opiskelijavalintajärjestelmään. Tässä raportissa käytettävät taustatiedot on poimittu yliopiston opiskelijatietojärjestelmästä. Tässä luvussa tarkastellaan yliopisto-opiskelijoita ja vastaajien edustavuutta Tampereen yliopistossa.

Kyselyihin on vastannut yhteensä 620 toisen vuoden opiskelijaa, 2037 kolmannen vuoden opiskelijaa sekä 724 viidennen vuoden opiskelijaa. Vuosittainen vastausprosentti on noin 40 (ks. tarkemmin liite 2).

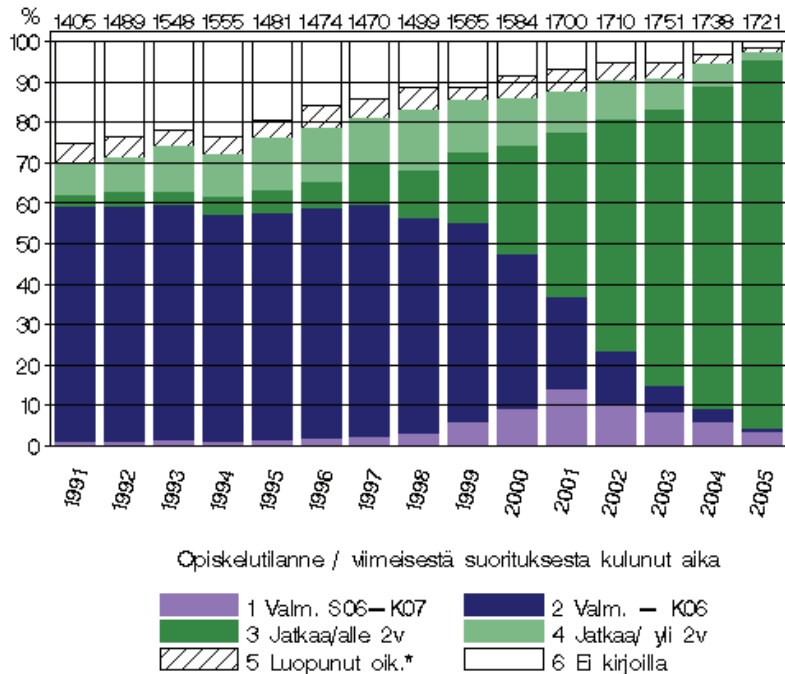
Eri vuosina aloittaneiden opiskelijoiden opiskelutilannetta tarkastellaan vuosittain. Alla oleva taulukko kertoo tilanteesta vuoden 2007 kesällä.

³ Tampereen yliopiston opiskelijatilastot (<http://www.uta.fi/tilastot/>).

TAMPEREEN YLIOPISTO

Ylemmän korkeakoulututkinnon 1991 – 2005 aloittaneiden opiskelutilanne 13.7.2007 tutkinto-oikeuden alkuvuosittain

Koko yliopisto

* Opiskelija on luopunut kyseisenä vuonna alkaneesta opinto-oikeudesta.
Pylvään päällä oleva luku ilmaisee kyseisenä vuonna alkaneiden opinto-oikeuksien määrän.

barikohtalotYO 13.7.2007 klo 18.31

Kuvio 1: Tampereen yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon aloittaneiden opiskelutilanne⁴

Taulukosta voidaan seurata sitä, miten suuri osa kunakin vuonna tutkinto-oikeuden saaneista opiskelijoista on valmistunut tai miten aktiivista opiskelu on. Kuvioista käy ilmi, että noin 55 prosenttia opiskelijoista on valmistunut 8–9 vuodessa. Tiedekunnittain erot valmistumisprosentteissa ja -ajoissa ovat suuria. Vaikka opiskelut jatkuisivatkin pidempään, valmistuneiden määrä ei juuri nouse. Vuosiluokasta noin viisi prosenttia luopuu tutkinto-oikeudestaan ja noin kymmenen

⁴ Tampereen yliopiston tilastosivut (<http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/tutkinnot/kohtalot/v2007/>).

vuotta aiemmin opiskelemaan tulleista yli kymmenen prosenttia ei ole kirjoilla yliopistossa. He eivät siis ole kirjoittautuneet läsnä- eivätkä poissaoleviksi. Kuvion mukaan kyselyn ensimmäisestä kohderyhmästä (vuonna 2001 aloittaneista), on valmistuneita vajaa neljäkymmentä prosenttia. Kuvio kertoo myös sen, että pitkällä aikavälillä noin 30 prosenttia lakkaa ilmoittautumasta yliopistoon tai luopuu tutkinto-oikeudestaan. Kuvio sisältää toisaalta myös ne opiskelijat, joilla on useampia tutkinto-oikeuksia. Näin sama ihminen voi olla tilastossa useampaan kertaan eri segmenteissä tutkinto-oikeutensa mukaan: yhdessä hän on aktiivinen opiskelija, yhdessä tutkinto-oikeudesta luopunut ja yhdessä valmistunut. Kuviosta käy ilmi myös vuosittain sisään otettavien opiskelijoiden määrän kasvu.

Perustietoja opiskelijoista

Tampereen yliopiston reilusta 13 000 perustutkinto-opiskelijasta naisia on kaksi kolmasosaa. Vastanneista naisia on 78 prosenttia eli selkeästi enemmän kuin miehiä.

Ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat	N	miehiä %	naisia %
Humanistinen tdk	3303	22	78
Informaatiotieteiden tdk	2190	60	40
Kasvatustieteiden tdk	1192	17	83
Kauppa- ja hallintotieteiden tdk	2837	46	54
Lääketieteellinen tdk	1210	28	72
Yhteiskuntatieteellinen tdk	2432	25	75
Yhteensä	13164	33	67

Taulukko 1: Tampereen yliopiston ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat tiedekunnittain⁵

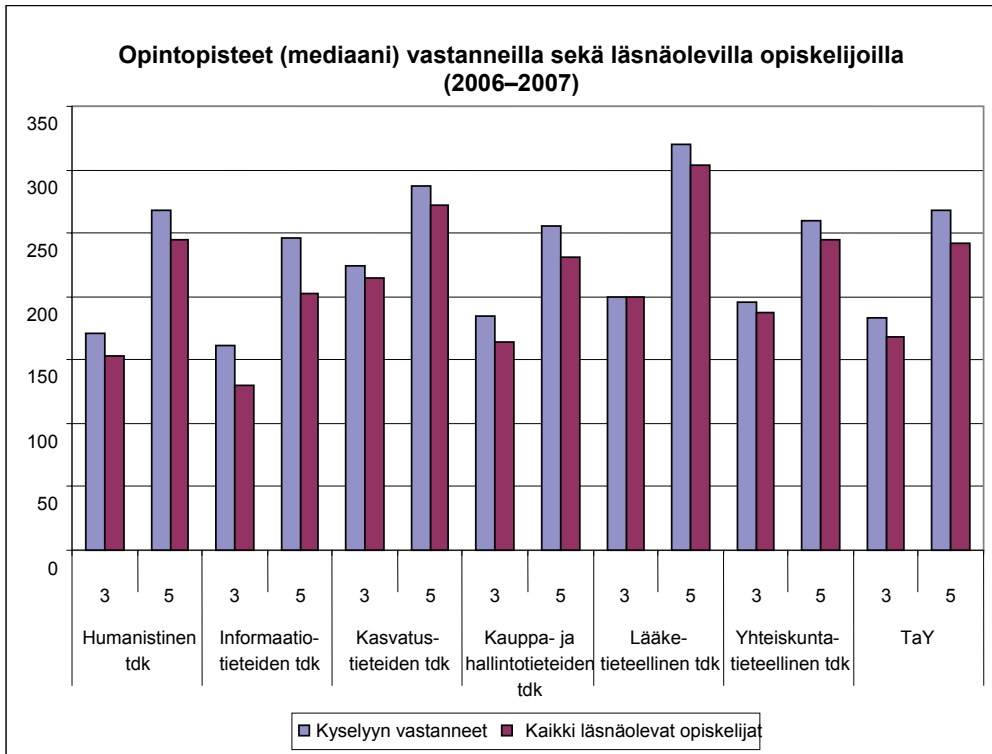
⁵ Tampereen yliopiston tilastosivut (http://uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/opiskelijat/v2006/tutkinto_opiskelijat12/), opiskelijoiden lukumäärä 5.1.2007.

Kolmannen vuoden opiskelijat ovat suorittaneet keskimäärin 170 opintopistettä ja viidennen vuoden opiskelijat noin 250 opintopistettä. Luvut sisältävät myös muualla suoritettut, tutkintoon hyväksytyt opintopisteet. Opintoviikot on muutettu opintopisteiksi kertoimella 1,8 (160 opintoviikkoa → 300 opintopistettä). Opintopisteet on pyydetty opiskelijatietojärjestelmästä vuosittain kesäkuun puolivälissä.

	Kyselyyn vastanneet (op)			Läsnäolevat opiskelijat (op)		
	Keskiarvo	Mediaani	N	Keskiarvo	Mediaani	N
2. vuosi	102	76	584	99	76	1400
3. vuosi	183	182	2037	168	172	2527
5. vuosi	267	268	724	242	250	2042

Taulukko 2: Toisen, kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden opintopisteet (mukaan lukien muualla suoritettut opintopisteet)

Kyselyyn vastanneet ovat edenneet opinnoissaan hieman nopeammin kuin kyselyyn vastaamatta jättäneet. Opintopistekertymät vaihtelevat tiedekunnittain. Eniten opintopisteitä ovat suorittaneet lääketieteellisessä ja kasvatustieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat. Näiden alojen opiskelijat ovat tyypillisesti opiskelleet jo muualla ennen nykyistä tutkintoaan.

Kuvio 2: Opintopisteiden mediaani vastanneilla sekä kaikilla läsnäolevilla opiskelijoilla (2006–2007)

Tampereen yliopiston tiedekunnista suurimmat ovat humanistinen sekä kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunta. Kasvatustieteiden tiedekunta on selkeästi pienin. Kyselyyn vastanneet edustavat melko hyvin Tampereen yliopiston opiskelijakuntaa eri tiedekunnissa. Humanistisen tiedekunnan opiskelijat vastaavat aktiivisimmin kyselyyn, vähiten aktiivisia ovat kasvatustieteen opiskelijat. Muut tiedekunnat ovat suhteellisen hyvin edustettuina opiskelijamääräänsä nähden. Vuosittainen vastausaktiivisuus ei eroa tiedekunnittain.

	Kyselyyn vastanneita yhteensä				Kaikki opiskelijat
	2. vuosi	3. vuosi	5. vuosi	Yhteensä	
Humanistinen tdk	166	549	220	769	3586
%	28	27	30	28	23
Informaatiotieteiden tdk	74	353	122	475	2425
%	13	17	17	17	15
Kasvatustieteiden tdk	44	144	33	177	1568
%	8	7	5	6	10
Kauppa- ja hallinto-tieteiden tdk	98	383	138	521	3185
%	17	19	19	19	20
Lääketieteellinen tdk	91	270	81	351	2252
%	16	13	11	13	14
Yhteiskuntatieteell. tdk	111	338	130	468	2840
%	19	17	18	17	18
Yhteensä	584	2037	724	2761	15856
%	100	100	100	100	100

Taulukko 3: Kyselyyn vastanneet sekä Tampereen yliopiston ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat tiedekunnittain ⁶

Aineistoa tarkasteltaessa on syytä huomioida, että lääketieteen tiedekuntaa koskeva aineisto käsittää sekä lääketieteen lisensiaateiksi opiskelevat (64 % tiedekunnan vastaajista), hoitotieteen opiskelijat (18 % tiedekunnan vastaajista), sekä erillislaitoksilta terveystieteen opiskelijat (5 % tiedekunnan vastaajista) ja lääketieteellisen teknologian instituutissa opiskelevat (13 % tiedekunnan vastaajista). Koska lääkäriksi opiskelevia on näin suuri määrä vastaajista, analyysi on painottunut käsittelemään ko. tiedekunnan vastauksia lääkäriksi opiskelun näkökulmasta (kurssimuotoinen opiskelu, ammattiin kouluttautuminen). Kasvatustieteiden tiedekunnan vastauksista 65 prosenttia on opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoilta, jotka niin

⁶ Tampereen yliopiston tilastosivut (osoite: http://www.uta.fi/laitokset/tkk/tilastoja/opiskelijat/v2006/tutkinto_opiskelijat12/).

ikään opiskelevat kurssimuotoisesti ja pätevyivät ammattiin. Tämä myös painotuu jonkin verran analysissä.

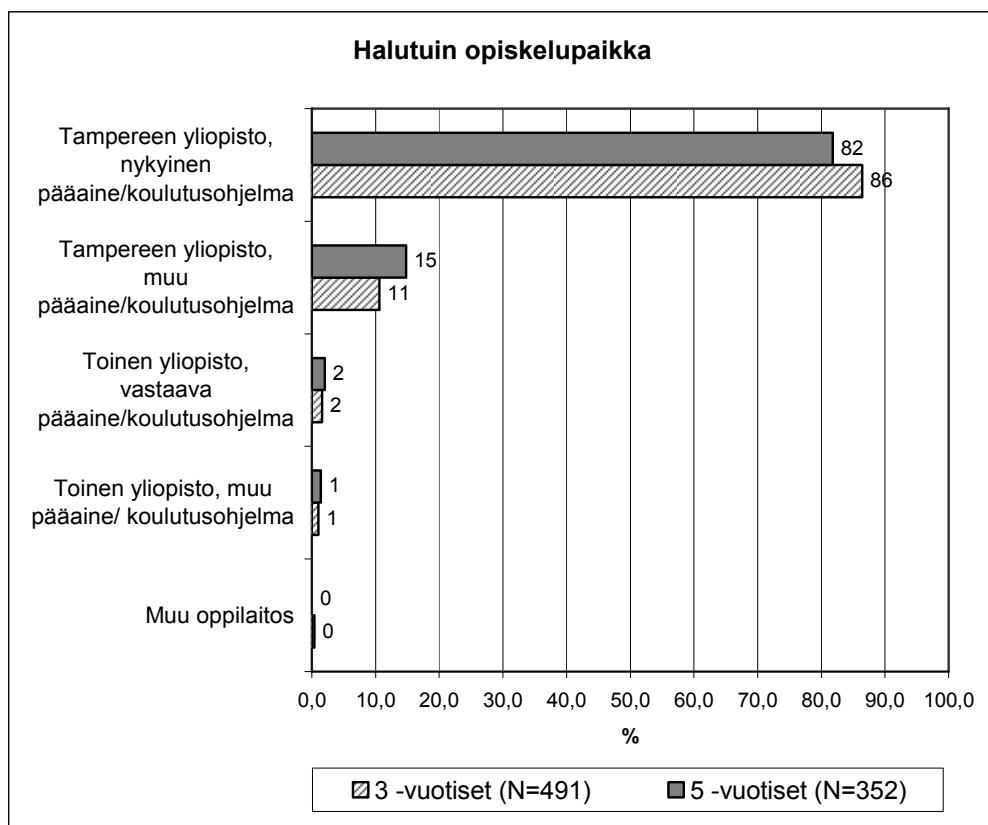
Tampereen yliopiston läsnäolevista opiskelijoista vuotta aiemmin aloittaneet ovat keskimäärin 24,9-vuotiaita (mediaani 22), kolme vuotta aiemmin aloittaneet ovat keskimäärin 25,8-vuotiaita (mediaani 24 vuotta) ja viisi vuotta aiemmin aloittaneet ovat keskimäärin 26,9-vuotiaita (mediaani 25 vuotta). Kyselyyn vastanneet toisen vuoden opiskelijat eivät eroa ikänsä puolesta vastaamatta jättäneistä. Kyselyyn vastanneet 3. vuoden opiskelijat ovat hieman nuorempia kuin vastaamatta jättäneet: he ovat keskimäärin 25,1 vuotta vanhoja, iän mediaani on vielä alhaisempi (23 vuotta). Kyselyyn vastanneet viidennen vuoden opiskelijat eivät juuri eroa kanssaopiskelijoistaan iän suhteen: he ovat keskimäärin 26,2-vuotiaita (mediaani 25 vuotta).

		<i>2. vuoden opiskelijat</i>		<i>3. vuoden opiskelijat</i>		<i>5. vuoden opiskelijat</i>	
		<i>Kaikki</i>	<i>Vastanneet</i>	<i>Kaikki</i>	<i>Vastanneet</i>	<i>Kaikki</i>	<i>Vastanneet</i>
Humanistinen tdk	ka	22,7	22,1	24,1	24,0	25,6	25,4
	med.	21	21	23	23	24	24
Informaatiotieteiden tdk	ka	24,2	24,3	25,8	25,3	26,8	26,0
	med.	23	22	24	23	25	25
Kasvatustieteiden tdk	ka	29,0	29,1	27,1	25,2	29,5	28,5
	med.	24	25	24,25	24	26	26
Kauppa- ja hallinto-tieteiden tdk	ka	24,4	24,3	26,0	25,1	27,2	26,2
	med.	22	23	24	24	25	25
Lääketieteellinen tdk	ka	26,6	27,2	28,1	26,7	27,8	26,5
	med.	22	24	24,25	24	25	25
Yhteiskunta-tieteellinen tdk	ka	25,1	24,8	25,9	25,3	27,2	26,7
	med.	23	22	24,25	24	26	26
Yhteensä	ka	24,9	24,6	25,8	25,1	26,9	26,2
	med.	22	22	24	23	25	25

Taulukko 4: Opiskelijoiden ikä: kaikki läsnäolevat opiskelijat ja kyselyyn vastanneet

OPISKELU

Opiskelupaikka Tampereen yliopistossa on ollut ensisijaisena toiveena lähes kaikilla opiskelupaikan saaneilla ja edelleen opiskelevilla. Yli 80 prosenttia opiskelee siellä, missä on alun perin halunnutkin. Pääaineen vaihtajia tai pääaineen vaihtoa tavoittelevia on Tampereen yliopistossa runsaasti. Tämä näkyy myös siinä, että viidettä vuottaan opiskelevista noin 15 prosenttia ilmoittaa ainakin alun perin haaveilleensa toisesta opiskelupaikasta Tampereen yliopistossa.

Kuvio 3: Lähes kaikki vastanneet ovat halunneet opiskelemaan nimenomaan Tampereen yliopistoon

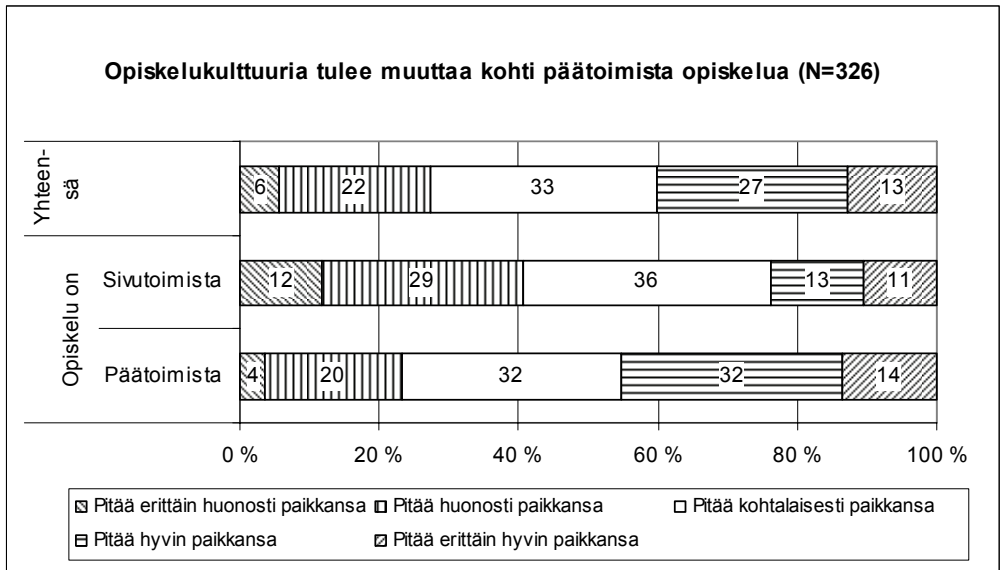
Opiskelun pää- ja sivutoimisuus

Noin 80 prosenttia kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoista ilmoittaa opiskelevansa päätoimisesti Tampereen yliopistossa ja yhdeksän prosenttia sivutoimisesti. Seitsemän prosenttia ei koe olevansa opiskelija, vaan kertoo olevansa esimerkiksi vanhempainvapaalla, harjoittelussa tai ulkomailla opiskelemassa. Useamman vaihtoehdon on valinnut 4 prosenttia opiskelijoista. Heistä moni yhdistää täysiaikaisen työssäkäynnin ja normaalisti etenevät opinnot. Sivutoimisten opiskelijoiden määrä lisääntyy opintovuosien karttuessa ($p < 0,001$). Myös muuttuvat elämäntilanteet vähentävät päätoimisten opiskelijoiden määrää opiskeluvuosien myötä.

<i>Opintojen pää- ja sivutoimisuus 2007</i>		<i>3-vuotiset</i>	<i>5-vuotiset</i>	<i>Yhteensä</i>
Opiskelen päätoimisesti Tampereen yliopistossa	n	439	256	695
	%	88	72	81
Opiskelen sivutoimisesti Tampereen yliopistossa	n	26	50	76
	%	5	14	9
Muu elämäntilanne	n	19	37	56
	%	4	10	7
Useampi vaihtoehto	n	16	14	30
	%	3	4	4
Yhteensä	n	500	357	857
	%	100	100	100

Taulukko 5: Neljä viidestä yliopisto-opiskelijasta ilmoittaa opiskelevansa päätoimisesti

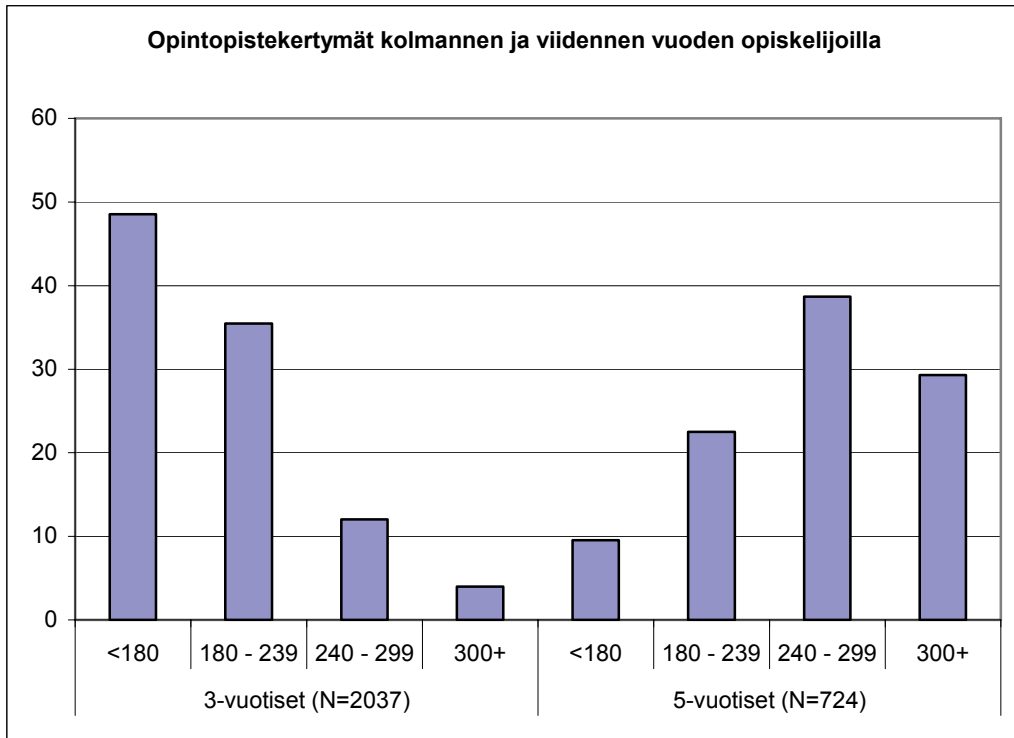
Valtaosa opiskelijoista toivoo, että opiskelukulttuuria muutettaisiin kohti päätoimista opiskelua. Erityisesti ne, jotka ilmoittavat olevansa päätoimisia opiskelijoita, ovat sitä mieltä, että opinnot voisivat olla nykyistä päätoimisempiäkin. Sen sijaan sivutoimisesti opiskelevista 40 prosenttia on sitä mieltä, ettei opintojen päätoimisuutta tule lisätä.

Kuvio 4: Pää- ja sivutoimisesti opiskelevien näkemykset eroavat opiskelukulttuuria koskevassa väitteessä

Opintojen vaihe

Kaksiportaisessa tutkintorakenteessa kandidaatin tutkintoon vaaditaan vähintään 180 opintopistettä, maisterintutkintoon 120; poikkeuksena on psykologian maisterin tutkinto, jonka vähimmäislaajuus on 150 opintopistettä. Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluu vähintään 360 opintopistettä. Kyselyyn vastanneista kolmannen vuoden opiskelijoista noin puolet on suorittanut opintonsa kandidaattivaiheeseen (180 op) ja 15 prosenttia on graduvaiheessa (yli 240 opintopistettä). Viidennen vuoden opiskelijoista noin 10 prosenttia ei ole vielä suorittanut kandidaatin tutkinnon vähimmäismäärää. Nelisenkymmentä prosenttia viidennen vuoden opiskelijoista on tutkielmantekovaiheessa, ja lähes 30 prosentilla on opintosuorituksia enemmän kuin maisterintutkinto edellyttää. Eniten opintopisteitä on lääketieteellisessä ja humanistisessa tiedekunnassa opiskelevilla.

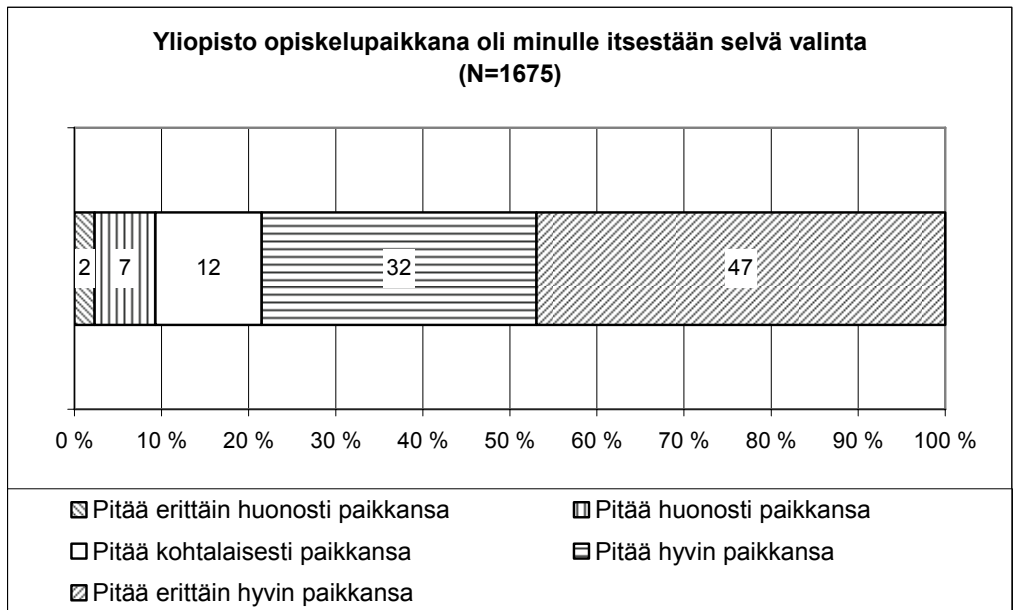
Kuvio 5: Kyselyyn vastanneiden opintopistemäärät 3. ja 5. vuoden opiskelijoilla

Näkemyksiä opinnoista

Vuodesta 2006 alkaen opiskelijoiden näkemyksiä yliopisto-opiskelusta on kartoitettu väitepatteristolla. Tässä luvussa vastauksia on tarkasteltu 3. ja 5. vuoden opiskelijoiden osalta. Opiskelijat valitsevat viisiportaiselta likert-asteikolta parhaiten omaa näkemystään kuvaavan vaihtoehdon kustakin väitteestä: pitää ”erittäin hyvin, hyvin, kohtalaisesti, huonosti, erittäin huonosti” paikkansa (ks. tarkemmin kuvio, [liite 3](#)).

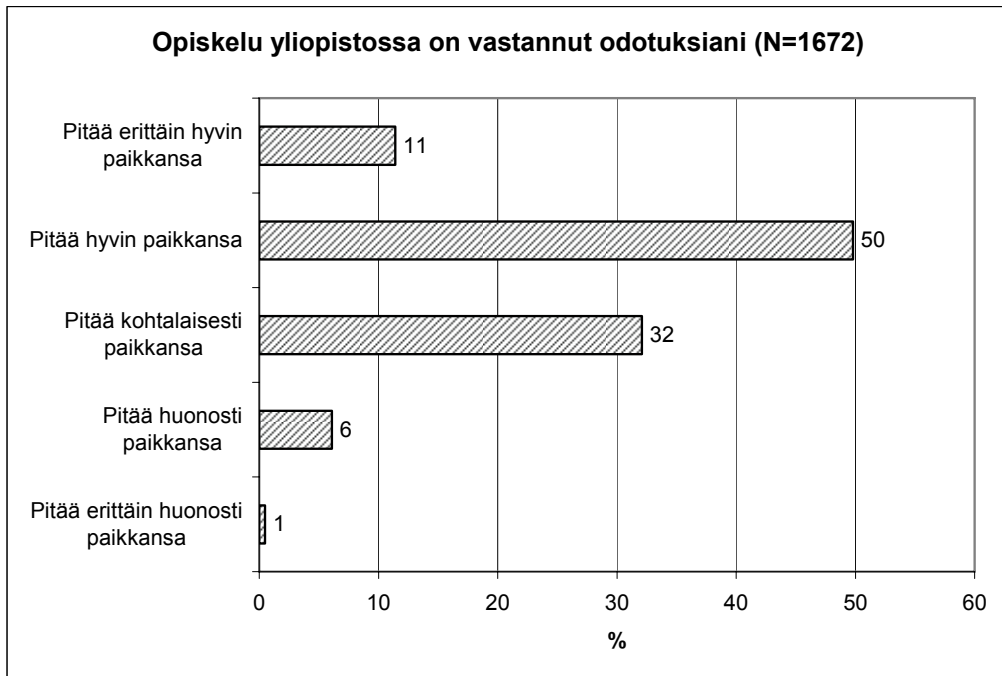
Yliopisto opiskelupaikkana on itsestään selvä vaihtoehto suurimmalle osalle (80 %) opiskelijoita. Mitä nuorempana opiskelija on saapunut opiskelemaan sitä itsestään selvempänä hän on pitänyt yliopisto-opintoja ($p < 0,001$). Lääketieteen liseniaateiksi opiskelevista sekä tiedotusoppia lukevista yli 90 prosenttia on pitä-

nyt yliopisto-opintoja itsestään selvänä ratkaisuna. Eniten muitakin koulutusvaihtoehtoja ovat miettineet informaatiotutkimuksen sekä terveystieteiden opiskelijat.

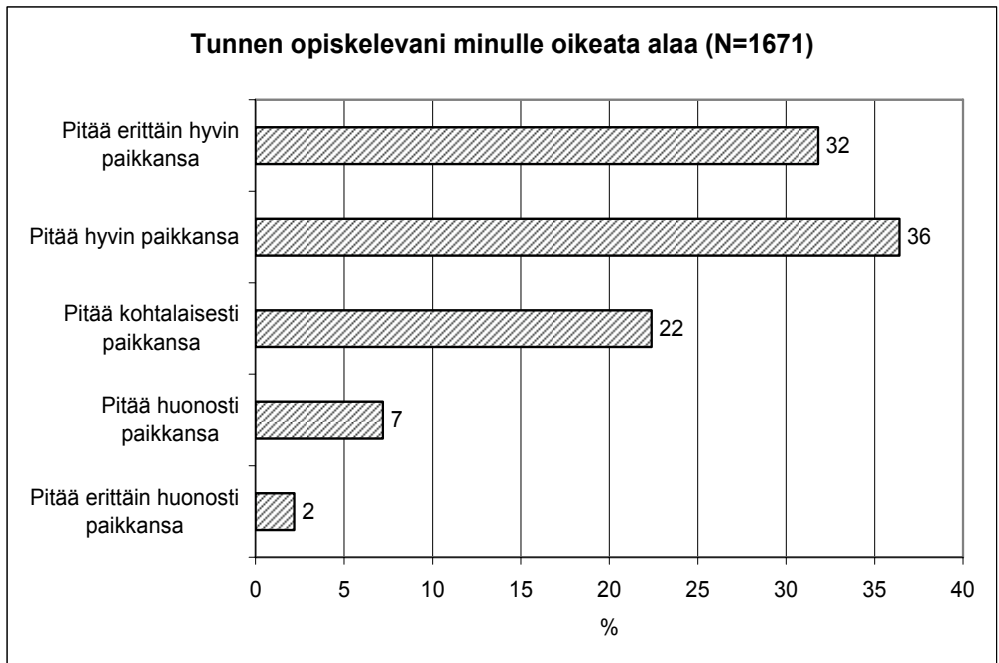
Kuvio 6: Yliopisto-opinnot ovat itsestään selvä valinta suurimmalle osalle opiskelijoita

Opiskelu yliopistossa on vastannut hyvin opiskelijoiden mielikuvia kaikissa ikäryhmissä. Vain alle kaksi prosenttia katsoo, etteivät ennako-odotukset ole lainkaan toteutuneet. Erityisen hyvin yliopisto-opinnot ovat vastanneet omia odotuksia lääketieteen lisensiaateiksi opiskelevilla, sekä historian ja sosiaalitieteiden opiskelijoilla. Odotukset eivät myöskään muutu opintojen edetessä.

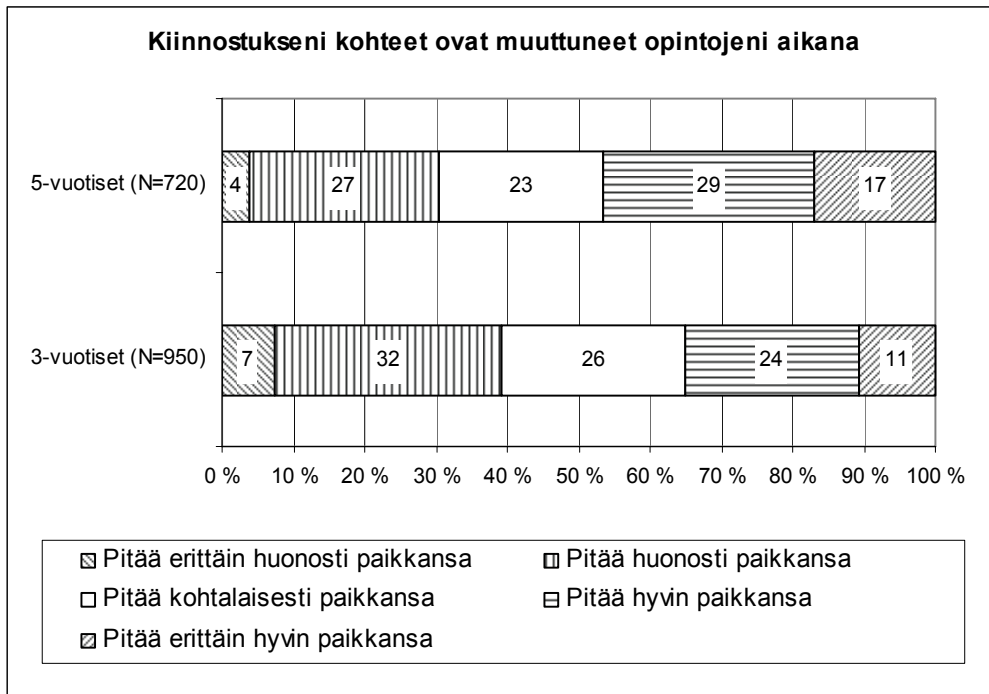
Kuvio 7: Yliopisto-opinnot vastaavat hyvin ennakkokäsityksiä

Opiskelijoiden selkeä enemmistö kokee, että he opiskelevat itselleen sopivaa alaa, vain 10 prosenttia kokee olevansa väärällä alalla. Kolmas ja viides vuosiluokka eivät eroa toisistaan ($p=0,915$). Sen sijaan tiedekunnittain näkemys oman alan sopivuudesta vaihtelee ($p<0,001$). Varmimpia valinnoistaan ovat lääketieteen ja kasvatustieteen opiskelijat; heistä 80 prosenttia katsoo väitteen pitävän hyvin tai erittäin hyvin paikkansa, humanistisen ja informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoista noin 60 prosenttia.

Kuvio 8: Opiskelijat ovat tyytyväisiä pääainevalintaansa

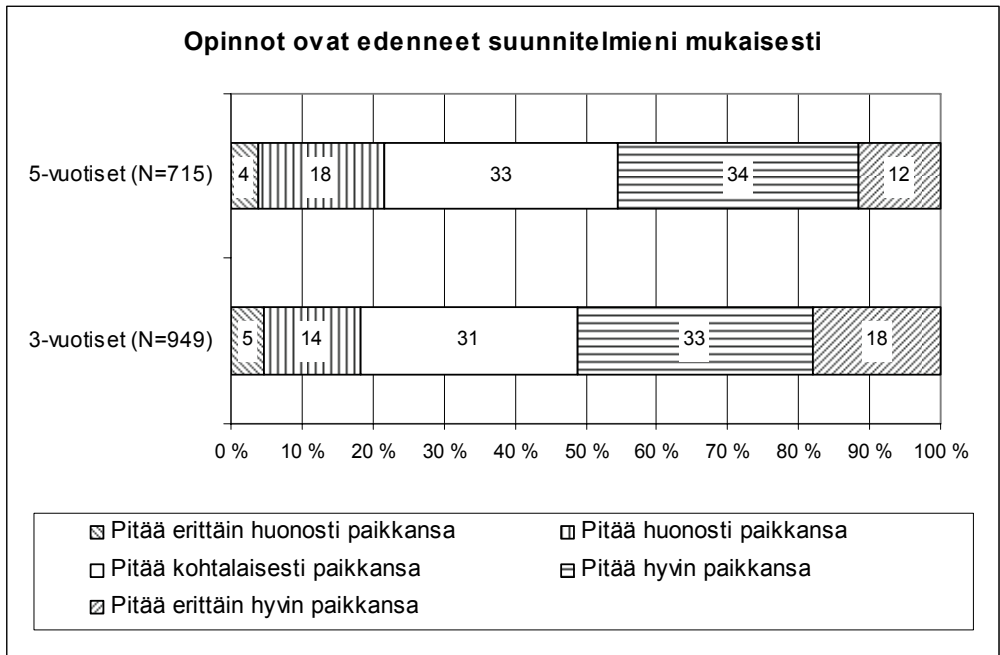
Noin kolmannes opiskelijoista kokee, etteivät heidän kiinnostuksen kohteensa ole vaihtuneet opintojen aikana; muilla mieli on muuttunut. Lääketieteen opiskelijat ovat alusta asti olleet varmoja omista valinnoistaan, heistä parisenkymmentä prosenttia katsoo, että heidän kiinnostuksen kohteensa ovat muuttuneet. Eniten muutoksia on humanisteilla ja informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoilla ($p < 0,001$).

Kuvio 9: Kiinnostuksen kohteet muuttuvat opintojen kuluessa

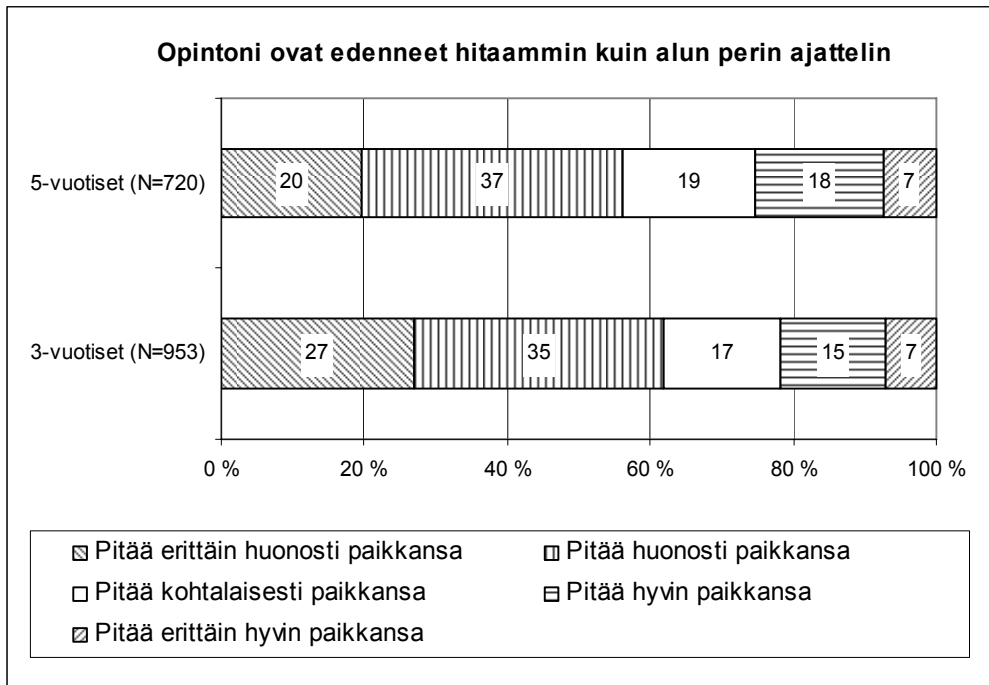
Parikymmentä prosenttia opiskelijoista ei suunnittele opintojaan pitkällä tähtäimellä. Pitkän aikavälin suunnitelmat ovat yleisempiä kolmannen vuoden opiskelijoilla kuin viidennen vuoden opiskelijoilla ($p=0,008$). Suunnitelmallisimmat opiskelijat ovat lääketieteellisessä, vähiten suunnitelmalliset humanistisessa ja informaatiotieteiden tiedekunnassa ($p<0,001$).

Valtaosalla opiskelijoista omiin suunnitelmiin tulee muutoksia opintojen kuluessa. Opintojen edetessä yhä useammalle tulee vastaan tilanne, jossa opinnot eivät sujukaan niin kuin on ajatellut ($p<0,001$). Tiedekunnittain tarkastellen ($p<0,001$) erityisesti humanistisen, informaatiotutkimuksen sekä yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoista tavallista useammalla (noin 20 %) opinnot eivät ole edenneet lainkaan suunnitelmien mukaan. Sen sijaan lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla opinnot etenevät ennakoitusti.

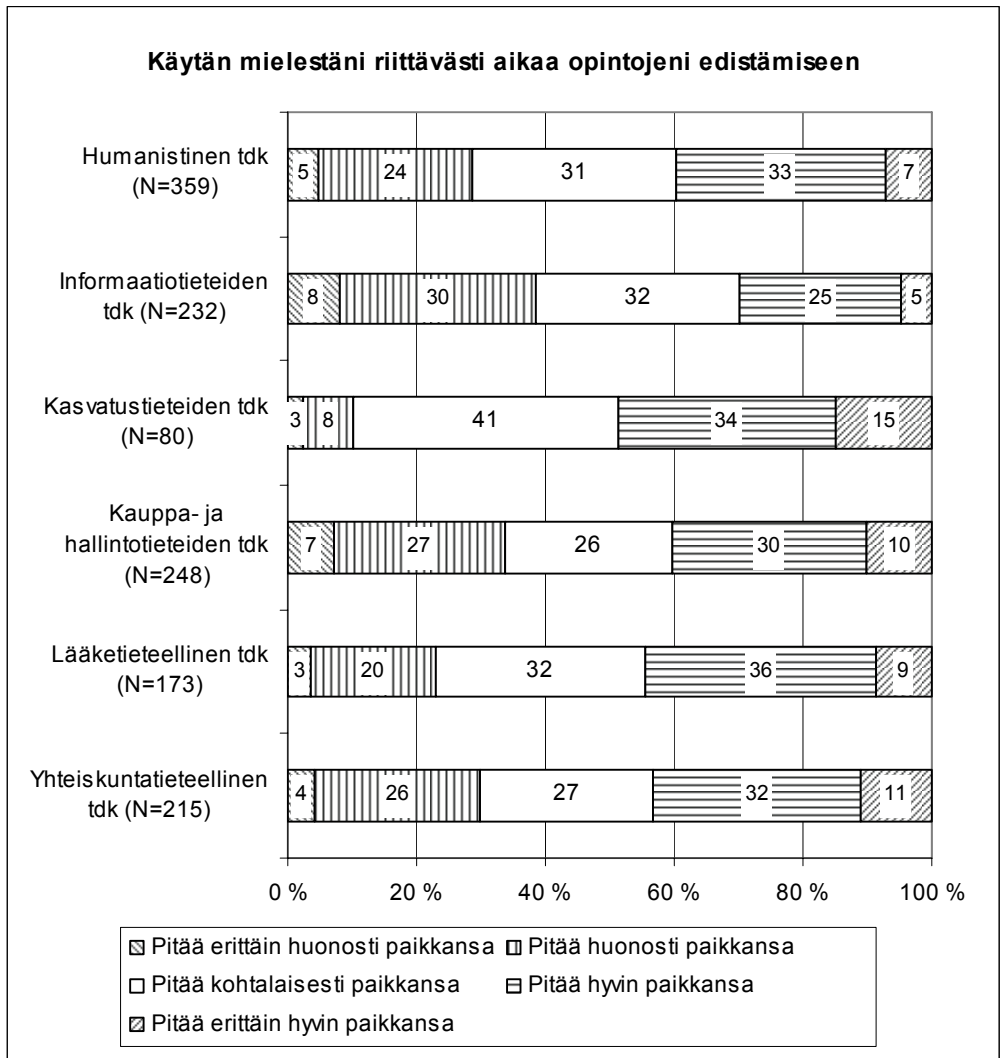
Kuvio 10: Suunnitelmiin tulee muutoksia opintojen kuluessa

Reilulla 20 prosentilla opinnot ovat edenneet selvästi hitaammin kuin opiskelija on alun perin suunnitellut. Noin 60 prosentilla ne ovat edenneet melko lailla odotusten mukaisesti. Viidennen vuoden opiskelijoista hieman useampi kuin kolmasvuotisista kokee opintojen edenneen tavoitteita hitaammin ($p=0,012$). Lääketieteellisessä ja kasvatustieteissä opinnot etenevät pitkälti hyvin: näissä tiedekunnissa käytössä ovatkin pääsääntöisesti vuosikursseittain etenevät opetussuunnitelmat.

Kuvio 11: Opinnot etenevät suunniteltua hitaammin viidenneksellä

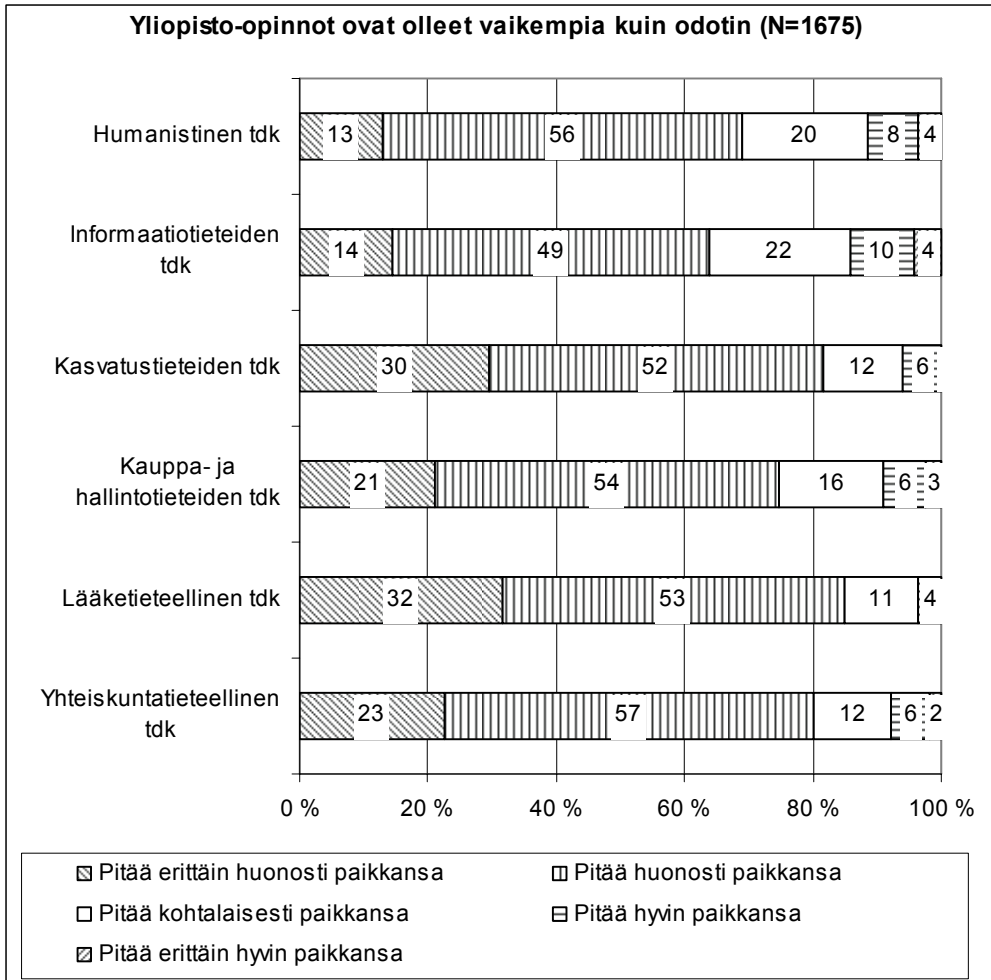
Kolmekymmentä prosenttia opiskelijoista katsoo, ettei käytä riittävästi aikaa opintoihinsa. Näkemys oman ajan panostamisesta opintoihin ei muutu opintojen edetessä: noin 70 prosenttia katsoo käyttävänsä kohtuudella aikaa opintoihinsa. Erietyisesti kasvatustieteilijät ja yhteiskuntatieteilijät katsovat käyttävänsä riittävästi aikaa opintoihinsa. Informaatiotieteiden sekä kauppa- ja hallintotieteellisen tiedekunnan opiskelijat kertovat panostavansa vähiten opintoihinsa: Heistä noin 35 prosenttia katsoo, ettei käytä tarpeeksi aikaansa opintojensa edistämiseen.

Kuvio 12: Opiskelijoista kaksi kolmasosaa panostaa mielestään riittävästi opintoihinsa

Valtaosa opiskelijoista pitää yliopisto-opintoja ennakoitua helpompina. Yli 80 prosenttia mielestä opinnot ovat olleet helpompia, tai eivät ainakaan vaikeampia, kuin he ovat alun perin kuvitelleet. Viidesvuotisista opinnot eivät ole ainakaan vaikeutuneet: kun 13 prosenttia kolmannen vuoden opiskelijoista kokee, että opinnot ovat olleet ennakoitua vaikeampia, niin viidennen vuoden opiskelijoista vain viisi prosenttia kokee opinnot odotettua vaikeammiksi ($p=0,001$). Tiedekun-

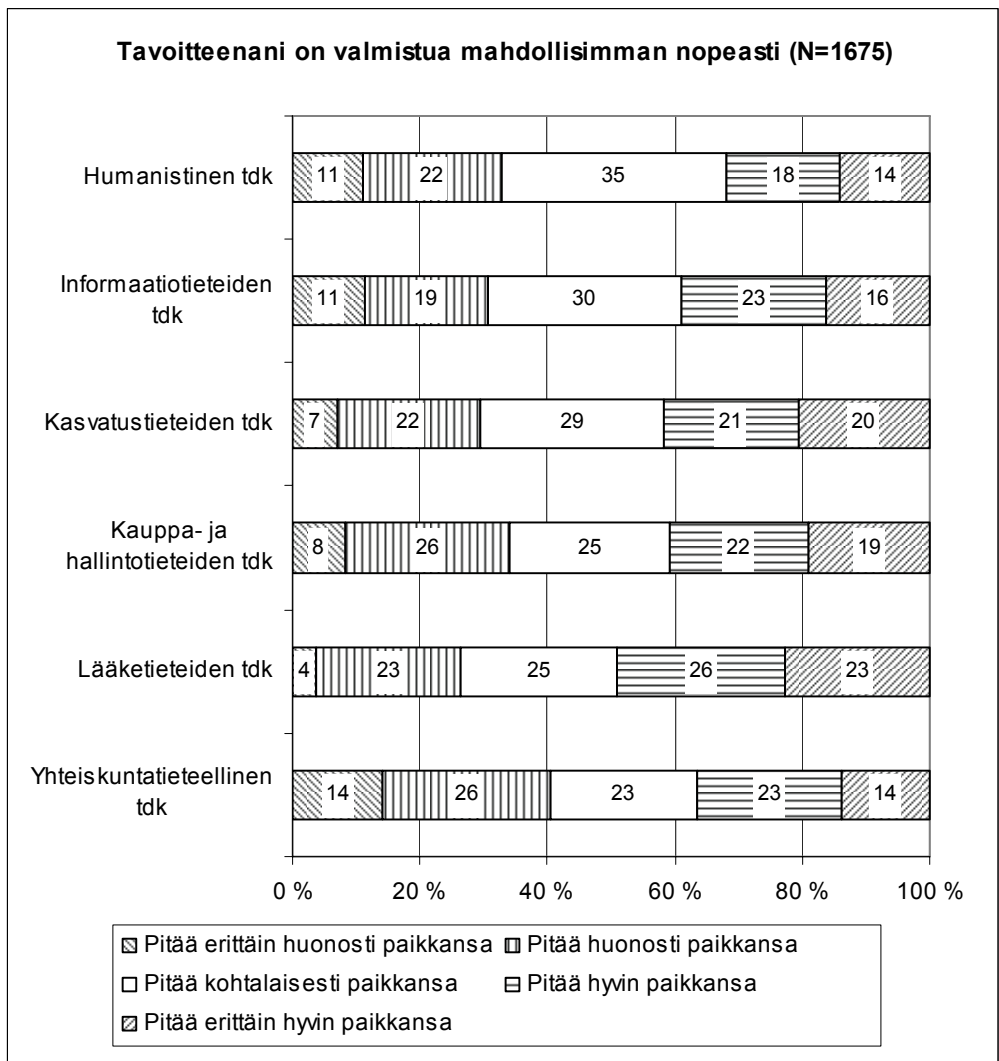
takohtaiset erot ovat myös suuria ($p=0,001$). Tiedekunnista ainoastaan humanis-teilla ja informaatiotieteissä opinnot ovat olleet ennakoitua paljon haastavampia yli 10 prosentilla. Ennakoitua helpommiksi opinnot ovat osoittautuneet erityisesti lääke- ja kasvatustieteissä.

Kuvio 13: Yliopisto-opinnot ovat pääsääntöisesti vastanneet odotuksia

Vaikkei mahdollisimman nopea valmistuminen ei ole suurimmalle ensisijainen tavoite, noin neljäkymmentä prosenttia tähtää nimenomaan nopeaan valmistumiseen. Nopeaan valmistumiseen tähtäävät erityisesti kasvatustieteiden, lääketieteiden ja kauppa- ja hallintotieteiden opiskelijat. Vähiten merkitystä nopealla valmistumisella on yhteiskuntatieteiden opiskelijoilla.

teilijöille sekä humanisteille. Valmistumisinnokkuus kohoaa hieman opintojen loppua kohden ($p=0,017$).

Kuvio 14: Nopeaan valmistumiseen tähtää noin 40 prosenttia opiskelijoista

Sivuaineopiskelu

Opiskelijoiden sivuaineiden valitsemisen perusteita on selvitetty likert-väittein vuodesta 2004 alkaen. Opiskelijat valitsevat viisiportaiselta asteikolta parhaiten omaa näkemystään kuvaavan vaihtoehdon kustakin väitteestä: pitää ”erittäin hyvin, hyvin, kohtalaisesti, huonosti, erittäin huonosti” paikkansa (ks. tarkemmin kuvio, [liite 4](#)).

Kyselyiden mukaan opiskelijat valitsevat sivuaineensa hyvin järkevästi: oma mielenkiinto ohjaa valintoja työelämän ja tutkinnon kokonaisuuden huomioiden. Se, ettei oma mielenkiinto ohjaa kaikkien sivuaineiden valintaa – prosenttiosuus ei nouse täyteen sataan (96 %) – johtuu etupäässä siitä, että joihinkin tutkintoihin kuuluu vain vähän vapaasti valittavia sivuaineita. Tiedekunnittain sivuaineiden valinnan perusteet vaihtelevat: tilastollisesti merkittäviä eroja oli lähes kaikissa väitteissä. [Liitteeseen 4](#) on koottu kaikkien sivuaineopiskelua koskevien väitteiden jakaumat.

Vastanneista lähes 90 prosenttia on sitä mieltä, että tutkinnon kokonaisuutta mietitään sivuainevalintoja tehtäessä: sivuaineet valitaan muodostamaan hyvä kokonaisuus pääaineen kanssa. Kauppa- ja hallintotieteilijät (83 %), kasvatustieteilijät (67 %) sekä humanistit (64 %) pitävät hyvin tai erittäin merkittävänä sitä, että sivu- ja pääaine muodostavat hyvän kokonaisuuden. Kaikista vastaajista tätä mieltä oli 62 prosenttia.

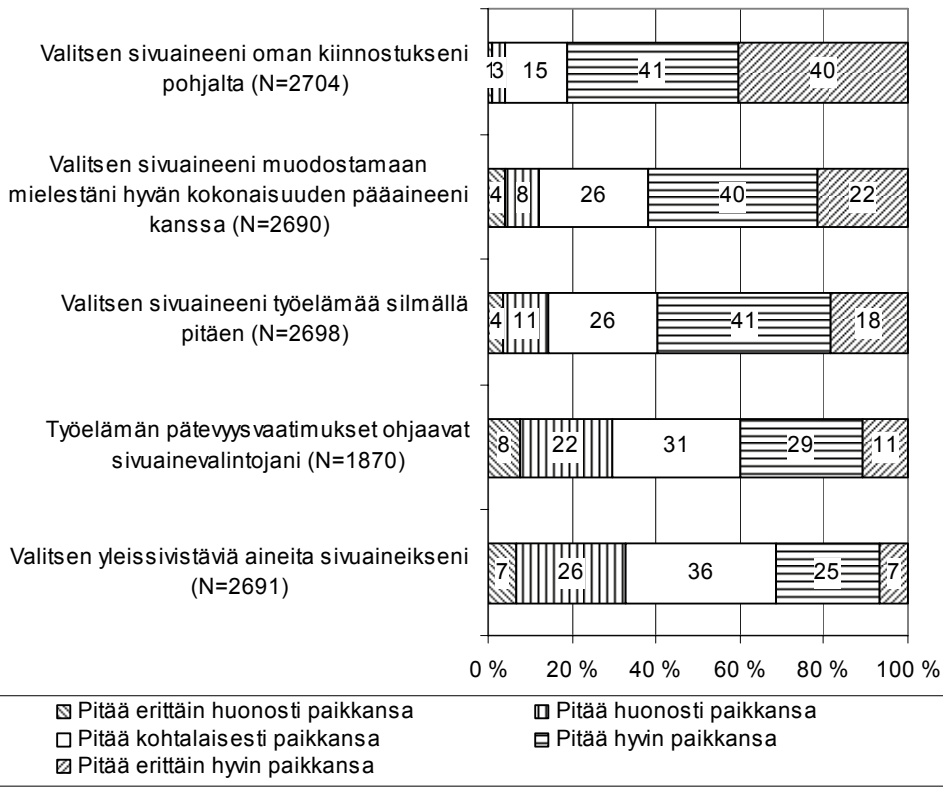
Vastaajista 85 prosenttia valitsee sivuaineensa työelämää silmällä pitäen. Opiskelijoista 70 prosenttia miettii myös työelämän pätevyysvaatimuksia valintoja tehdessään⁷. Odotusten vastaisesti työelämäorientaatio ei näytä vahvistuvan opintojen edetessä: kolmannen vuoden opiskelijat tekevät valintojaan työelämäorientoituneemmin kuin viidennen vuoden opiskelijat ($p=0,001$). Myös opintojensa kokonaisuuden pohtimista kolmannen vuoden opiskelijat pitävät tärkeämpänä kuin viidennen vuoden opiskelijat ($p=0,005$).

⁷ Pätevyysvaatimuksista on kysytty vuosien 2004–2006 kyselyissä, mutta jätetty pois vuonna 2007.

Kasvatustieteilijät sekä kauppa- ja hallintotieteilijät valitsevat sivuaineensa muita vahvemmin työelämän lähtökohdista ($p < 0,001$). Kasvatustieteilijöistä ja kauppa- ja hallintotieteilijöistä reilu kaksi kolmasosaa ottaa työelämän vahvasti huomioon sivuaineita valitessaan. Kasvatustieteilijöistä sekä kauppa- ja hallintotieteilijöistä puolet ottaa selkeästi huomioon myös työelämän pätevyysvaatimukset sivuainevalinnoissaan. Myös humanistit miettivät pätevyysvaatimuksia. Heistä 45 prosenttia, erityisesti opettajaksi tähtäävät, tekee valintansa työelämän pätevyysvaatimukset huomioiden.

Myös yleissivistävä tutkinto kiinnostaa opiskelijoita, mikä onkin linjassa yliopiston vapaan sivuaineoikeuden kanssa. Yleissivistystä arvostavat eniten yhteiskuntatieteilijät ja humanistit. Heistä noin 40 prosentin valintoja ohjaavat sivistymispyrkimykset.

Tärkeimmät perusteet sivuaineiden valinnassa

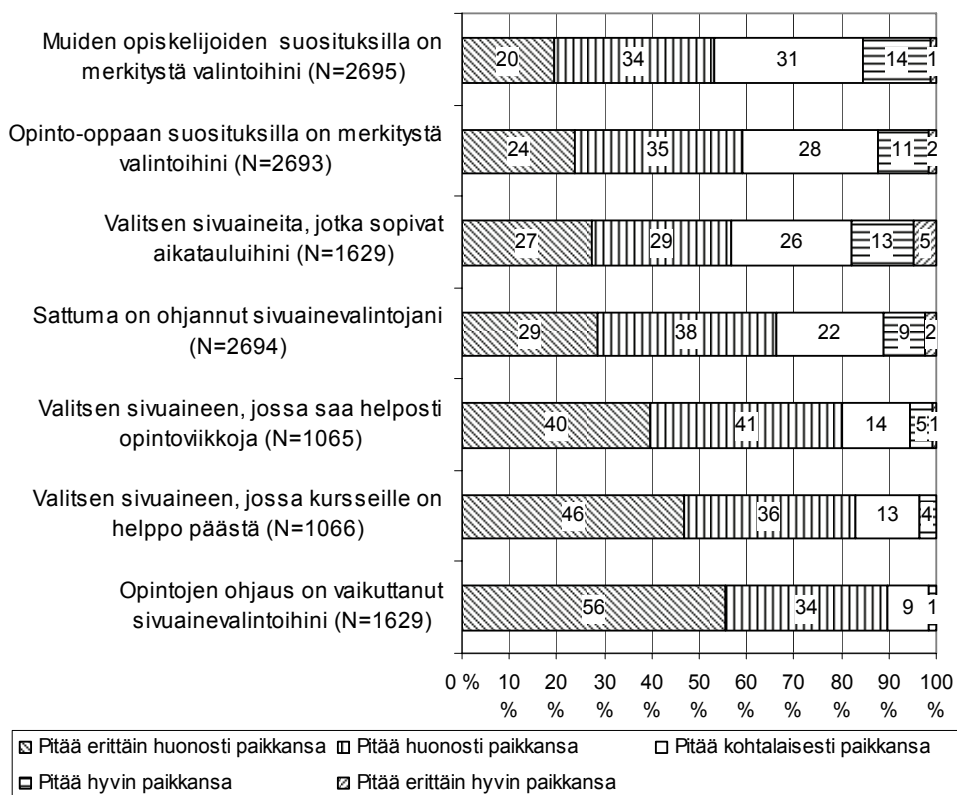
Kuvio 15: Sivuaainevalintojen merkittävimmät perustelut

Muilla tekijöillä on selkeästi vähemmän merkitystä sivuaineita valitessa. Yliopiston virallinen tuki ja ohjaus opintojen suunnittelussa eivät juuri näy opiskelijoiden vastauksissa. Opinto-oppaiden ohjeet eivät ole kärkisijoilla sivuainetta valitessa: noin 60 prosentille opinto-oppaiden suosituksilla ei juuri ole merkitystä. Opintojen ohjauksella on opiskelijoiden mielestä ollut kaikkein vähiten vaikutusta sivuainevalintoihin. Vain kymmenen prosenttia opiskelijoista kokee, että yliopiston opinto-ohjaus on vaikuttanut omiin valintoihin. Toisaalta vastaukset antavat kuvan, että opiskelijat tekevät itsenäisesti opiskeluvaihtonsa, mikä onkin yliopiston perinteinen ideaali.

Se, miten opinto-oppaan suositukset vaikuttivat sivuainevalintoihin, jakoi opiskelijat tiedekunnittain vahvasti. Informaatiotieteiden (20 %) sekä kauppa- ja hallintotieteiden (15 %) opiskelijat turvautuivat muita useammin oppaan suosituksiin (pitää hyvin tai erittäin hyvin paikkansa), kun taas kaikissa tiedekunnissa vastaava luku on 13 %. Muita selkeästi vähemmän oppaasta tukea hakivat kasvatustieteilijät (83 %) ja yhteiskuntatieteilijät (70 %) (pitää huonosti tai erittäin huonosti paikkansa). Kaikista opiskelijoista noin 60 prosenttia katsoi väitteen huonosti tai erittäin huonosti paikkansa pitäväksi. Vähiten merkitystä opintojen ohjauksella kokivat olleen yhteiskuntatieteiden (95 %) ja kasvatustieteiden (91 %) opiskelijat (pitää huonosti tai erittäin huonosti paikkansa).

Vähiten painoarvoa opiskelijat antavat sivuaineidensa valinnassa toissijaisille tekijöille, kuten helpoille opintoviikoille ja kurssille pääsyn helppoudelle. Noin 80 prosenttia opiskelijoista on sitä mieltä, etteivät helpot opintoviikot ja vaivaton kurssille pääsy toimi valintakriteerinä. Noin puolet opiskelijoista ottaa vähintään jossain määrin huomioon muiden opiskelijoiden näkemyksiä sivuaineita valitessaan. Seuraavassa taulukossa esitetyillä väitteillä on vähän tai korkeintaan kohtalaisesti merkitystä sivuaineita valitessa.

**Vähemmän merkittäviä perusteita sivuaineiden valinnassa
2004-2007**

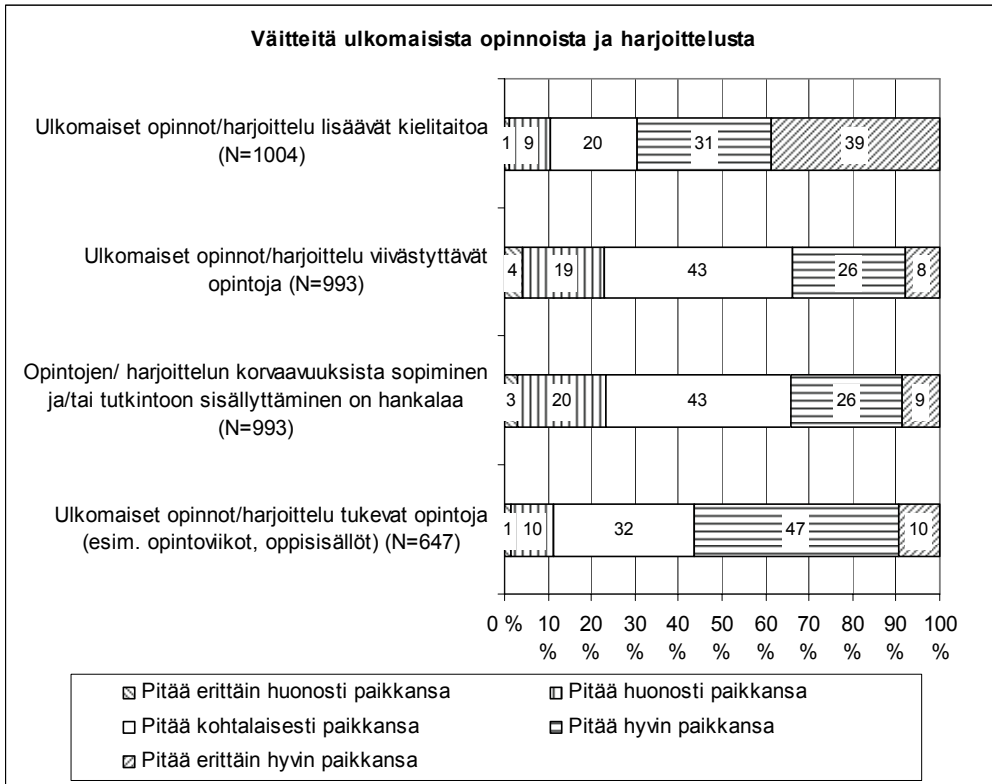

Kuvio 16: Vähemmän merkittäviä perusteita sivuaineita valitessa

Ulkomaiset opinnot ja harjoittelu

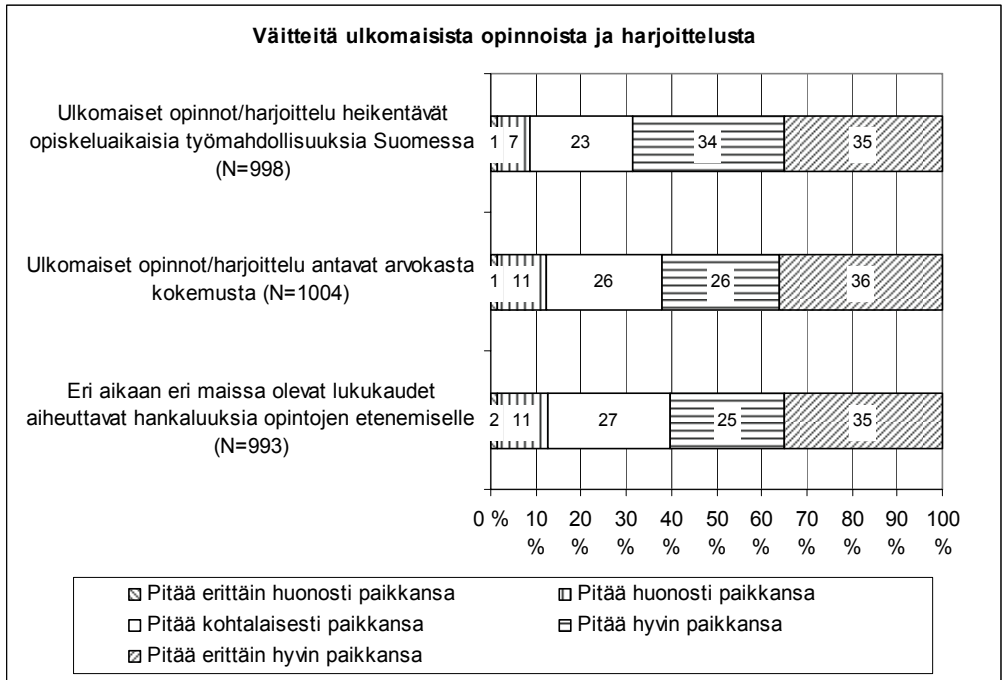
Vuosittain vaihto-opiskelijaksi ulkomaille lähtee noin 400 Tampereen yliopiston opiskelijaa. Vuonna 2006 ulkomaille opiskelemaan tai harjoitteluun lähteneistä suurin osa oli humanisteja (39 %). 24 prosenttia oli yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoita, 21 prosenttia kauppa- ja hallintotieteilijöitä, 6 prosenttia informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoita, 5 prosenttia kasvatustieteiden ja 5 prosenttia lääketieteiden tiedekunnan opiskelijoita. Naisia vaihtoon lähtijöistä on 79 prosenttia, miehiä 21.

Vuosien 2004 ja 2007 kyselyissä kolmannen vuoden opiskelijoille kartoitettiin opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä ulkomailla opiskelusta ja harjoittelusta. Vastanneista (N=1025) 142 oli osallistunut ulkomaisiin opintoihin tai harjoitteluun, ja 263 aikoi osallistua ulkomaisiin opintoihin tulevaisuudessa. Suurin osa vaihdossa olleista vastaajista oli humanistisen tiedekunnan opiskelijoita (35 %), informaatiotieteiden tiedekunnasta 8 prosenttia, kauppa- ja hallintotieteistä 11 prosenttia, lääketieteellisestä tiedekunnasta 15 prosenttia, yhteiskuntatieteellisestä 23 prosenttia sekä kasvatustieteiden tiedekunnasta 8 prosenttia. Ulkomailla opiskelijavaihdossa tai harjoittelussa olleista vastaajista 85 prosenttia oli naisia.

Kuvio 17: Opinnot ulkomailla antavat arvokasta kokemusta ja lisäävät kielitaitoa

Opinnot tai harjoittelu ulkomailla nähdään oppisisällöltään opintoja tukevana, mutta opintojen korvaavuuksista sopiminen tai niiden tutkintoon sisällyttäminen koetaan vähintäänkin jossain määrin hankalana (75 % vastaajista). Ulkomailla vietetyn ajan koetaan viivästyttävän opintoja mutta olevan sen arvoista, sillä 90 prosenttia vastaajista koki, että ulkomaan opinnot lisäävät kielitaitoa ja antavat arvokasta kokemusta. Positiivisimmin kokemuksiin suhtautuvat jo ulkomaisia opintoja/harjoittelua suorittaneet.

Kuvio 18: Ulkomaiset opinnot ja harjoittelu tukevat opintoja

Kolme neljästä vuonna 2007 kyselyyn vastanneesta kolmannen vuoden opiskelijasta uskoo kielitaitonsa riittävän ulkomailla opiskeluun hyvin tai erittäin hyvin. Eniten kielitaitoonsa luottavat humanistit sekä kauppa- ja hallintotieteilijät. 85 prosenttia humanisteista sekä 80 prosenttia kauppa- ja hallintotieteilijöistä uskoo kielitaitonsa riittävän hyvin tai erittäin hyvin. Vähiten kielitaitoonsa puolestaan luottavat kasvatustieteilijät. (56 prosenttia uskoo kielitaidon riittävän hyvin tai erittäin hyvin). Kielitaidon ohella perhe- ja ystävyysuhteet rajoittavat ulkomaille opiskelemaan tai harjoitteluun lähtemistä. Vastanneista 64 prosenttia pitää perhe- ja ystävyysuhteita vähintäänkin kohtalaisena rajoitteena ulkomaille lähtemiselle.

Mietteitä valmistumisesta

Viidennen vuoden opiskelijoilta kysyttiin vuonna 2006, mitkä tekijät kannustaisivat valmistumaan nopeammin. Vastauksia tuli yhteensä 365, joista 80 vastaajaa (22 %) oli sitä mieltä, että tiedossa oleva työpaikka kannustaisi valmistumaan no-

peamassa tahdissa. Erityisesti varmuus pidempiaikaisen ja mieluisan oman alan työpaikan saamisesta vauhdittaisi valmistumista.

Varma, mielekäs ja pitkäaikainen työpaikka omalta alalta

Ehdottomasti se, että tietäisin paremmin työelämämahdollisuuksistani, olisi esim. jostain edes lähellä koulutusta vastaavaa työtä tiedossa. Nyt ei 'huvita' valmistua, koska tuntuu, että töiden löytäminen on vielä vaikeampaa työttömän 'papereille' kuin opiskelijana

Vakituinen oman alan työ varmasti heti valmistuttua.

Seitsemänkymmentä avokysymyksiin vastannutta (19 %) on sitä mieltä, ettei mikään yksittäinen tekijä kannustaisi valmistumaan nopeammin. Osa heistä kokee, että heidän opiskelutahtinsa on nykyisellään riittävä, osa taas haluaa nauttia koulutusmahdollisuudesta, opiskeluajasta ja sen elämänrytmistä mahdollisimman pitkään.

Enpä tiedä kannustaako mikään. Olen tyytyväinen tähän yhdistelmään mitä olen näiden viiden vuoden aikana saanut aikaan. Tietysti jotkut tiedonkulusta aiheutuneet ongelmat olisivat varmaankin nopeuttaneet valmistumista ehkä 1/2-1 vuodella. Mutta varsinaisia kannustimia en keksi, sillä olen edennyt omaan tahtiin niin nopeasti kuin se on ollut mahdollista. Kesällä voisi olla enemmän tarjontaa, nykyisellään vuodet ovat tosi tehottomia.

Ei oikeastaan mikään. Ei opiskelussa ole kyse pelkästään asioiden oppimisesta ja valmistumisesta, myös opiskelijaelämä on tärkeää.

Ei mikään. Nytkin jo neljässä vuodessa. Ajatusmaailmaa ei voi nopeuttaa, jokaisen on löydettävä se itse.

Vastanneista 55 opiskelijaa (15 %) on sitä mieltä, että opintotuen korotus tai tulo-rajojen nostaminen voisi nopeuttaa valmistumista.

Opintotuen korottaminen siten, ettei tarvitse käydä töissä opintojen ohella. TAI vaihtoehtoisesti tulo-rajojen vapauttaminen siten, ettei tarvitse koko ajan tasapainoilla opintotuen ja tulo-rajojen ja työ- ja opintoaikataulujen välillä.

Avovastauksissaan 50 opiskelijaa pohtii sitä, miten opintoja voisi nopeuttaa erilaisin opiskelujärjestelyin. He toivovat muun muassa useammin ja tiheämmin tarjot-

tavia kursseja, joustavampia suoritustapoja sekä henkilökohtaista tukea ja ohjausta opetushenkilökunnalta.

Journalistiikan sivuaineeseen pääsee vasta kun pääaineen opintoviikkoja on n. 60. Olin valmistunut aiemmin, jos olin päässyt toimittajakoulutukseen aiemmin.

Parempi opinto-ohjaus opintojen alusta lähtien, enemmän tietoa sivuainevalinnoista, myös työelämän näkökulmasta.

Graduohjaus ja aikataulutusta siihen. Muutenkin ohjaus.

Viidennen vuoden opiskelijoiden vastauksissa on selkeästi nähtävissä valmistumisen läheneminen ja tietynlainen muutoksen pelko. Useat vastaajista peilaavat tilannetta opintojen aloitusaikaan ja miettivät, ovatko tehneet oikeita valintoja.

Erityisesti alkuvaiheessa olin kaivannut neuvoja ja suunnitteluapua siihen, mistä muista yliopistoista kiinnostuksen kohteisiini liittyviä sivuainekokonaisuuksia kannattaisi suorittaa.

Kun aloitin opinnot, ei ohjausta tarjottu. Nykyisin asiat ovat paremmin ilmeisesti. Olin opintojen alussa kaivannut enemmän opastusta, ei silloin osaa itse ottaa selvää.

Ensimmäisinä vuosina olin melko pihalla siitä mitä kaikkia minun tulisi opiskella jotta tutkintovaatimukset täytyisivät.

OPINTOJEN SUJUVUUS

Kyselyillä selvitetään myös opintojen sujuvuutta Tampereen yliopistossa. Vuodesta 2006 opintojen etenemistä haittaavia tekijöitä on kartoitettu viisiportaisin likertväittämin toisen, kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoilta. Lisäksi kyselylomakkeen kehittämisideoita ja kommentteja -osiossa opiskelijoita on pyydetty kommentoimaan opintojen sujuvuutta yleensä Tampereen yliopistossa. Avovastauksessa oman näkemyksensä opintojen sujuvuudesta on antanut keskimäärin 40 prosenttia vastanneista. Kuvio opintojen etenemiseen vaikuttavista tekijöistä on koottu [liitteeseen 5](#). Opiskelijoiden opintopisteet on koottu taulukkoon 2.

Tässä luvussa on muista luvuista poiketen otettu mukaan toisen vuoden opiskelijat, sillä opintojen sujuvuuteen vaikuttavista tekijöistä on haluttu antaa mahdollisimman laaja kuva. Lisäksi periodien vaikutusta opintojen sujuvuuteen on selvitetty ainoastaan toisen vuoden opiskelijoilta.

Luvussa käsitellään ensin opiskelijoiden näkemyksiä opintojen sujuvuudesta kokonaisuutena ja tämän jälkeen suhteutettuna opintopisteisiin kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoilla. Eri tekijöiden vaikutus toisen vuoden opiskelijoiden määrälliseen opintomenestykseen on niin pieni, että heidän vastauksensa on jätetty käsittelyn ulkopuolelle. Lopuksi käsitellään toisen vuoden opiskelijoiden kokemuksia periodiuudistuksesta.

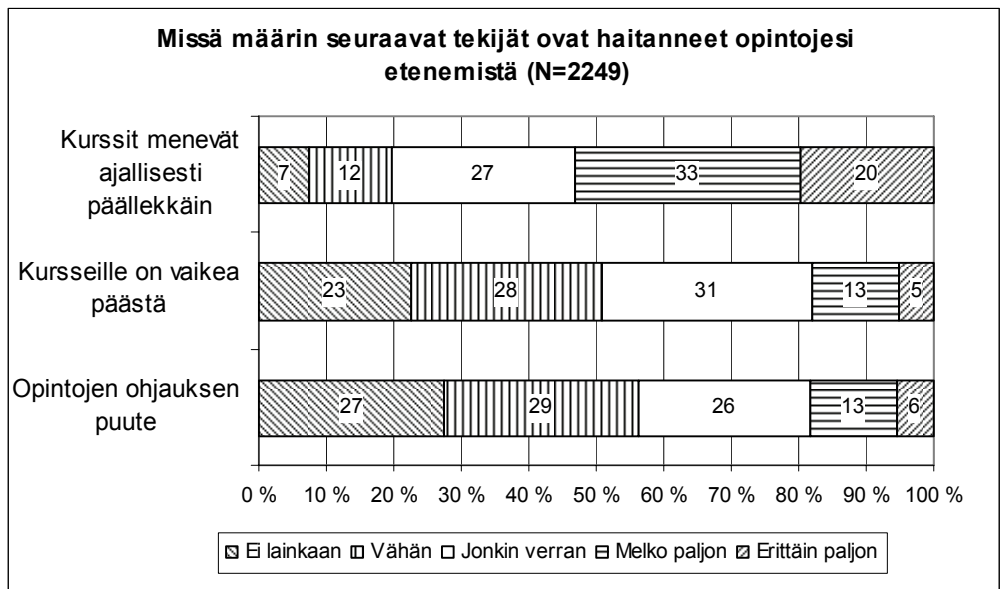
Opintojen sujuvuuteen vaikuttaa luonnollisesti niiden suunnittelu. Vuonna 2005 kolmannen vuoden opiskelijoilta (N=451) kysyttiin kenen kanssa he opintojaan suunnittelevat. Vastajaat saivat valita annetuista vaihtoehdoista useammankin vaihtoehdon. Lähes neljäsosa jätti vastaamatta kysymykseen; heistä suurin osa oli lääketieteen opiskelijoita ja opettajankoulutuksessa olevia. Opintoja suunnitellaan pääosin itsenäisesti (98 %), opiskelukavereiden kanssa (48 %) tai perhepiirissä (22 %). Vain harva hakee tukea yliopiston taholta; mikäli tukea haetaan useimmat kääntyvät laitoksen opetushenkilöstön puoleen (16 %). Opiskelijaopinto-ohjaajien kanssa opintojaan suunnittelee 9 prosenttia vastaajista, opiskelijatuutorien kans-

sa 6 prosenttia ja opintoneuvojien kanssa noin 5 prosenttia vastaajista. Muiden tahojen, kuten opintoasiain päälliköiden tai ura- ja rekrytointipalvelujen henkilökunnan puoleen on kääntynyt opintoja suunnitellessaan vain parisenkymmentä kolmannen vuoden opiskelijaa.

Opintojen sujuvuuteen vaikuttavia tekijöitä

Vapaa sivuaineoikeus

Vapaa sivuaineoikeus nousee päärooliin, kun tarkastellaan opiskelijoiden tyytyväisyyttä opintojen sujuvuuteen. Kun yhtäältä ollaan mielissään vapaasta sivuaineoikeudesta, niin toisaalta harmitellaan kurssien ajallista päällekkäisyyttä. Vastaajista noin puolet kokee päällekkäin menevien tuntien haittaavan opintojen etenemistä melko tai erittäin paljon. Vapaaseen sivuaineoikeuteen liittyvät usein myös erilaiset kurssille pääsemisen rajoitukset, koska tulijoita on enemmän kuin paikkoja. Lähes 20 prosentin mielestä erilaiset rajoitukset ja pääsyvaatimukset ovat haitanneet heidän opintojensa etenemistä merkittävästi.

Kuvio 19: Opintojen sujuvuuteen vaikuttavat opetusjärjestelyt

Vapaasta sivuaineoikeudesta nousee lukuisia kommentteja myös avovastauksissa.

Vapaasivuaineoikeus on ollut erittäin hyvä, muutenkin henkilökuunta on erittäin ymmärtäväistä ja mielestäni ystävällistä ja joustavaa, ottaa huomioon yksittäisen opiskelijan tarpeet mahdollisuuksien mukaan.

Yleisesti ottaen sujuu hyvin vapaan sivuaineoikeuden vuoksi.

Kurssien päällekkäisyyden vuoksi opetusaikoihin toivotaan lisää vaihtelua. Opetuksen päällekkäisyyden vähentämiseen ja koko lukukauden parempaan haltuunottoon tähdännyt periodiuudistus kirvoittaa ensimmäiset kommenttinsa.

Joissain aineissa ei tarpeeksi harjoitusryhmiä, jotta sivuaineopiskelijatkin pääsisivät mukaan. Tämä hidastaa opintoja. Samoin kurssien päällekkäisyys ja se, että suurin osa kurseista ajoittuu syksyille ja periodille III, mutta neljännessä periodissa kurseja ei juuri tarjota ja loppukevät on tyhjäkäyntiä. Tämä ei ainakaan edistä opintojen nopeaa suorittamista!

Kurssit pakkautuivat tietyille viikonpäiville ja jotkin kurssit ovat periodista toiseen aina samalla paikalla.

Tilastollisesti tarkasteltuna ($p < 0,001$) kurssien päällekkäisyys näyttää helpottuneen vuonna 2007, mutta kyse on vain muutamien prosenttien eroista. Vastaavan tyyppisiä vuosittaista vaihtelua esiintyy muissakin kysymyksissä.

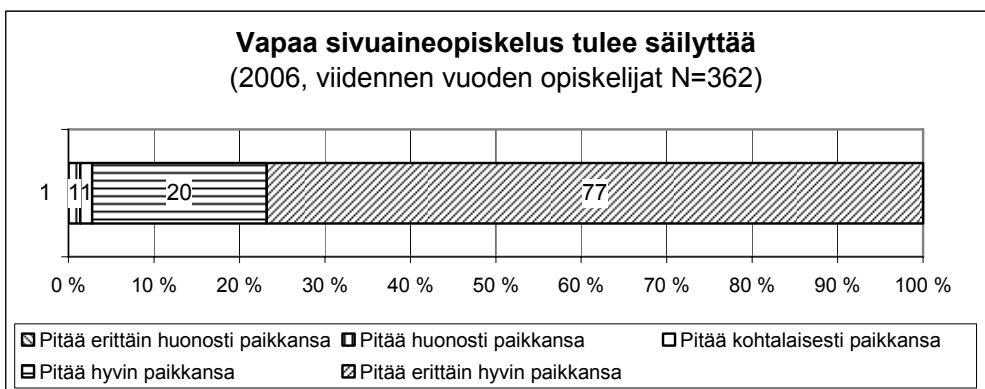
Mahdollisuus valita omat sivuaineensa aiheuttaa myös hämmennystä ja tarvetta opintojen ohjaukselle. Moni kokeekin, että opinnot ovat venyneet sivuaineopintojen takia. Vastaajista 17 prosenttia kokee opintojen ohjauksen puutteen haitanneen opintojen etenemistä.

Vapaa sivuaineoikeus on hyvä asia, mutta se saattaa venyttää opintojen kestoa, koska uutena opiskelija ainakin itse olin aika hämmentynyt kaikkien mahdollisuuksien keskellä.

Mitä pidemmälle opinnot etenevät ja mitä vahvemmin opiskelija kokee opintojensa viivästyneen ($p < 0,001$), sitä enemmän ohjausta kaivataan. Viidennen vuoden opiskelijoista 30 prosenttia katsoo, että puutteet opintojen ohjauksessa ovat haitanneet opintojen etenemistä, kun taas samaa mieltä kolmannen vuoden opiskelijoista on vain reilu 15 prosenttia ($p < 0,001$). Niistä opiskelijoista, jotka kokevat

opintojensa edenneen ennakoidusti, vain 10 prosenttia katsoo puutteellisen ohjauksen hidastaneen opintoja. Sen sijaan niistä, jotka kokevat, etteivät opinnot ole menneet kovinkaan hyvin suunnitelmien mukaan, yli 40 prosenttia katsoo, että ohjauksessa on ollut selkeästi toivomisen varaa.

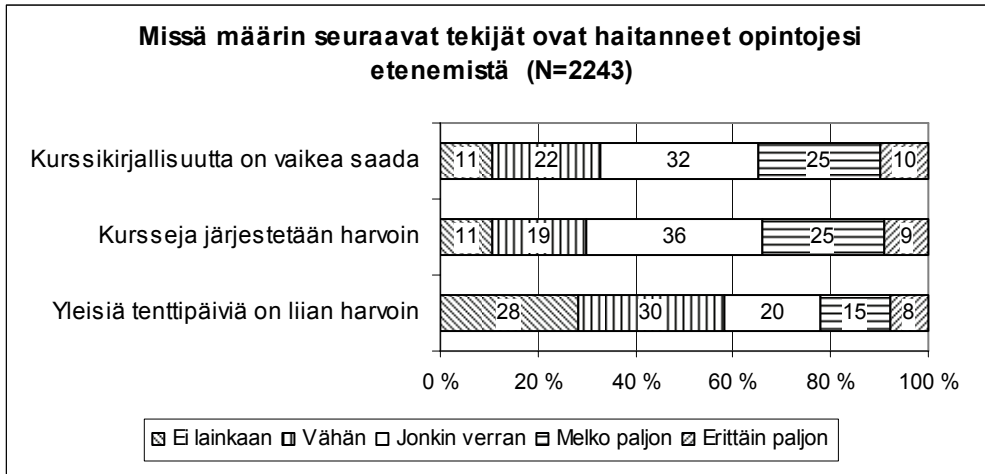
Kaikista sivuaineopiskelun tuomista vaikeuksista huolimatta opiskelijat ovat lähes yksimielisesti sen kannalla, että vapaa sivuaineoikeus tulee säilyttää; kukaan ei ole ehdottomasti sen poistamisen kannalla.

Kuvio 20: Opiskelijat kannattavat vapaata sivuaineoikeutta

Resurssien niukkuus

Resurssipula löytyy monen tyytymättömyydenaiheen taustalta. Erilaisten pääsyrjoitusten lisäksi kursseja ei voida järjestää riittävän usein eikä kurssikirjallisuutta ole tarpeeksi. Reilu kolmannes arvioi opintojensa hidastuneen melko tai erittäin paljon kahdesta viimeisestä syystä.

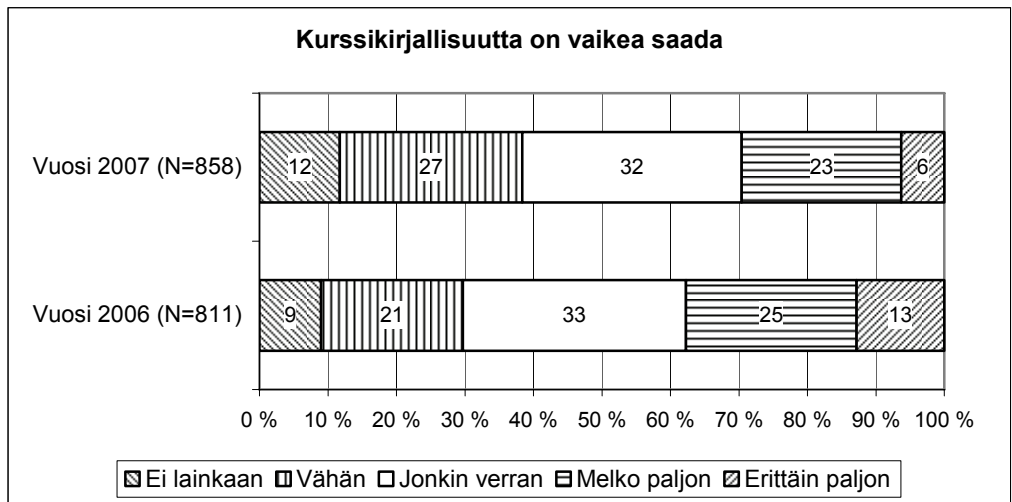

Kuvio 21: Kurssien suorittamismahdollisuuksia olisi opiskelijoiden mielestä hyvä lisätä

Vajaa kolmannes opiskelijoista ilmoittaa opintojensa hidastuneen, koska kursseja järjestetään harvoin. Erityisesti kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnan opiskelijat kaipaisivat lisää mahdollisuuksia suorittaa kursseja (40 %). Vähiten kurssipulaa ovat kokeneet lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat (n. 15 %).

Opintojen suorittamisen suhteen voitaisiin olla joustavampia. Jos tenttimiskertoja olisi useampia, eivät kurssit jäisi niin helposti rästiin. Myös kirjastoon olisi mukava saada enemmän kurssikirjoja.

Kurssikirjapulasta kärsivät eniten kauppa- ja hallintotieteiden opiskelijat: heistä noin puolet katsoo opintojensa selkeästi hidastuneen kirjojen huonosta saatavuudesta johtuen. Lääketieteellisessä tiedekunnassa ongelma ei ole samoissa mittasuhteissa, noin viidennes on kärsinyt kurssikirjapulasta. Eräänä ratkaisuna kurssikirjapulaan laina-aikoja lyhennettiin helmikuussa 2006 kolmesta viikosta kahteen viikkoon. Kurssikirjojen saatavuus on parantunut jonkin verran ($p < 0,001$) uudistuksen jälkeen.

Kuvio 22: Kurssikirjallisuuden saatavuus on parantunut kurssikirjojen laina-ajan lyhentämisen jälkeen

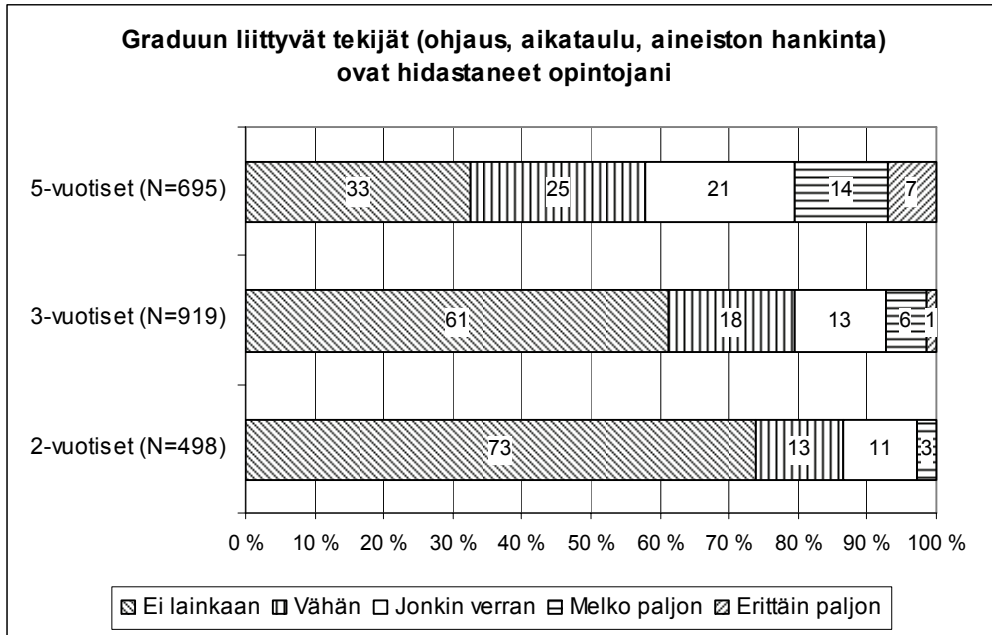
Yleisten tenttipäivien järjestäminen liittyy samaan tematiikkaan, ja tilannetta helpotetaan ottamalla käyttöön sähköinen tenttiminen syksyllä 2007. Sähköisen tentin opiskelija voi suorittaa itselleen sopivana aikana niille erikseen varatuissa mikroloukissa. Nykyisin yleisiä tenttipäiviä järjestetään tiedekunnissa keskimäärin kerran kuussa lukuvuoden aikana. Noin neljänneksen mielestä yleisiä tenttipäiviä järjestetään liian harvoin. Toisaalta kolme neljästä vastaajasta on sitä mieltä, ettei tenttimahdollisuuksien puute ole varsinaisesti haitannut heidän opintojensa etenemistä. Tenttipäivien vähyys on koskettanut eniten kauppa- ja hallintotieteilijöitä, heistä 40 prosenttia katsoo opintojensa hidastuneen tästä syystä.

Opinnot sujuisivat paremmin, jos esimerkiksi tenttipäiviä olisi enemmän. Nykyisessä järjestelmässä, jossa kullakin laitoksella on tenttipäivä kerran kuussa, on hankala suorittaa monta tenttiä kuukauden aikana, kun eri laitosten tenttipäivät saattavat olla samana päivänä.

Pro gradu -tutkielma

Vastaajat kertovat pro graduun liittyvien tekijöiden hidastavan opintoja yllättävän harvoin. Gradunteko ei odotustenmukaisesti vielä ole vaikuttanut juurikaan toisen

ja kolmannen vuoden opiskelijoiden opintojen etenemiseen. Viidennes viidennen vuoden opiskelijoista kokee opintojensa hidastuneen gradunteon vuoksi.

Kuvio 23: Pro graduun liittyvät tekijät eivät ole haitanneet monen alle viisi vuotta opiskellen opintojen etenemistä

Keskustakampuksen ulkopuolella

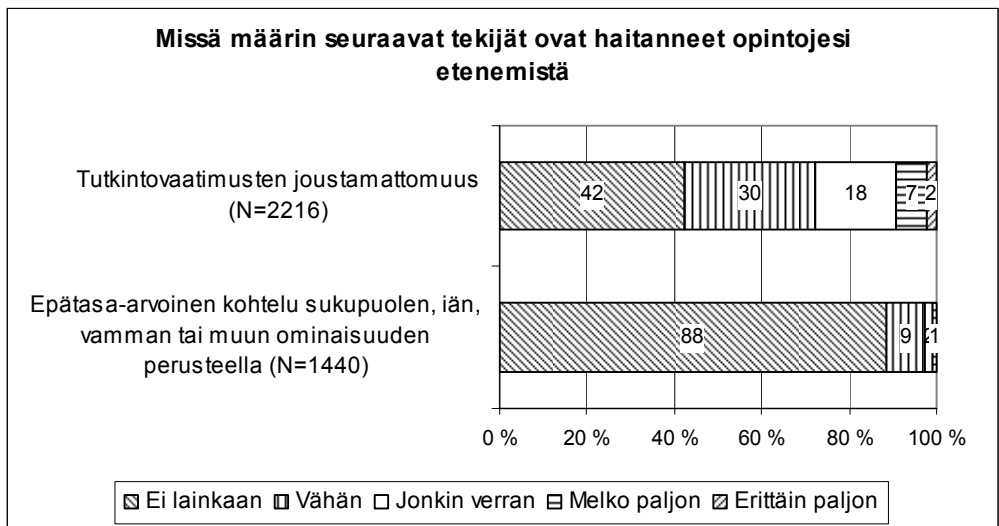
Lomakkeessa ei suoraan kysytä eri kampusten sijainnin merkitystä tai kiinteiden lukujärjestysten vaikutusta opiskeluun, mutta opiskelijat nostavat ne esille avovastauksissa. Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitoksessa sekä lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat tuovat esille ongelmia erityisesti aikataulujen järjestämisessä.

Yhteistyö HOKL:n ja Tampereen välillä toimii takkuilevasti. On helppo sanoa, että valitkaa vain Tampereelta kursseja kun se käytännössä on aikataulujen kannalta mahdotonta (HOKL ei jousta!!).

Hyvin sujuu. Tosin lääkäisille kielikeskuksen kurssit ovat tosi hankalaan aikaan, eli aina iltapäivällä, jolloin olemme vielä Kaupissa. Iltakursseja kaipailisin. Harmittaa, kun venäjän opinnot pitää aikatauluongelmien takia keskeyttää.

Puitteet opintojen sujumiselle

Puitteet opintojen sujumiselle ovat kunnossa: Opintojen sujumisen selkärankana toimivat tutkintovaatimukset eivät juuri estä opintojen etenemistä. Enemmistö vastaajista (70 %) pitää tutkintovaatimuksia joustavina. Vain 10 prosentin mielestä tutkintovaatimusten joustamattomuus on haitannut opintojen etenemistä melko tai erittäin paljon. Myöskään epätasa-arvoista kohtelua sukupuolen, iän, vamman tai muun ominaisuuden perusteella ei esiinny kuin aivan poikkeustapauksissa: kukaan ei koe, että opintojen eteneminen olisi estynyt epätasa-arvoisen kohtelun takia. Kolme prosenttia katsoo, että jotakin vaikutusta epätasa-arvoisella kohtelulla on ollut opintojen etenemiseen.

Kuvio 24: Tutkintovaatimusten joustamattomuus tai epätasa-arvoinen kohtelu eivät juuri vaikuta opintojen etenemiseen

Opiskelijan tilanne

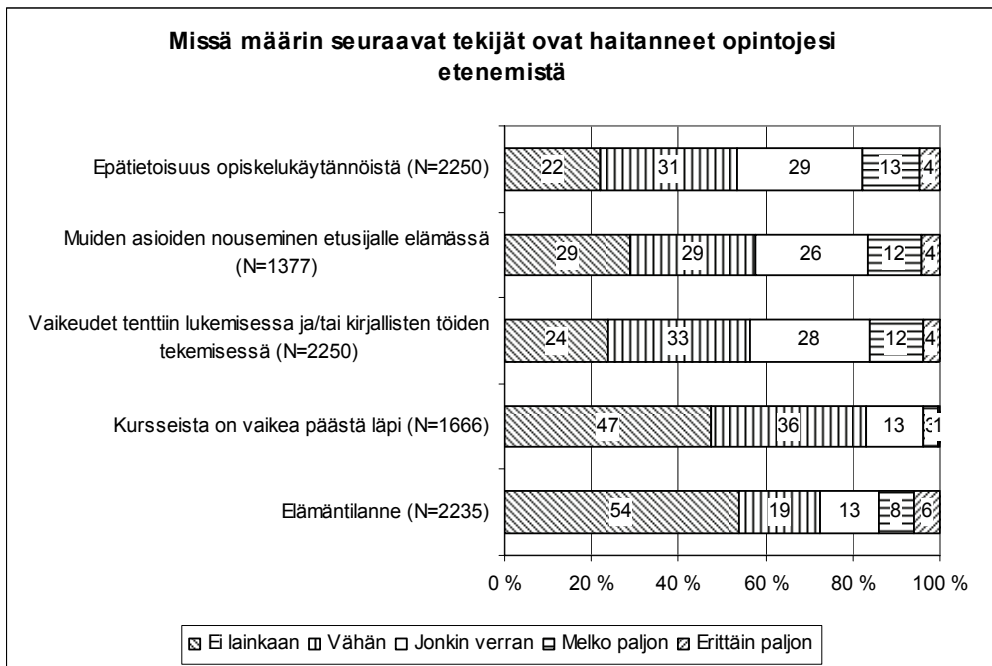
Osa opintojen sujumiseen tai viivästymiseen vaikuttavista tekijöistä liittyy suuremmin opiskelijaan. Avovastauksissa tuodaan ilmi, että opintojen sujuminen on myös kiinni opiskelijasta ja hänen aktiivisuudestaan. Lisäksi henkilökohtaiset omaan elämään vaikuttavat tekijät sekä opiskelukyky vaikuttavat opinnoissa etenemiseen.

Tampereen yliopisto miellyttävä paikka opiskella, opintojen sujuvuus on jokaisesta itsestä kiinni.

Joskus oma laiskuus, eli se että pitää mieluummin vapaan viikonlopun, kuin että lukisi yleiseen tenttipäivään.

Oppiainekohtaisia eroja on! Toisissa oppiaineissa on pätevämpi ja motivoituneempi opettajakunta kuin toisissa. Mutta asiat saa sujumaan, kun on itse sinnikäs.

Vastausten mukaan vaikeuksia tenttiin lukemisessa tai kirjallisten töiden tekemisessä on vähintään silloin tällöin lähes puolella opiskelijoista. Viitisentoista prosenttia kokee, että heillä on paljon tai erittäin paljon vaikeuksia kurssitöiden tekemisessä tai tenttiin lukemisessa. Neljällä prosentilla opiskelijoista on runsaasti vaikeuksia kurseista läpi pääsemisessä; kun taas kahdeksankymmentä prosenttia ei koe, että vaikeudet kurssien suorittamisessa hidastaisivat opintoja. Kauppa- ja hallintotieteissä (8 %) ja informaatiotieteissä (7 %) on eniten niitä, joille kurseista läpi pääseminen tuottaa ongelmia, ja vähiten niitä, joilla ei ole ollut minkäänlaisia vaikeuksia päästä kurseista läpi (vajaa 30 prosenttia).

Kuvio 25: Opiskelijan tilanne ja opintojen sujuvuus

Opiskelutaitoihin liittyy myös tieto opiskelukäytännöistä. Noin puolelle opiskelukäytännöt ovat tuttuja, mutta noin viidennes kokee, että epätietoisuus opiskelukäytännöistä haittaa opinnoissa etenemistä.

Viidenneksellä kyselyyn vastanneista⁸ opiskelijoista muut asiat ovat etusijalla opintoihin nähden. Usein kyseessä on elämäntilanteen muutos, johon voi liittyä esimerkiksi sairaus tai vanhempainvapaa, mutta joskus esimerkiksi ihmissuhteet, työ tai harrastukset asetetaan etusijalle. Vastaaajista 15 prosenttia kokee elämäntilanteen haitanneen melko tai erittäin paljon opintojen etenemistä. Myös kokemukset yliopisto-opinnoista sekä ristiriita omien odotusten välillä vaikuttavat joillakin opintojen etenemiseen. Kymmenen prosenttia vastaaajista on tuntenut pettymystä yliopisto-opiskelun sisältöä tai käytäntöjä kohtaan siinä määrin, että se on vaikuttanut melko tai erittäin paljon opintojen edistymisen. Avovastauksissa nousee esiin erityisesti perhe-elämän vaatima aika.

Kun on opiskeleva vanhempi välillä on pakko keskittyä myös muihin asioihin kuin opiskeluun... välillä on vaikeaa olla samanaikaisesti hyvä vanhempi ja hyvä, abkera opiskelija, mikä heijastuu stressinä. Ristikkäispaine on voimakas.

Jotkut opiskelijat ovat tehneet tietoisien valinnan viettää välivuosi matkustellen, toisilla opintoja on viivästyttänyt aktiivinen urheilu opiskeluaikana. Myös toisella paikkakunnalla asuminen voi osoittautua hidasteeksi opintojen etenemisen kannalta.

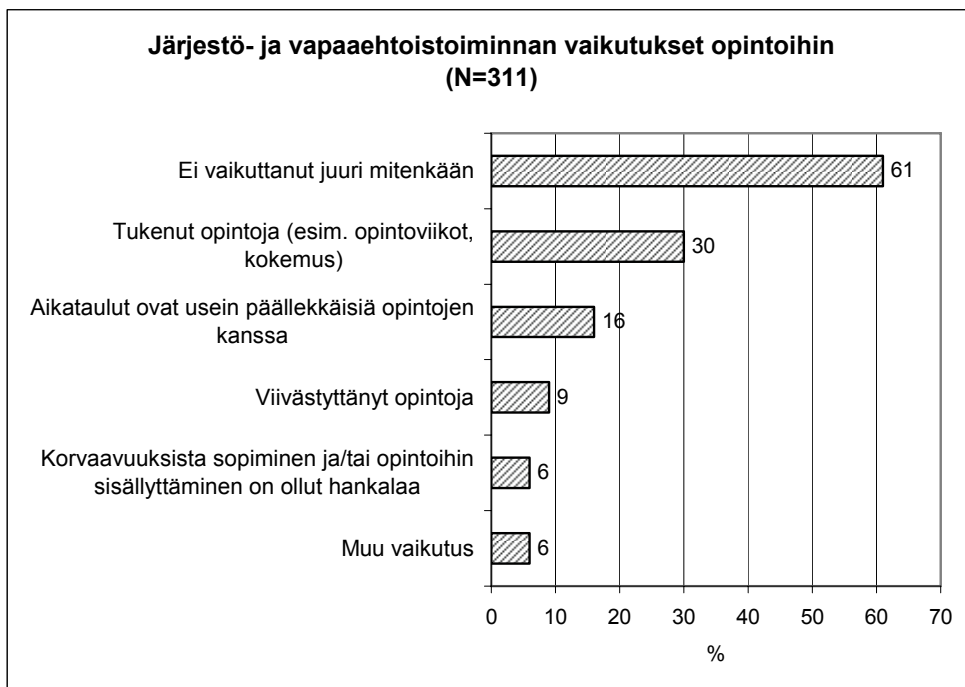
Toisella paikkakunnalla asuminen. Lukujärjestys on rakennettu Tampereella asuville kokopäiväopiskelijoille.

Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta

Vuoden 2004 kyselyssä kolmannen vuoden opiskelijoilta tiedusteltiin opiskelijoiden näkemyksiä järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan vaikutuksesta opiskeluun. Kaiken kaikkiaan 311 opiskelijaa vastasi aihetta koskeviin kysymyksiin, mikä on noin 60 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista (N=523).

⁸ Väite on ollut vain vuoden 2006 kyselyissä.

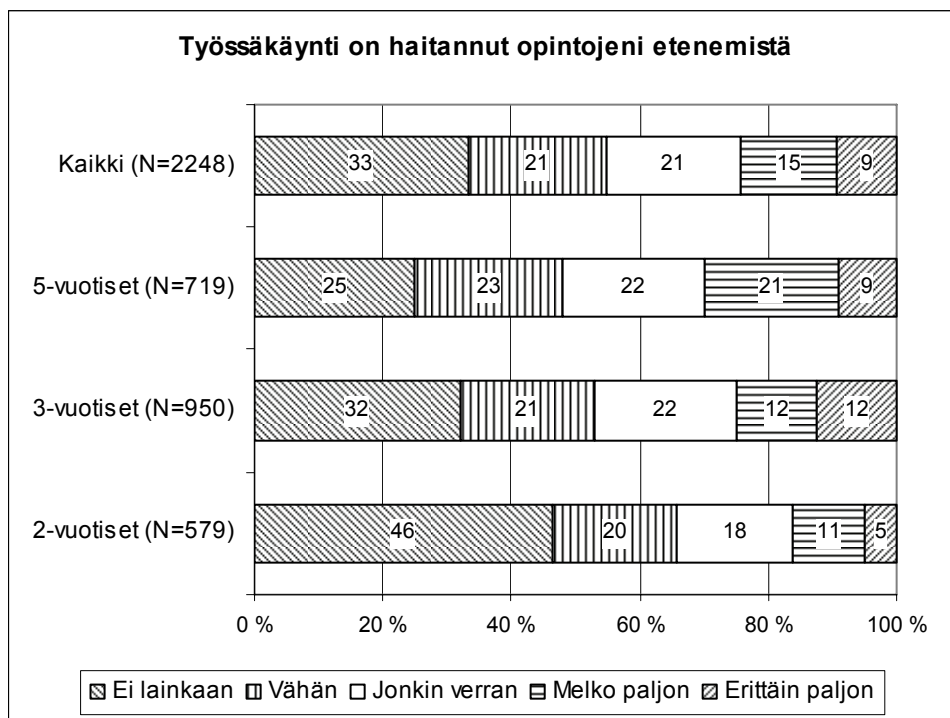
Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan osallistuneista 60 prosenttia katsoo, ettei järjestötoiminta ole vaikuttanut juuri mitenkään heidän opintoihinsa. Kolmannes toiminnassa mukana olleista kokee, että osallistuminen oli tukenut opintoja esimerkiksi opintopisteinä tai kokemuksena. Aikataulut olivat menneet päällekkäin opintojen kanssa 16 prosentilla. Yhdeksän prosentin mielestä osallistuminen vapaaehtoistoimintaan on viivästyttänyt opintoja. Vain kuusi prosenttia oli sitä mieltä, että korvaavuuksista sopiminen tai opintoihin sisällyttäminen oli ollut hankalaa. Niin ikään kuusi prosenttia kertoo järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan muista merkityksistä: saadaan kokemuksia, suhteita, ystäviä ja motivaatiota, mutta toisaalta se syö myös aikaa ja lisää paineita.

Kuvio 26: Järjestö ja -vapaaehtoistoiminta tuo lisäväriä opintoihin

Työssäkäynti ja opintojen sujuvuus

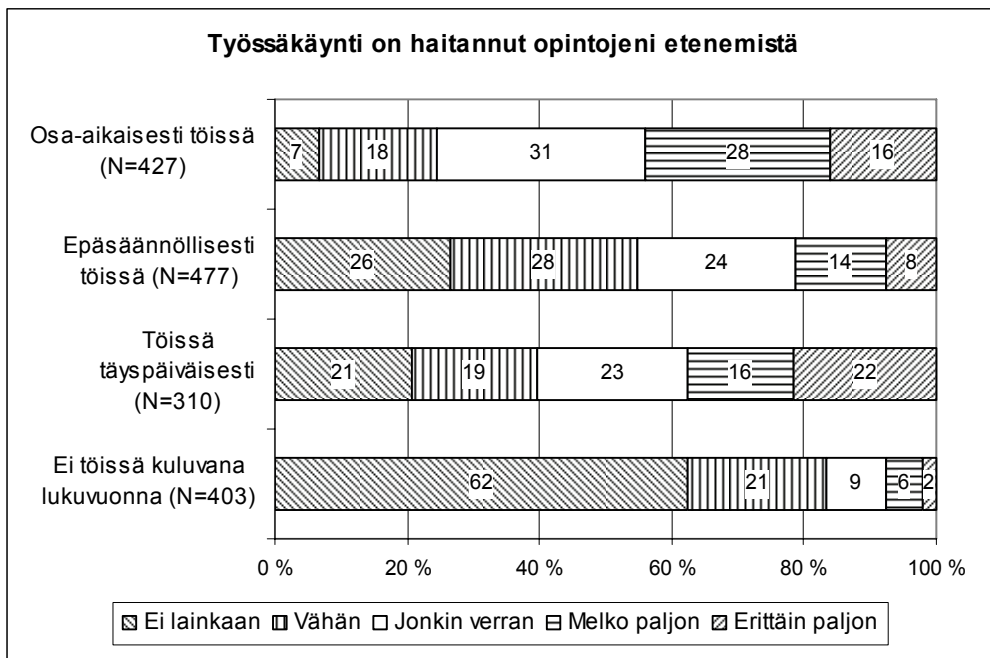
Työssäkäynnin opintoja hidastava vaikutus kasvaa opiskeluvuosien myötä ($p < 0,001$). Kaiken kaikkiaan kolme neljästä opiskelijasta on sitä mieltä, että työt eivät juuri vaikuta opintojen etenemiseen. Toisen vuoden opiskelijoista viitisen-toista prosenttia katsoo, että työt vaikuttavat opintojen etenemiseen, kun taas viidennen vuoden opiskelijoista kolmannes on sitä mieltä, että työssäkäynti on haitannut opinnoissa etenemistä.

Kuvio 27: Vuosikurssittainen vertailu työssäkäynnin vaikutuksesta opintojen etenemiseen

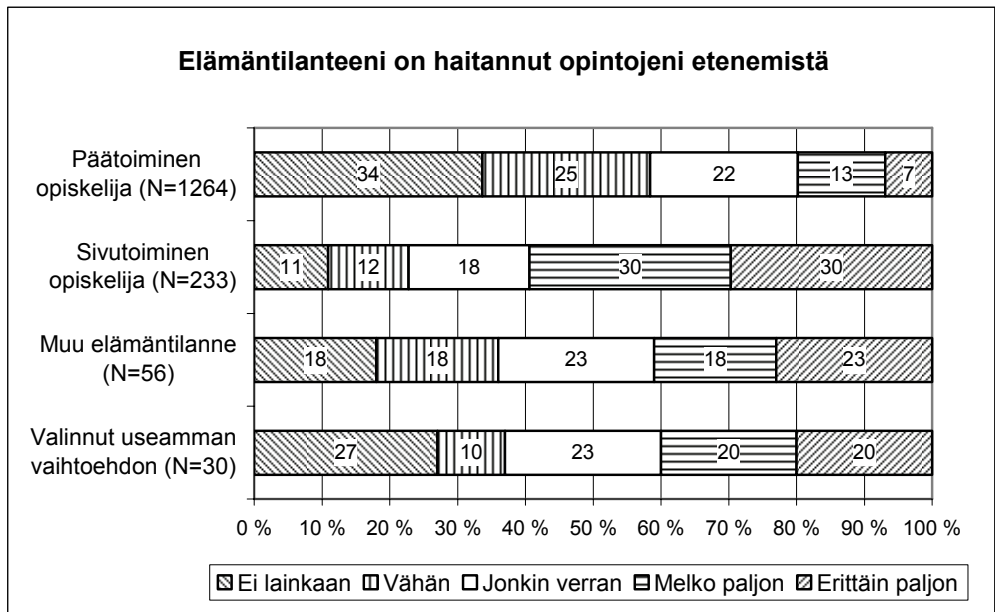
Vähiten työssäkäynti on viivästyttänyt kasvatustieteilijöiden ja lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden opintoja (17 %), eniten informaatiotieteissä (36 %) ja yhteiskuntatieteellisessä (33 %) ($p < 0,001$).

Erityisesti osa-aikaisesti työssä käyvät kokevat, että työnteko hidastuttaa opintoja. Osa-aikatyötä tekevästä 44 prosenttia katsoo opintojen hidastuneen selvästi työssäkäynnin takia, kun taas koko-aikatyötä tekevillä vastaava luku on alhaisempi (36 %). Epäsäännöllistä keikkatyötä tekevillä opinnot ovat kärsineet työssäkäynnistä vähiten, heistä 22 prosenttia katsoo opintojen kärsineen työssäkäynnistä.

Kuvio 28: Osa-aikaisesti työssäkäyvät kokevat työntöön haittaavan eniten opintojaan

Sivutoimisisiksi opiskelijoiksi itsensä luokittelevat kokevat selvästi päätoimisia opiskelijoita vahvemmin, että työnteko haittaa opinnoissa etenemistä. Työssäkäynnin kokee haittaavan opintojen etenemistä viidennes päätoimisesti opiskelevista.

Kuvio 29: Päätoimisilla opiskelijoilla muutokset elämäntilanteessa harvoin hidastavat opintojen etenemistä

Tarkastelua opintopisteisiin suhteutettuna

Kokemusta opintojen etenemistä haittaavista tekijöistä on tarkasteltu kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoilla suhteessa opintomenestykseen, millä viitataan tässä yhteydessä opintopistemääriin, ei esimerkiksi arvosanoihin. Toisen vuoden opiskelijat on jätetty käsittelyn ulkopuolelle, sillä eroja opintomenestyksessä ei esiintynyt. Tarkastelussa ovat mukana opiskelijan kaikki opintopisteet, niin muualla kuin Tampereen yliopistossakin suoritetut. Opiskelijatietojärjestelmästä poimitut opintoviikot on muunnettu opintopisteiksi kertoimella 1,8 (160 opintoviikkoa → 300 opintopistettä).

Opintopisteiden keskiarvojen erojen tilastollista merkittävyyttä on arvioitu kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden osalta erikseen yksisuuntaisella varianssianalyysillä, Kruskal-Wallis-testillä. Testillä verrataan ei-parametrisen aineiston keskiarvojen yhtäsuuruutta. Merkitsevyysarvot (p-arvot) on ilmoitettu suluisissa asiayhteyksissään. Aineistosta löytyi runsaasti tilastollisesti merkitseviä eroja opin-

tomenestyksessä, mutta myös vastanneiden opintopisteiden keskihajonta on suuri (haj₃=64,1; haj₅=70,4). Käytännössä erot opintopistemäärissä eivät useimpien muuttujien kohdalla ole kovin suuria, ja ne koskettavat yleensä melko pientä joukkoa opiskelijoita.

	Kyselyyn vastanneet (op)			Läsnäolevat opiskelijat (op)		
	Keskiarvo	Mediaani	N	Keskiarvo	Mediaani	N
3-vuotiset	183	182	2037	168	172	2527
5-vuotiset	267	268	724	242	250	2042

Taulukko 6: Kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden opintopisteet

Liitteeseen 5 on koottu yhteen kaikkien väitteiden prosenttijakaumat.

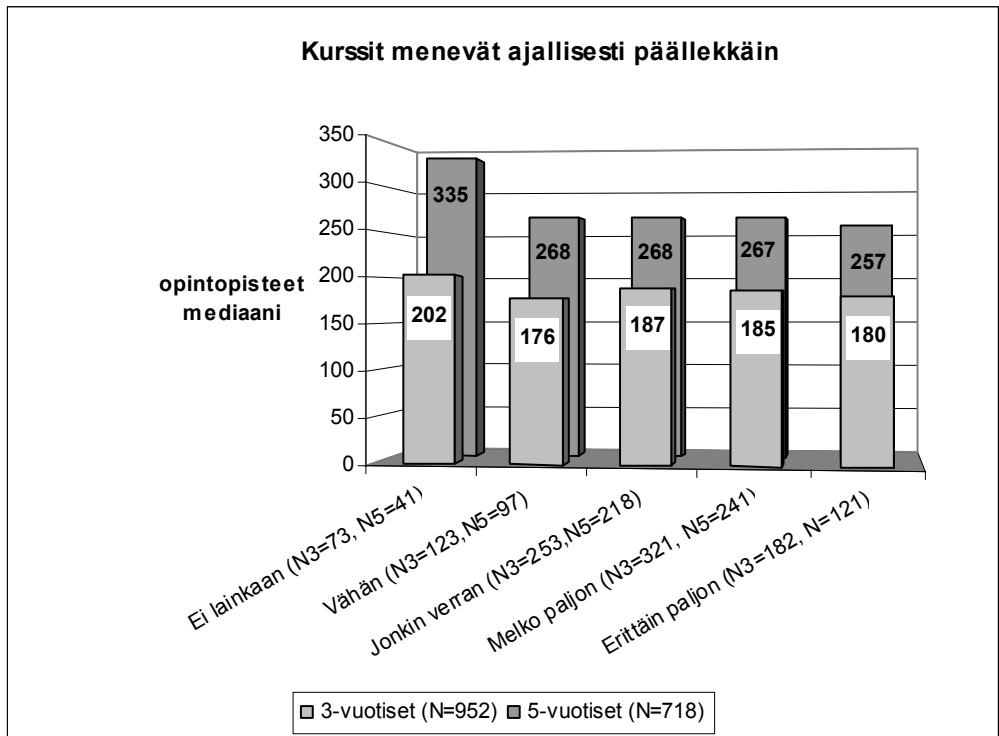
Opintoihin liittyvät tekijät

Kurssien ajallinen päällekkäisyys on selvästi merkittävin opintoja hidastava tekijä, kun sitä verrataan muihin vastausvaihtoehtoihin (ks. Liite 5). Opiskelijoista yli puolet ilmoittaa opintojensa hidastuneen päällekkäisten tuntien takia. Tämä näkyy selvästi myös avovastauksissa.

Aikatauluongelmia on ja ärsyttäviä epäyhtenäisyyksiä kurssien työmäärään liittyen. Näihin olisi syytä kiinnittää kosolti huomiota (eritoten kieli- ja käännöstieteen laitosella..)

Omasta puolestani on sujunut, mutta kurssit ovat harmittavan usein olleet päällekkäin varsinkin kunnallisalan aineissa ja se aiheuttaa oman alan opintojen hidasta suorittamista ja pakottaa ottamaan muita vähemmän tärkeitä aineita niiden tilalle.

Opintopistemäärissä tilastollisesti merkittäviä eroja ei näy lukuun ottamatta pientä ryhmää viidennen vuoden opiskelijoita (N=41, 6 %, p<0,001), jotka ovat suorittaneet noin 50 opintopistettä enemmän kuin muut. Kurssien meneminen ajallisesti päällekkäin on selkeästi harmillista, mutta opintopistekertymään sillä ei näytä olevan suoraa yhteyttä.

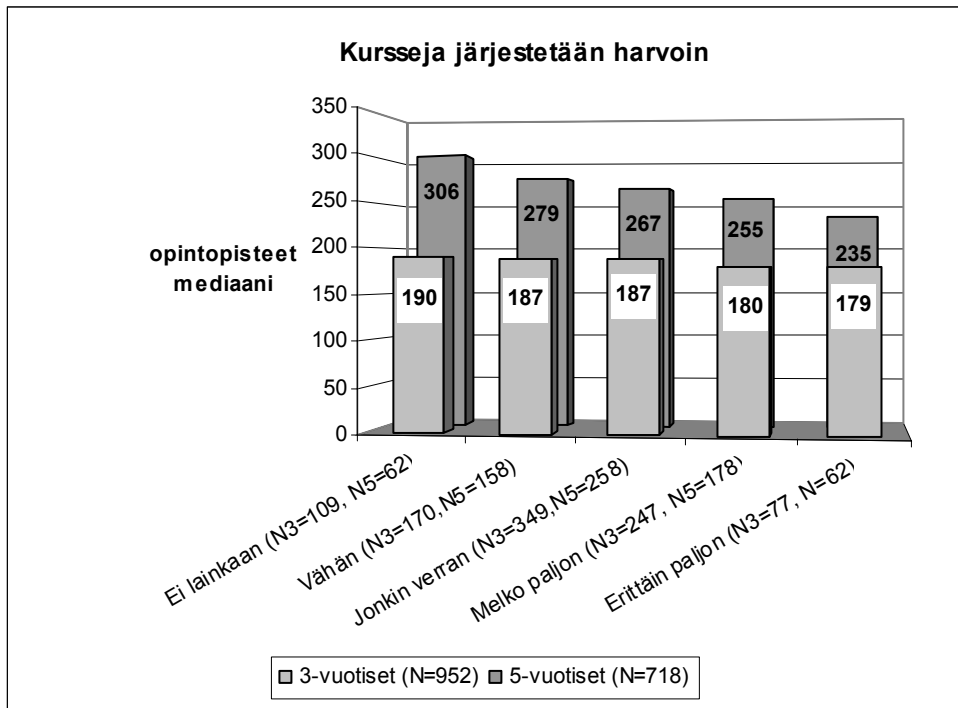

Kuvio 30: Kurssien meneminen ajallisesti päällekkäin ei näy opintopisteiden määrässä

Kurssikirjapula on myös kestoaihe, kun opiskelijat harmittelevat opiskeluedellytyksiä. Reilu kolmannes kokee opintojensa etenemisen kärsineen kurssikirjojen huonon saatavuuden vuoksi. Opintopistemäärissä tämä ei kuitenkaan näy ($p_3=0,616$ ja $p_5=0,065$).

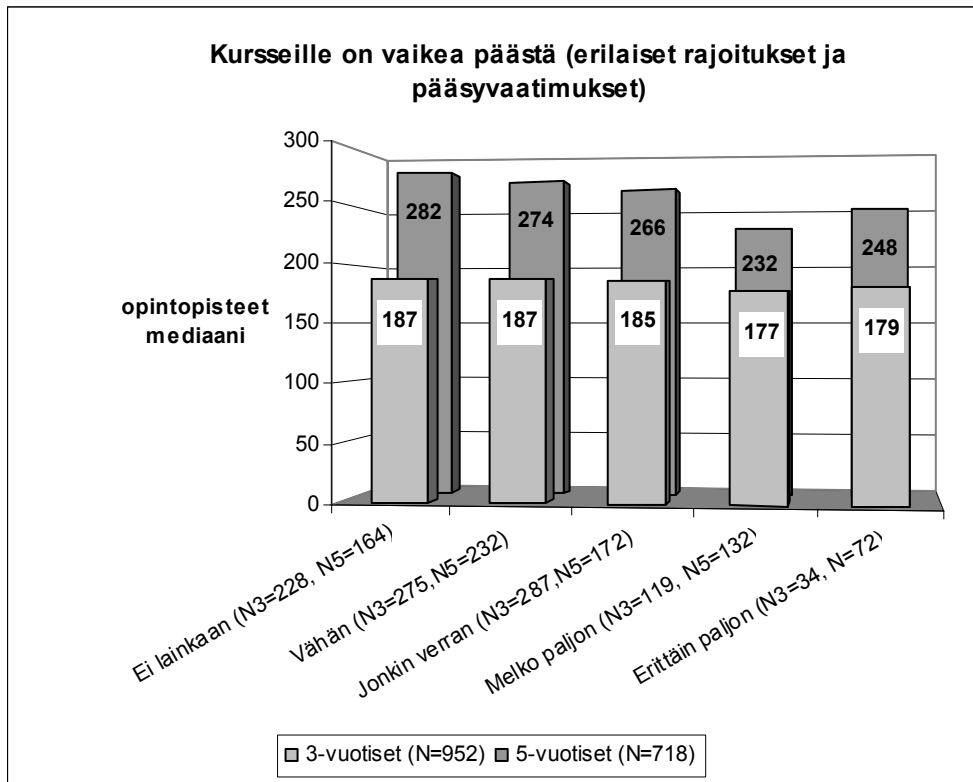
Kolmanneksi yleisin syy opintojen hidastumiselle ovat opiskelijoiden mielestä harvoin järjestettävät kurssit. Noin kolmannes kokee opintojensa hidastuneen joutuessaan odottelemaan haluamansa kurssin järjestämistä. Kolmannen vuoden opiskelijoiden opintopistekertymissä ei ole tilastollisesti merkittäviä eroja sen suhteen, kokevatko he opintojensa hidastuneen harvoin järjestettävien kurssien vuoksi. Viidennen vuoden opiskelijoilla ero näkyy ääripäissä (”ei ole lainkaan haitannut” tai ”haitannut erittäin paljon”). Jos opiskelija ei ole joutunut odottelemaan pääsyä

harvemmin järjestettäville kurseille, on opintopistesaldokin normaalia komeampi (N=62, 9%, $p < 0,001$).

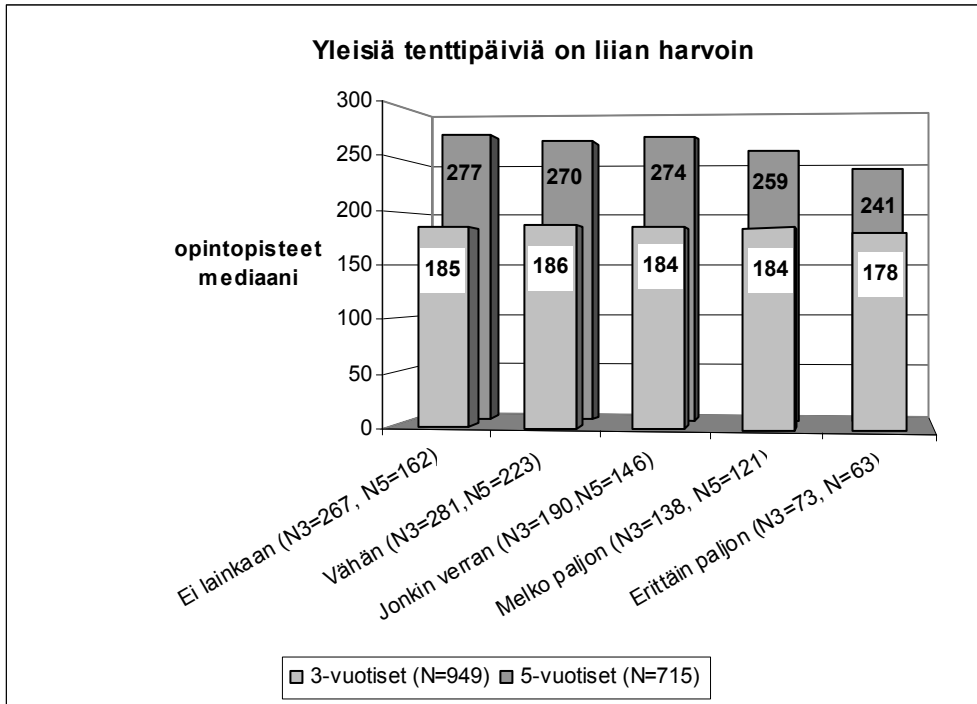
Kuvio 31: Harvoin järjestettäville kurseille pääsemisen odottaminen ei näy selvästi opintopistemäärissä

Viitisentoista prosenttia opiskelijoista katsoo, että erilaiset rajoitukset ja esteet kurseille pääsyssä hidastavat merkittävästi opintoja. Esteet kurssille pääsyssä eivät näy kolmannen vuoden opiskelijoiden opintopistekertymässä ($p=0,144$). Sen sijaan viidennen vuoden opiskelijoilla opintopistemäärät ovat selkeästi alhaisemmat niillä (N=103, 14 %), jotka ilmoittavat kurssirajoitusten hidastaneen opintojaan ($p < 0,001$).

Kuvio 32: Erilaiset rajoitukset kursseille pääsyyssä ovat hidastaneet jossain määrin opintojen etenemistä viidennen vuoden opiskelijoilla

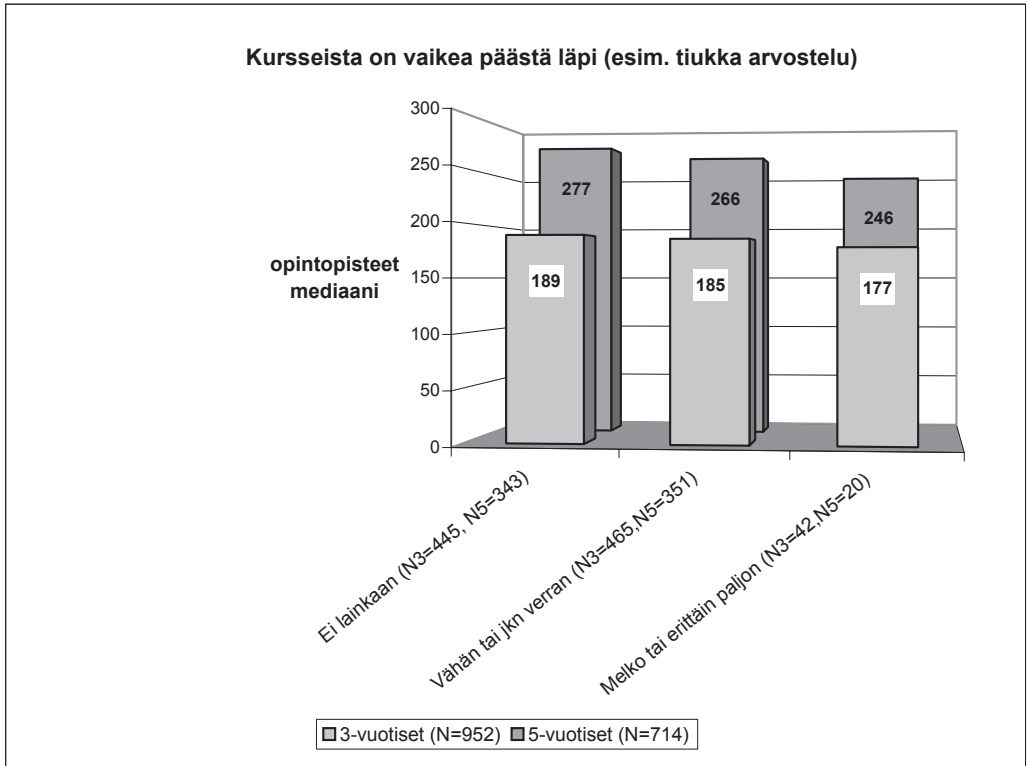
Yleisiä tenttipäiviä järjestetään selkeästi liian harvoin reilun parinkymmenen prosentin mielestä. Kolmannen vuoden opiskelijoiden opintomenestyksessä ei ole lainkaan eroja sen suhteen, kaipaisivatko he lisää tenttipäiviä. Viidennen vuoden opiskelijoista niillä, jotka ovat kärsineet eniten yleisten tenttipäivien vähyydestä (viidennen vuoden opiskelijoista, N=63, 9 %) on vähemmän opintopisteitä kuin muilla opiskelijoilla ($p=0,003$).

Kuvio 33: Yleisten tenttipäivien vähyys ei juuri näy opintopisteiden karttumisessa

Liian tiukat kurssivaatimukset eivät ole kovinkaan monen opiskelijan ongelma: alle 4 prosenttia on kokenut kurssivaatimusten olevan liian korkeita, tästä syystä luokat yhdistettiin kolmiportaisiksi. Ne joiden opinnot eivät ole ”lainkaan” kärsineet tiukoista kurssivaatimuksista jätettiin omaksi luokakseen (N=788, 47 %), ”vähän” tai ”jonkin verran” yhdistettiin samaan luokkaan (N=816, 49 %). Ne, joiden opinnot olivat hidastuneet melko tai erittäin paljon, koottiin saamaan samaan luokkaan (N=62, 3,7 %). Yhdistämisen jälkeenkin viimeksi mainittu luokka on pieni.

Kolmannen vuoden opiskelijoilla opintopistemääräkertymä on jäänyt vain hieman pienemmäksi (10 op, $p=0,007$), niillä opiskelijoilla, joilla on ollut vaikeuksia päästä tenteistä läpi. Viidennen vuoden opiskelijoilla mediaanien ero on noin 30 opintopistettä ($p<0,001$).

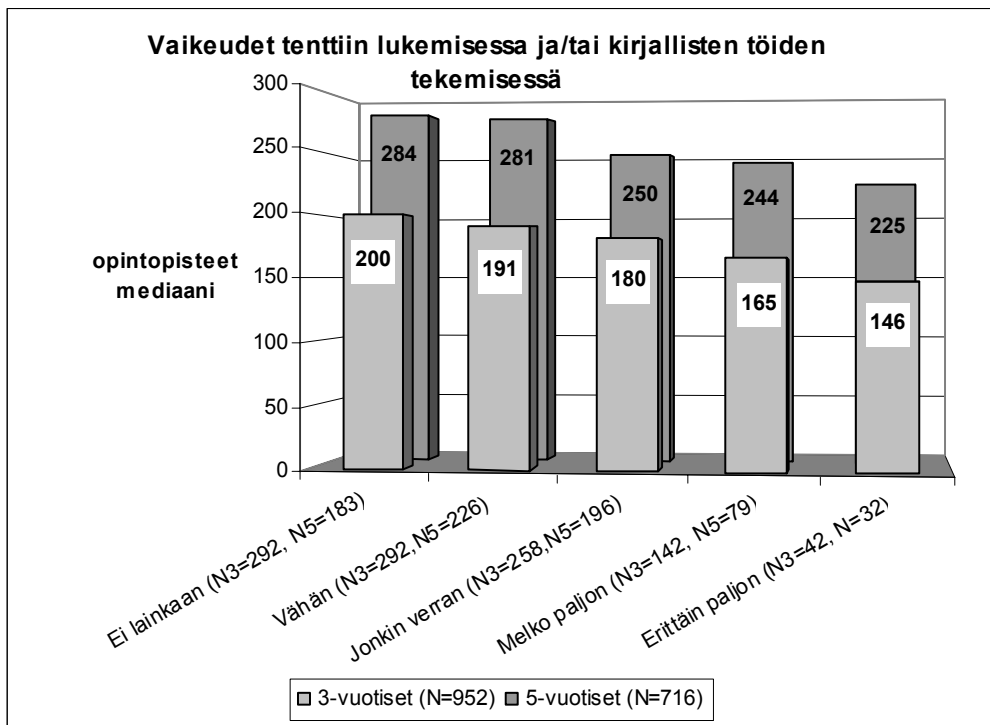

Kuvio 34: Vaikeudet päästä kursseista läpi vaikuttavat vain harvojen opiskelijoiden opintojen etenemiseen

Opiskelijoiden kokemuksissa tutkintovaatimusten joustavuudesta sekä opintopistemäärityksissä ei ole tilastollisia eroja. Kaiken kaikkiaan kokemukset opiskelijajärjestelyiden toimivuudesta eivät suoraan näy opintopistemäärissä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Kolmannen vuoden opiskelijoilla ei ollut eroja opintomenestyksen ja opetusjärjestelyiden toimivuuden suhteen. Huonot järjestelyt ovat vaikuttaneet selkeästi vain niiden viidennen vuoden opiskelijoiden opintopistemäärityksiin, jotka ovat kohdanneet vaikeuksia päästä haluamilleen kursseille. Asia on koskettanut alle kymmentä prosenttia vastanneista.

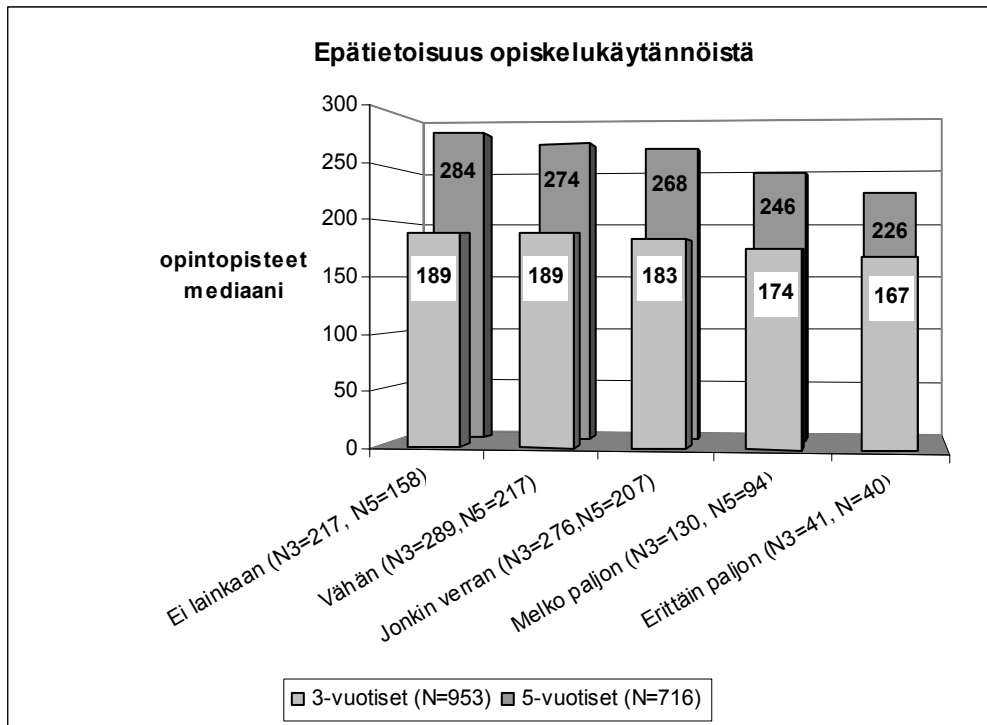
Opiskelijan valmiudet

Noin puolella opiskelijoista on ainakin jonkinasteisia vaikeuksia tenttiin luvussa ja kirjallisten töiden tekemisessä. Ongelmat näkyvät suoraan opintopistemäärissä sekä kolmannen ($p < 0,001$) että viidennen ($p < 0,001$) vuoden opiskelijoilla, erityisesti niillä, joilla on näissä asioissa enemmänkin vaikeuksia. Ne, joille tentteihin valmistautuminen ja kirjallisten töiden tekeminen on helppoa, menestyvät myös paremmin opinnoissaan.

Kuvio 35: Vaikeudet tenttiin lukemisessa ja kirjallisten töiden tekemisessä hidastavat opintojen etenemistä

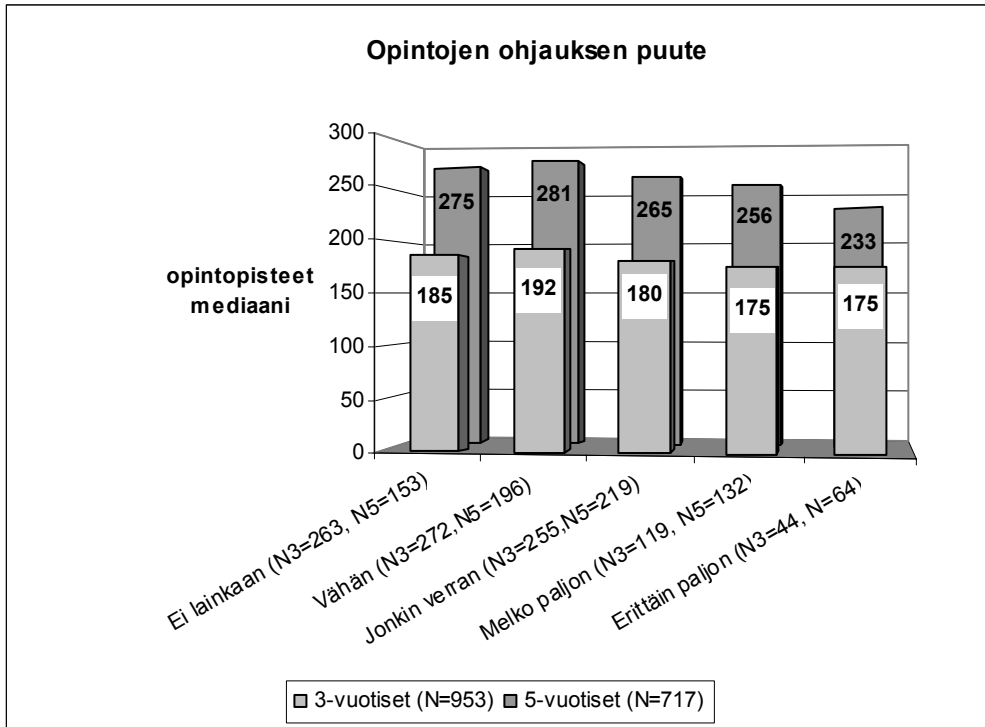
Epätietoisuus opiskelukäytännöistä on haitannut noin 15 prosenttia opiskelijoista. Ero näkyy jossain määrin myös opiskelijoiden opintomenestyksessä erityisesti viidennen vuoden opiskelijoilla. ($p_3 = 0,007$, $p_5 < 0,001$). Ja toisaalta myös päinvas-toin: ne viidennen vuoden opiskelijat, jotka tietävät miten opiskella, saavat myös eniten opintopisteitä.

Kuvio 36: Epätietoisuus opiskelukäytännöistä hidastaa jossain määrin opintoja

Opintojen ohjaus

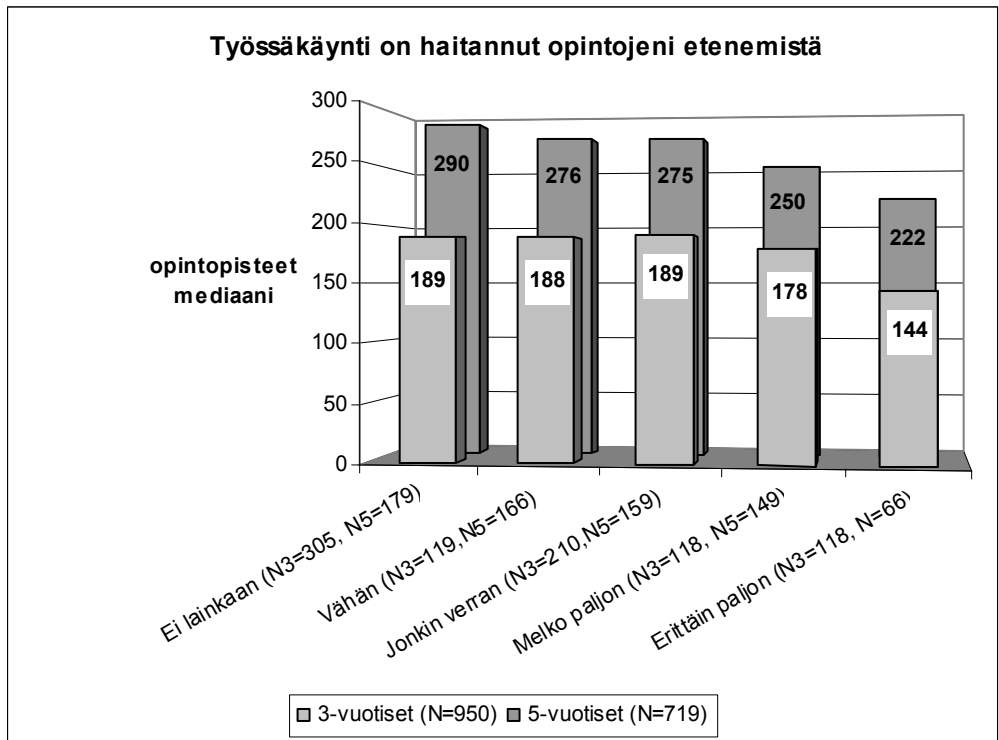
Noin kaksikymmentä prosenttia opiskelijoista kaipaisi enemmän tai parempaa ohjausta. Opintojen edetessä myös opintojen ohjausta kaivataan enemmän. Kolmannen vuoden opiskelijoista 18 prosenttia koki opintojensa viivästyneen puutteellisen ohjauksen vuoksi, viidennen vuoden opiskelijoista kymmenen prosenttiyksikköä enemmän. Kokemus vakavasta ohjauksen puutteesta näkyy selvästi viidennen vuoden opiskelijoiden opintopistemäärissä, ja eniten opintopisteitä suorittaneet kokevat vähiten puutteita ohjauksessa ($p < 0,001$). Kolmannen vuoden opiskelijoiden kokemukset puutteellisesta ohjauksesta eivät näy opintopistemenoestyksessä.

Kuvio 37: Opintojen ohjauksen puute ja opintojen eteneminen

Työssäkäynti ja opintojen eteneminen

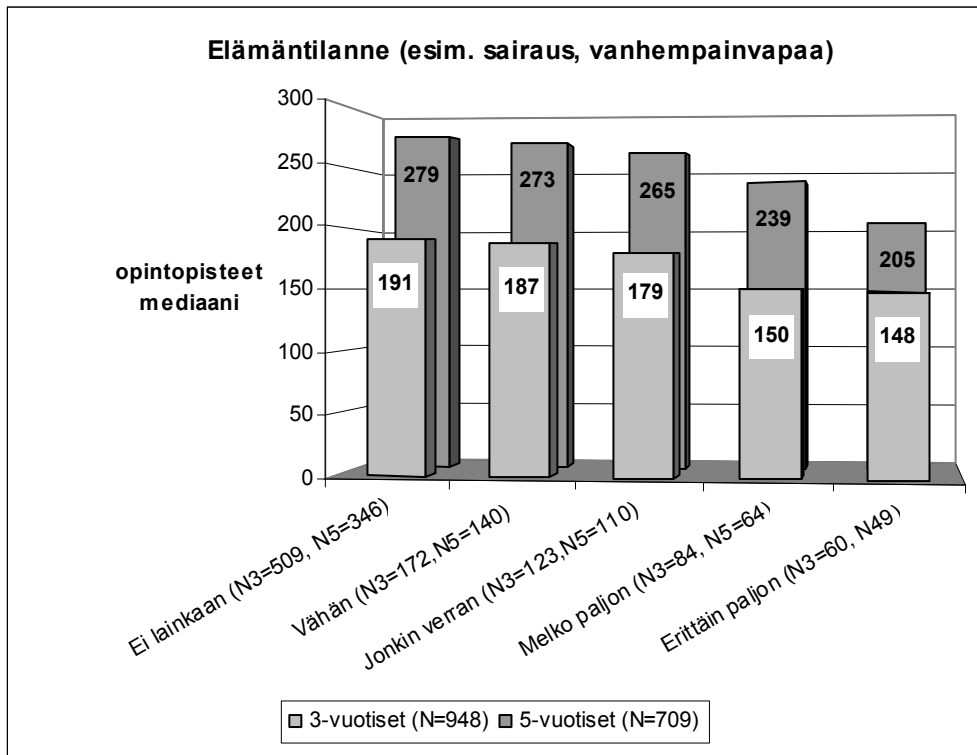
Noin kolmannes opiskelijoista kokee opintojen kärsivän työssäkäynnin vuoksi. Kolmannen vuoden opiskelijoilla työn hidastava vaikutus näkyy runsaan kymmenen prosentin opintopistesaldossa ($p < 0,001$). Viidennen vuoden opiskelijoiden opintojen eteneminen kärsii selvästi työssäkäynnin vuoksi lähes kolmasosalla ($p < 0,001$).

Kuvio 38: Työssäkäynti ja opintojen eteneminen

Elämäntilanne

Muutokset elämäntilanteessa näkyvät luonnollisesti opintopistekertymissä: on tehty jotain muuta kuin opiskeltu. Elämäntilanteesta johtuvia opiskeluesteitä on 15 prosentilla. Ne viidennen vuoden opiskelijat, jotka ilmoittavat opintojen hidastuneen elämäntilanteen vuoksi, ovat suorittaneet noin 70 opintopistettä alle medianin ($p < 0,001$). Kyseessä ovat siis reilun vuoden opinnot. Kolmannen vuoden opiskelijoilla opinnot ovat hidastuneet reilulla puolella vuodella (noin 40 opintopistettä) ($p < 0,001$).

Kuvio 39: Muutokset elämäntilanteessa voivat viivästyttää opintoja

Periodit ja opiskelu

Lukuvuonna 2005–2006 Tampereen yliopistossa otettiin käyttöön neljän periodin lukuvuosi lukuun ottamatta lääketieteen lisensiaattien koulutusta. Uudistuksen tavoitteena oli muun muassa tuoda opiskelijoille uusia mahdollisuuksia jaksottaa työtä ja opiskelua, hajauttaa opintojen tuomaa työkuormaa sekä vähentää kurssien päällekkäisyyttä. Uudistuksen vaikutusta selvitettiin heti seuraavan lukuvuoden alussa toista vuottaan aloittavilta opiskelijoilta. Opiskelijoilta tiedusteltiin, ovatko he opiskelleet vähemmän tai tehneet enemmän töitä eri periodeissa. Tarkemmin periodiuudistuksen vaikutuksia on raportoitu opetuksen ja tutkimuksen kehittämissyksikön raportissa (Räisänen 2007).

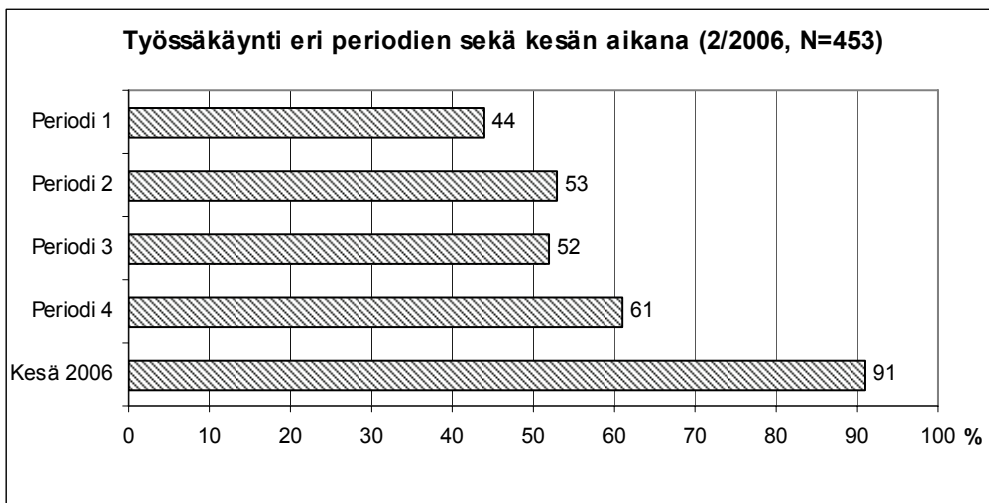
Noin puolet toisen vuoden opiskelijoista kertoo opiskelleensa vähemmän jossakin periodissa kuin muissa. Opiskelijoiden avovastauksista käy ilmi, että viimeisessä periodissa on opiskeltu vähiten. Syiksi opiskelijat ilmoittavat kurssitarjonnan niukkuuden, joka on selvä ykkönen, toiseksi yleisimmäksi syyksi nousee työssäkäynti. Muita syitä opiskelijat raportoivat selkeästi vähemmän: Ensimmäisen periodin opintoja on haitannut ensimmäisenä opiskeluvuotena se, ettei vielä ole osattu suunnitella opintoja tai ottaa riittävästi kursseja. Kevättä kohden painottuvat opiskelijaan liittyvät syyt: enää ei ole jaksettu keskittyä, ja väsymyksen on alkanut painaa. Myös elämäntilanteen muutokset – kuten sairaudet ja vanhempainvapaat, asevelvollisuuden suorittaminen – vaikuttavat opiskeluaktiivisuuteen. Oma mielenkiintoinen ryhmänsä ovat ne opiskelijat, jotka kertovat höllänneensä opiskelutahtiaan, koska olivat suorittaneet keväeseen mennessä niin paljon opintopisteitä, että saattoivat ottaa viimeisen periodin löysemmin.

Kyselyssä selvitettiin myös sitä, miten periodien välinen viikko eroaa muusta opiskelusta. Toista vuottaan aloittavien vastauksista erottuu kaksi pääkategoriaa: osa käyttää viikon lomaan ja rentoutumiseen, osa itsenäiseen opiskeluun. Mutta on myös opiskelijoita, jotka kertovat, ettei perioditauko tuo minkäänlaista muutosta opiskeluun. Perioditauko toimii erityisesti itsenäistä elämäänsä aloittaville mahdollisuutena käydä kotiseudullaan. Tauko on myös mahdollisuus rentoutua ja ”ladata akkuja”. Perioditauko tuo aikaa itsenäiselle opiskelulle: kun luentoja ei ole, on aikaa keskittyä tenttiin lukemiseen, rästitöiden tai muiden kirjallisten töiden tekemiseen sekä seuraavan periodin kursseihin valmistautumiseen.

Toista vuottaan aloittavilta opiskelijoilta tiedusteltiin, missä määrin tenttiminen ja muut kurssien suoritustavat ruuhkautuvat. Vastausten perusteella (N=552) opiskelun tuoma työkuorma on jakautunut hyvin eri ajankohtiin. Ensimmäisen vuoden kokemusten perusteella vain 15 prosenttia katsoo tenttimisen ruuhkautuvan kohtuuttomasti. Kohtuullisesti tenttimisen katsoo ruuhkautuvan 60 prosenttia, ”ei juuri lainkaan” 25 prosenttia. Seminaari- ja harjoitustöiden palautuksen katsotaan ruuhkautuvan vielä harvemmin. Kahdeksalla prosentilla kurssitöiden palauttaminen on kuormittanut liikaa jonakin ajankohtana. Kohtuullista kuormitusta kokee 57 prosenttia, 35 prosentilla palautusruuhkaa ei ole ollut lainkaan.

Periodit ja työssäkäynti ensimmäisenä opiskeluvuotena

Periodiuudistuksella haluttiin helpottaa opiskelun ja työn jaksottamista. Kaiken kaikkiaan 73 prosenttia ilmoitti käyneensä töissä lukuvuoden 2005–2006 aikana. Yleisintä työssäkäynti oli kauppa- ja hallintotieteiden opiskelijoilla (89 %). Vähäisintä työssäkäynti oli puolestaan humanisteilla ja informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoilla, joista reilu kolmannes ei ollut käynyt töissä. Toista opiskeluvuottaan aloittavilta tiedusteltiin myös, keskittyykö työssäkäynti tiettyihin periodeihin, ja jos niin mistä syystä. Työnteko keskittyy kesiiin, ja jossain määrin myös viimeiseen periodiin.

Kuvio 40: Neljännessä periodissa käydään hieman enemmän töissä kuin muissa periodeissa

Työssäkäyntiään opiskelijat perustelevat kolmella tapaa. Suurin osa syistä on työelämäkeskeisiä, mutta myös opetustarjonnan niukkuus ja rahapula ajavat opiskelijoita työhön kesken lukukauden. Työssä opiskelijat käyvät pääosin sen mukaan, miten töitä on tarjolla, näistä esimerkkinä sijaisuudet ja kausityöt. Vakituksissa osaikaisissa töissä opiskelijoilla on usein mahdollisuus vaikuttaa työaikoihinsa opiskelukiireiden mukaan. Neljännessä periodissa, jolloin lukukausien aikainen työnteko on aktiivisinta, alkavat kesätyöt ja myös kurssitarjonta on opiskelijoiden mielestä vähäisempää.

TYÖSSÄKÄYNTI

Kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden näkemyksiä työssäkäynnistä sekä työn ja opintojen yhteensovittamisesta selvitettiin sekä likert-väittämällä että avokysymyksillä. Aineistoa on käsitelty pääsääntöisesti yhtenä kokonaisuutena, mutta tilastollisesti merkittävät erot kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden vastauksissa on raportoitu. Myös tiedekuntakohtaiset erot on esitelty vain niiltä osin kuin vastausten väliset erot ovat olleet tilastollisesti merkitseviä ($p \leq 0,005$).

Opiskeluaikainen työssäkäynti

Tampereen yliopiston opiskelijoista noin 70–80 prosenttia työskentelee lukuvuositain opintojensa ohessa. Kyselyyn vastanneista viidennen vuoden opiskelijoista noin puolet muisteli työskennelleensä ensimmäisenä opiskeluvuotenaan ja neljäntenä opiskeluvuotenaan jo noin 80 prosenttia vastanneista.

Työskentely on yleisimmin osa-aikaista tai hyvin epäsäännöllistä. Osa-aikatyötä tekevien vastaajien käyvät töissä keskimäärin 15 tuntia viikossa. Noin 17 prosenttia opiskelijoista on kokoaikatyössä. Työnteko painottuu arkipäiviin ja arki-iltoihin. Vuorotyö on harvinaista, kuten myös yötyöt.

Vertailtaessa kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden vastauksia keskenään voidaan nähdä, että työnteko paitsi yleistyy opintojen edetessä, myös sen ajankohdasta hieman muuttuu: Viidennen vuoden opiskelijoista 58 prosenttia ja kolmannen vuoden opiskelijoista 46 prosenttia käy töissä arkipäivisin. Kolmannen vuoden opiskelijoilla yleisempää on arki-iltaisin työskentely sekä vuorotyössä käyminen. Miesten keskuudessa täysipäiväinen ja arkipäiviin sijoittuva työnteko on hieman yleisempää kuin naisilla, johtuen osin vastaajien ikäjakaumasta, sillä naisvastaajat ovat nuorempia kuin miesvastaajat.

Kokoaikatyötä tekevät eniten (noin 20 %) kasvatustieteiden, kauppa- ja hallintotieteiden sekä lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat. Kasvatustieteiden tiede-

kunnan opiskelijat ovat työteliäimpiä: heistä vain 19 prosenttia ilmoittaa, ettei ole käynyt lainkaan töissä lukuvuoden aikana, kun muiden tiedekuntien osalta työssäkäymättömien osuus lukuvuoden aikana voi nousta yli 25 prosenttiin. Tämä tarkoittaa vain, että tietyn lukuvuoden aikana neljännes opiskelijoista ei ole käynyt töissä, mutta he ovat voineet työskennellä edeltävän lukuvuoden aikana tai käydä töissä jälleen seuraavan lukukauden aikana. Osa-aikaisesti töitä tekeviä on eniten yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, heistä 30 prosenttia ilmoittaa käyvänsä osa-aikaisessa työssä. Esimerkiksi lääketieteellisen tiedekunnan vastaajista vain 15 prosenttia on osa-aikaisessa työsuhteessa.

Työtehtävät ja työnantajasektori

Yleisimmin opiskelijat toimivat palvelu- ja kaupanalan tehtävissä. Kaupan alalla ja palvelutyössä on töissä reilu kolmannes vuosina 2005–2007 kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Seuraavaksi yleisin opiskeluaikainen työpaikka löytyy opetus- koulutus- ja tutkimustehtävistä, joissa työskentelee noin viidennes vastaajista. Kolmanneksi yleisin opiskelijan työpaikka sijoittuu toimisto- ja hallintotehtäviin.

Uimakoulun opettajana, Luokanopettajana, liikunnan aineopettajan sijaisuudet, Järjestyksenvalvojan tehtävät ravintoloissa

Olin kahvilatyöntekijänä torikahvilassa kesällä 2003. Vastasin asiakaspalvelusta ja siistimisestä.

Olen vakivirassa oleva konstaapeli. Teen kaksivuorotyötä. Tutkin rikoksia.

Miesopiskelijoiden yleisin työpaikka on niin ikään kaupan- ja palvelutyön alalla, mutta naisia useammin miehet toimivat kuljetuksen ja liikenteen parissa sekä teollisuus- ja rakennusalalla. Myös toimisto- ja hallintoalan työt ovat suosittuja miesten keskuudessa.

Työskentelen loubinta-alalla. Työnimikkeeni on biekkapanostaja. Työhön kuuluu kaikkea siivoamisesta rakennusten ennakkotarkastamiseen. Parempi nimike lienee yleinen apulainen

Naisopiskelijoiden keskuudessa suosituimpia työpaikkoja ovat palvelu- ja kaupalan ohella sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät sekä opetus-, koulutus- ja tutkimustehtävät.

Kolmivuorotyötä sairaanhoitajana vakituisessa työpaikassani. Loma-ajat toimin täysipäiväisessä kolmivuorotyössä ja opiskelukuukaudet osa-aikaisessa työssä ,lähinnä viikonloppuisin, mutta myös arkena jonkin verran. Syyslukukaudella 2003 olin valtionballinon harjoittelijana STM:ssä ja viikonloput lähinnä omassa työssäni sairaalassa.

Korkeakoulutetut ovat perinteisesti työllistyneet lähinnä julkisen sektorin työpaikoihin, mutta käänne 1990-luvulta lähtien on ollut yhä enemmän kohti yksityisen sektorin työpaikkoja. Yli puolet kyselyihin vastanneista työssäkäyvistä opiskelijoista työskentelee yksityiselle työnantajalle ja lähes neljännes kunnalle. Valtio on työnantajana noin 10 prosentille työssäkäyvistä opiskelijoista. Seurakunnalle, järjestölle tai omalle yritykselle työskentelee noin 5 prosenttia kyselyihin vastanneista.

Tiedekuntien välisiä eroja on erityisesti työtehtävien suhteen: Työt palvelu- ja kaupanalalla ovat yleisimpiä humanistisen tiedekunnan ja informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa. Jälkimmäisessä myös toimisto- ja hallintotyö on yleistä. Kasvatustieteilijöistä suurin osa työskentelee opetuksen, koulutuksen tai tutkimuksen alalla, vastanneista kauppa- ja hallintotieteilijöistä enemmistö on toimisto- ja hallintotehtävissä ja lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat työskentelevät pääsääntöisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden kolme suurinta työllistäjää löytyvät palvelun- ja kaupan alalta, sosiaali- ja terveystieteistä sekä viestinnän ja tiedotuksen piiristä.

Olen ollut avustaja näyttelijänä ... Teatterissa musikaalissa, jossa tanssin ja laulan. Samoin myös Tampereen Teatterissa vierailevana näyttelijänä. Kesätoisissa olin ... huvipuistossa maskottina.

1.6.–31.7.03 olin töissä Sarviksen sosiaaliasemalla tehden sosiaalityöntekijän ja etuuskesittelijän töitä. Syksyllä olin pari kuukautta töissä usealla eri sosiaaliasemalla Tampereella tehden samaa työtä kuin kesällä, eli toimeentulotukityötä. Aj. 1.6.03–31.5.04 olen tehnyt/teen töitä silloin tällöin, lähinnä viikonloppuisin, Invalidiliiton palvelutalossa avustaen vaikeavammaisia ihmisiä (ts. lähiboitajan töitä).

Kasvatustieteen ja lääketieteen opiskelijat työskentelevät pääsääntöisesti kunnallisella puolella ja muiden tiedekuntien opiskelijoiden työpaikat painottuvat yksityis-sektorille. Kolmannen vuoden opiskelijoista 61 vastaajaa työskentelee omalle yritykselleen (kysytty kolmannen vuoden opiskelijoilta vuosina 2005, 2006 ja 2007). Heistä suurin osa on humanisteja (21 opiskelijaa), seuraavaksi eniten on yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoita (16). Sekä informaatiotieteiden että kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnista seitsemän opiskelijaa pyörittää omaa yritystään. Suurin osa yrittäjistä (15) tulee kieli- ja käänntieteen laitokselta.

Toimitusjohtaja/osa-yrittäjänä. Konsultointia ja myyntityötä.

Kesäisin olen kokopäiväisesti kirjoittavana toimittajana. Lukukausien aikaan kirjoitan freelancerina omista ideoistani jaksamisen ja rahan tarpeen mukaan, noin yhden kunnan jutun kuussa.

...Olen sivutoiminen maanviljelijä, joka työskentelee jonkin verran kahdessa pienessä rykäyksessä vuodessa opiskelun kanssa päällekkäin, mutta kuitenkin olen tehnyt valinnan etten VARSINAISESTI tee töitä opiskelun ohella.

Viidennen vuoden ja kolmannen vuoden opiskelijoilta kysyttiin, missä työtehtävissä he toimivat. Lisäksi kolmannen vuoden opiskelijoilta kysyttiin työnantajaa. Opiskelijat ymmärsivät kysymykset hieman eri tavoin. Kun kysyttiin työtehtäviä, yrittäjäksi itsensä luonnehti 29 vastaajaa, kun taas kysyttiin työnantajaa, omaa yritystä pyörittäviä, pelkästään kolmannen vuoden opiskelijoita oli 61.

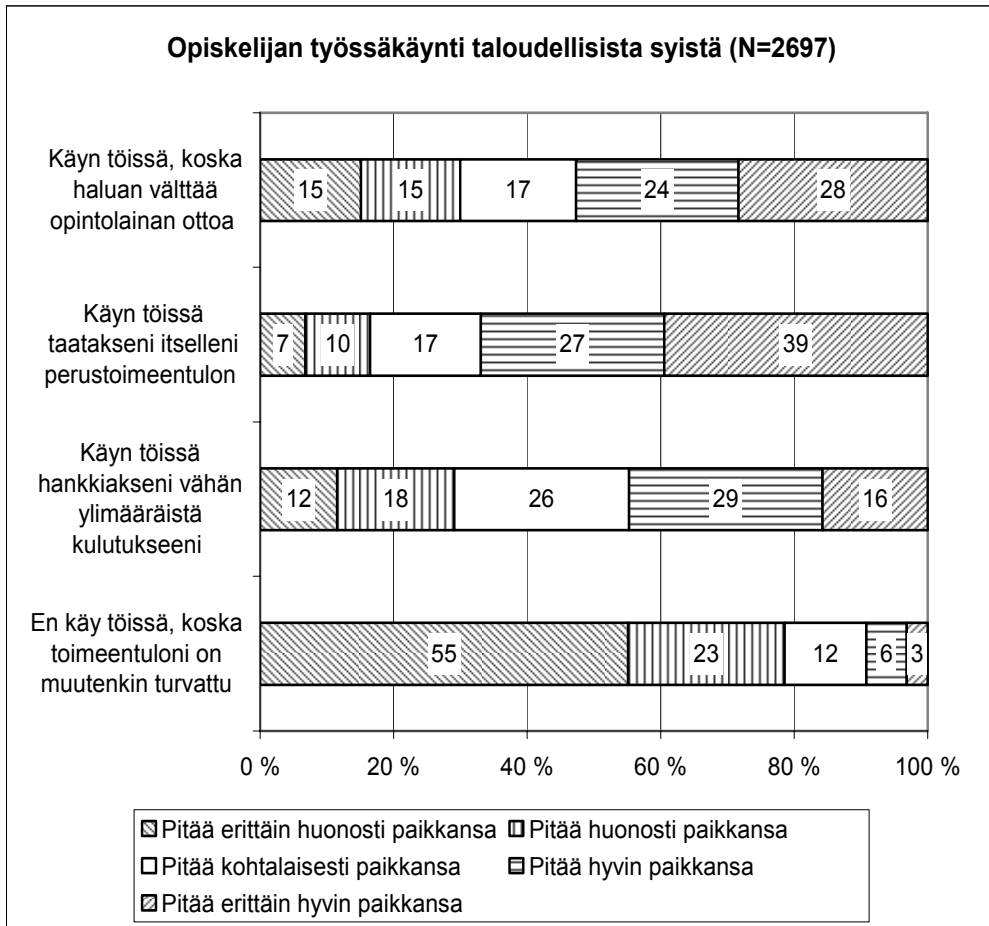
	HUM	INF	KASV	KAHA	LÄÄK	YHT	Vastanneet yhteensä
Palvelu- tai kaupan alan tehtävät	192	79	37	95	31	73	507
Opetus-, koulutus- tai tutkimustehtävät	87	32	60	19	46	33	277
Toimisto- tai hallinto-tehtävät	32	59	8	105	9	28	241
Sosiaali- tai terveydenhuoltoalan tehtävät	21	8	11	4	104	63	211
Viestintä- tai tiedotustehtävät	30	12	1	6	3	47	99
Teollisuus- tai rakennustyö	15	14	2	17	1	7	56
Kuljetus- tai liikennealan tehtävät	15	10	0	8	2	3	38
Yrittäjä	9	6	2	7	0	5	29
Muut tehtävät	42	37	9	19	7	22	136
Yhteensä	443	257	130	280	203	281	1594

Taulukko 7: Tiedekunnittainen opiskelijajakauma vastaajien opintojensaikaisista työtehtävistä. Mukana sekä kolmannen että viidennen vuoden opiskelijat.

Miksi opiskelijat käyvät töissä?

Noin neljä viidestä kyselyyn vastanneesta työssä käyvistä opiskelijasta käy töissä ansaitakseen perustoimentulonsa. Noin joka viidennen toimeentulo on turvattu muilla keinoin. Ilman työssäkäyntiä tulevat toimeen hieman useammat kolmannen vuoden opiskelijat kuin viidennen vuoden opiskelijat; sama pätee myös nuorempiin opiskelijoihin (21–23-vuotiaat) verrattuna vanhempiin opiskelijoihin (yli 26-vuotiaat). Myös naisten toimeentulo on turvattu ilman työssäkäyntiä miehiä useammin. Opintososiaaliset etuudet opintolaina mukaan lukien riittävät kattamaan menot osalla opiskelijoista. Osa opiskelijoista saa rahaa myös vanhemmiltaan ja osalla toimeentulon tukena on työssäkäyvä puoliso. 17 prosenttia kolmasvuotisis-

ta ja 13 prosenttia viidesvuotisista sanoo olevansa vakituiseissa työsuhteissa, josta poisjääminen ei ole kannattavaa. Merkittäviä tiedekuntaakohtaisia eroja ei ilmene.

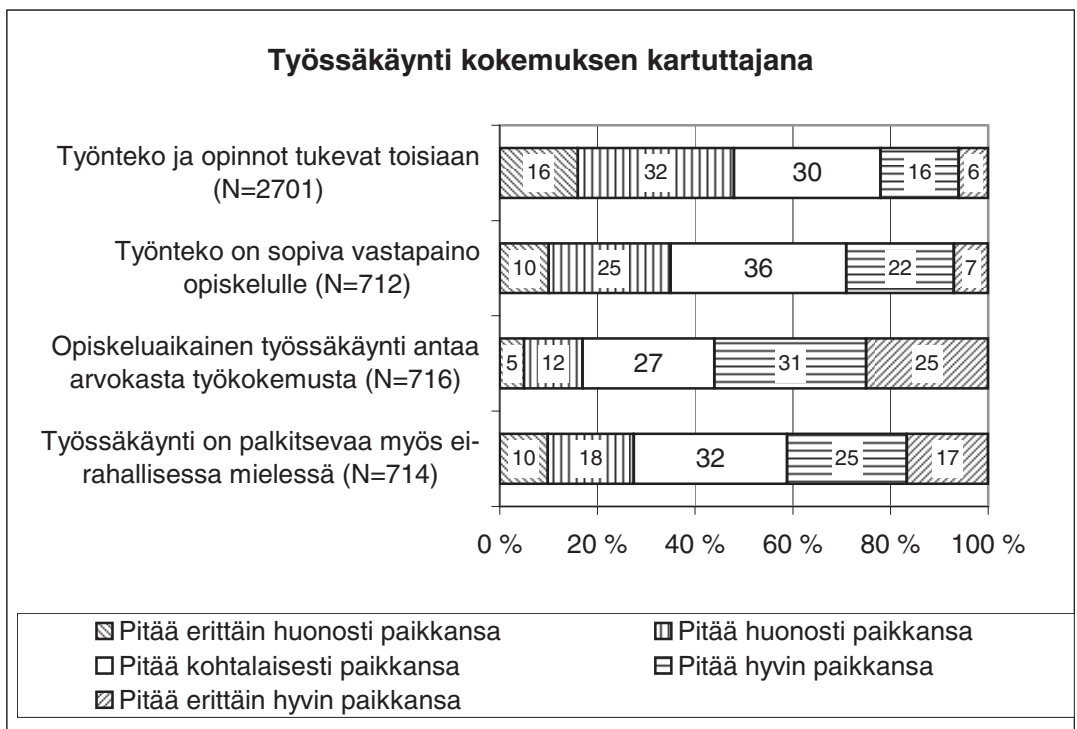
Kuvio 41: Taloudelliset syyt motivoivat opiskeluaikaiseen työssäkäyntiin

Opiskelijoiden opintojen aikaiseen työssäkäyntiin on myös muita kuin taloudellisia syitä. Vastausten perusteella suuri osa opiskelijoista todennäköisesti kävisi töissä, vaikkei siihen olisikaan taloudellista tarvetta. Työskentelyllä kerätään paitsi tarpeellista työkokemusta ja osaamista, myös kontakteja ja tietoa, kasvatetaan ammatillista identiteettiä, tuetaan ja harjoitellaan aikuiseksi kasvamista sekä hankitaan itseluottamusta.

Omassa tilanteessa työ on luonteeltaan sellaista, että se tukee opiskelua.

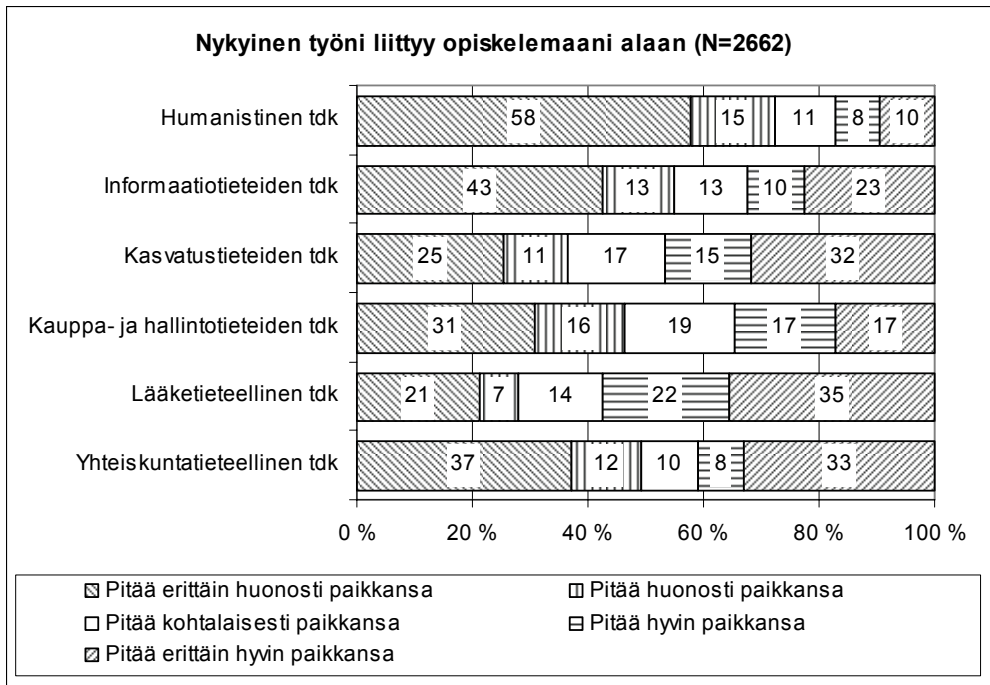
Opiskeltavaan aineeseen liittyvä työ antaa ainakin uutta näkökulmaa opiskeluun.

Vastaajat pitävät opiskeluaikaista työssäkäyntiä myös ei-rahallisessa mielessä palkitsevana ja työkokemuksen kannalta arvokkaana. Kaksi kolmesta vastaajasta pitää työntekoa vähintäänkin kohtalaisesti sopivana vastapainona opinnoille. Opin-
tojen ja työelämän yhdistämisen hyvin toisiaan tukevana näkee noin viidennes vastaajista ja kohtalaisesti toisiaan tukevana kolmannes.

Kuvio 42: Opiskelijat arvostavat opiskeluaikaisen työssäkäynnin tuomaa työkokemusta vaikka työ ja opinnot eivät aina tukisikaan toisiaan

Opinnoissaan pidemmälle ehtineet opiskelijat pitävät työtään palkitsevampana kuin opintojensa keskivaiheilla olevat. Viidennen vuoden opiskelijoilla työ on myös laadultaan enemmän opintoja tukevaa kuin kolmannen vuoden opiskelijoilla, ja heidän vastauksissaan painottuu työelämäkontaktien saamisen näkökulma.

Kuvio 43: Lääketieteiden ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoilla on useimmin omaa alaansa vastaavat opiskeluaikaiset työpaikat

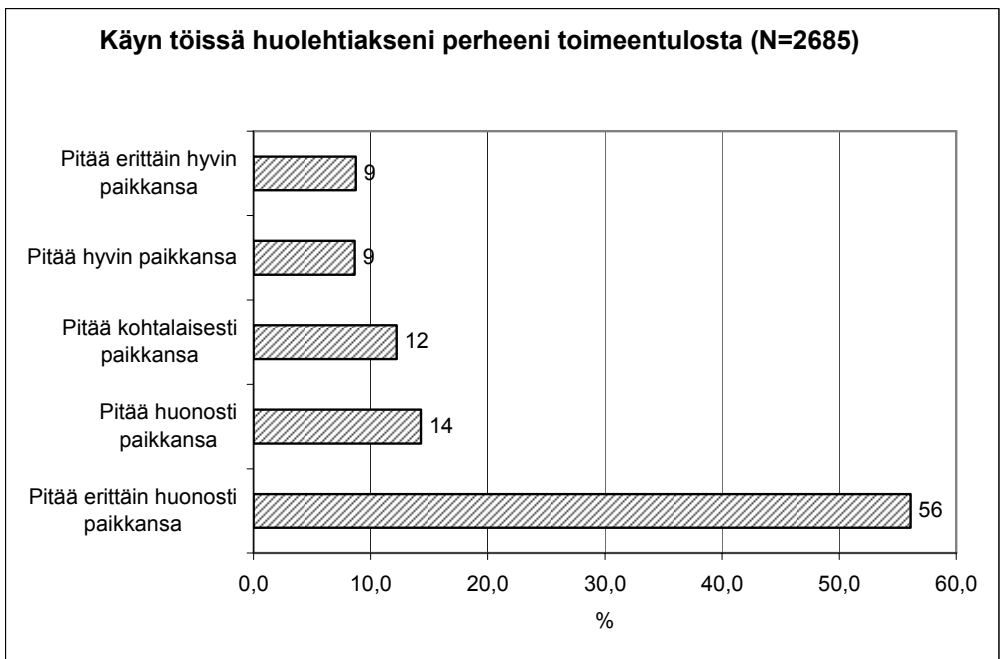
Näkemykset opiskeluaikaisesta työssäkäynnistä jakautuvat jonkin verran, kun niitä tarkastellaan tiedekunnittain. Kauppa- ja hallintotieteilijät arvostavat opiskeluaikaisen työssäkäynnin antamaa työkokemusta enemmän (samaa mieltä 65 %) kuin vaikkapa humanistisen tiedekunnan opiskelijat (samaa mieltä 49 %). Tämä johtuu todennäköisesti työn luonteesta, sillä humanisteista 73 prosenttia vastaa, ettei heidän nykyinen työnsä liity opiskelualaan. Vastaavasti kauppa- ja hallintotieteilijöistä 47 prosenttia käy työssä, joka ei ole niin sanotusti oman alan työtä. Parhaiten opiskelemaansa alaa vastaavissa töissä opiskeluaikanaan ovat kasvatustieteen opiskelijat (47 %) sekä lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat (57 %). He pitävät

työssäkäyntiä palkitsevampana myös ei-rahallisessa mielessä kuin muiden tiedekuntien opiskelijat.

Osa opiskelijoista on perheellisiä, ja he käyvät töissä huolehtiakseen myös perheensä toimeentulosta. Lähes neljännes kyselyyn vastanneista miehistä ja 16 prosenttia naisista käy töissä elättääkseen perheensä. Heille opintojen ja työssäkäynnin yhteensovittaminen tuo omat haasteensa. Tiedekunnittain perheensä toimeentulosta huolehtivia on melko tasaisesti, eniten kuitenkin lääketieteellisessä (22 %) ja informaatiotieteiden (21 %) tiedekunnissa ja vähiten humanistisessa tiedekunnassa (13 %).

Opinnot meinaavat kärsiä, mutta perheellisenä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin jak-saa tehdä välillä töitä. Opintotuki ei riitä kuin viikoksi. Luennoille ei aina pääse, ja tenttiin ei ehdi aina lukea, mutta niihin yritän silti osallistua.

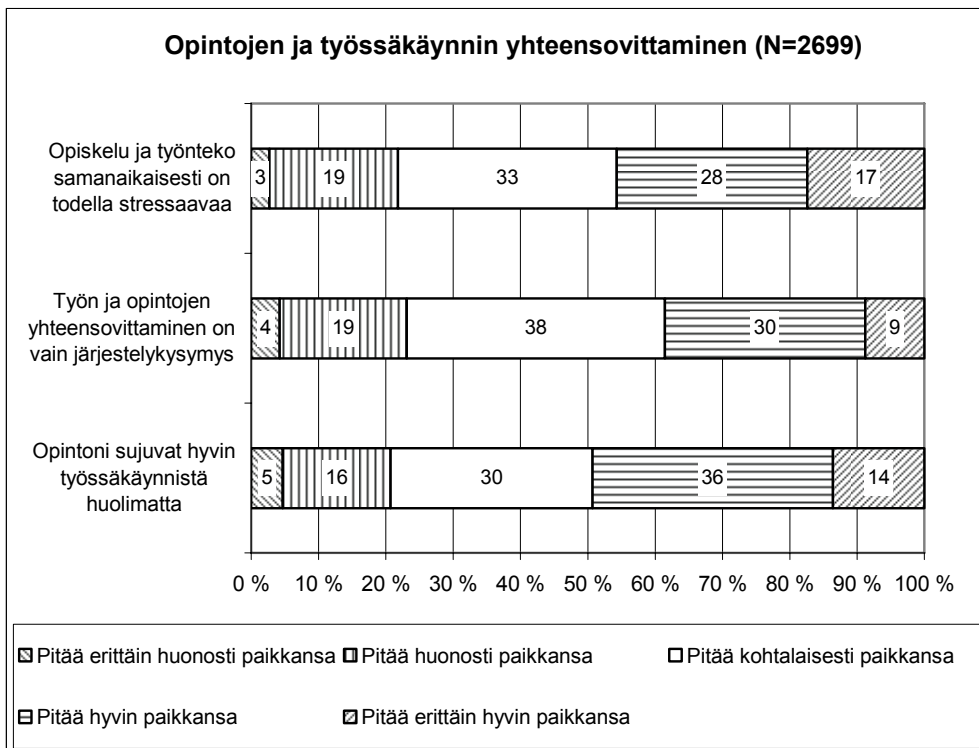
Työskentely ei voi olla hidastamatta opintoja, eli yhteensovittaminen ei välttämättä lainkaan mahdollista, ainakaan perheelliseltä

Kuvio 44: Lähes kolmannes opiskelijoista tukee työssäkäynnillään perheensä toimeentuloa

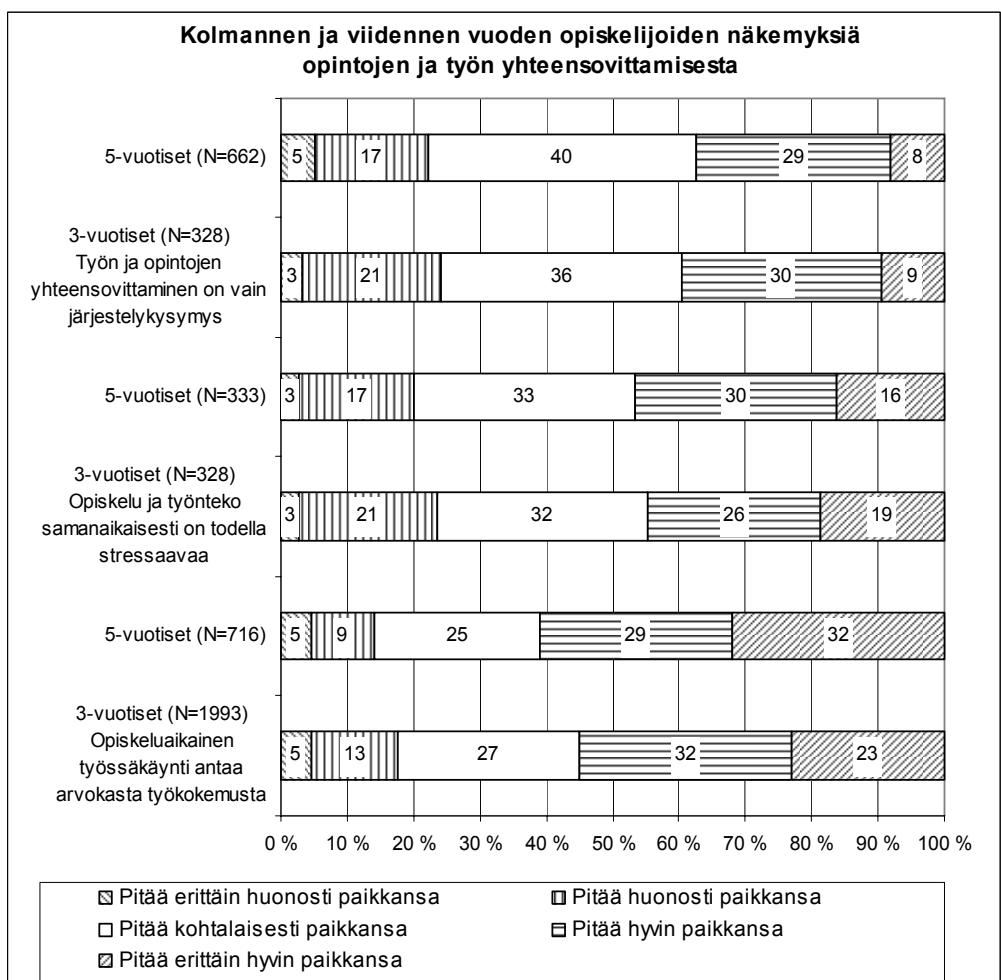
Työn ja opiskelun yhteensovittaminen

Työn ja opiskelun yhteensovittaminen jakaa opiskelijoiden näkemyksiä, mikä johtuu opiskelijoiden erilaisista elämäntilanteista, työpaikkojen laadusta ja työn luonteesta sekä opintojen sujuvuudesta. Noin 20 prosenttia opiskelijoista pitää samanaikaista opiskelua ja työntekoa hyvin stressaavana. Toisaalta lähes 80 prosenttia pitää työn ja opintojen yhteensovittamista vain järjestelykysymyksenä, ja noin viidennes katsoo, että opinnot takkuavat työssäkäynnin vuoksi. Naiset kokevat miehiä useammin työn ja opintojen yhteensovittamisen stressaavana, mutta myös useammin luonnehtivat opintojen sujuvan hyvin työssäkäynnistä huolimatta. Stressaavuus on kuitenkin monisäikeinen käsite. Voidaan pohtia, mitä vastaajat stressaavuudella ymmärtävät ja toisaalta, mitä elämän osa-alueita he eivät pitäisi edes ajoittain stressaavana.

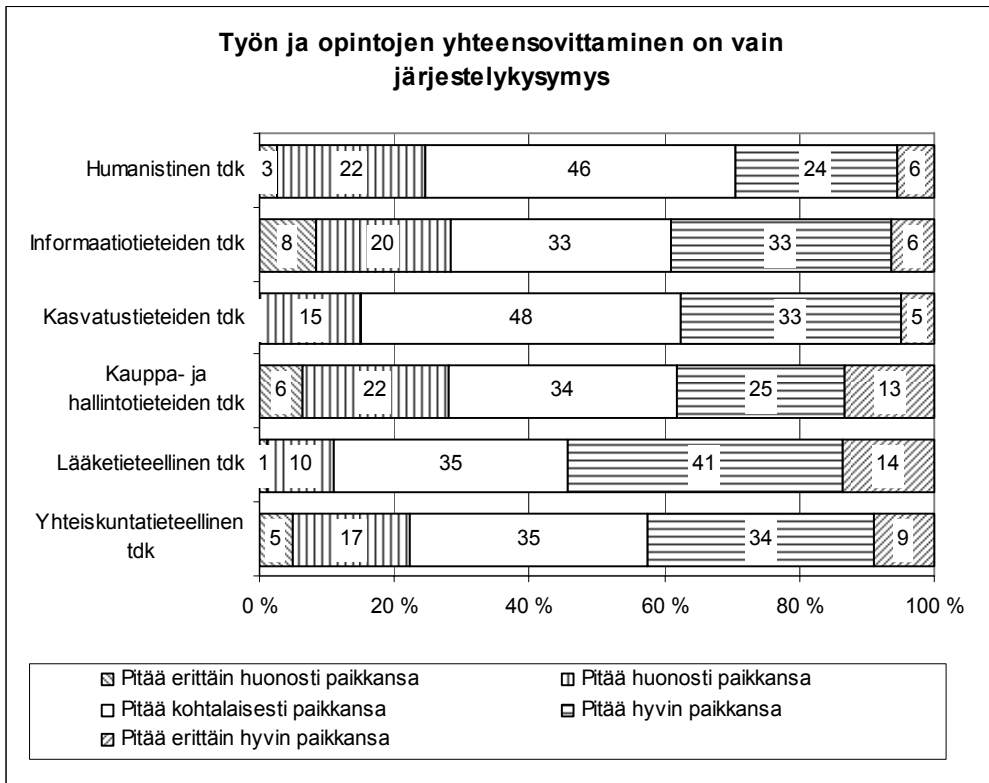
Kuvio 45: Vaikka opiskeluaikainen työssäkäynti on välillä stressaavaa, sujuvat useimpien opinnot hyvin työssäkäynnistä huolimatta

Kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoiden näkemykset opintojen ja työelämän yhteensovittamisesta poikkeavat melko vähän toisistaan. Viidennen vuoden opiskelijat kokevat kuitenkin vahvemmin, että työnteko lisää opiskelumotivaatiota. He myös useammin kokevat saavansa arvokasta työkokemusta. Osin tämä johtuu varmasti myös viidennen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden erilaisista työpaikoista: viidesvuotisista 43 prosentilla ja kolmasvuotisista 31 prosentilla työt liittyvät opiskelualaan. Selvästi yli puolet kolmosvuotisista sekä kaksi kolmesta viidesvuotisesta pitää opiskeluaikaista työssäkäyntiä mielekkäänä.

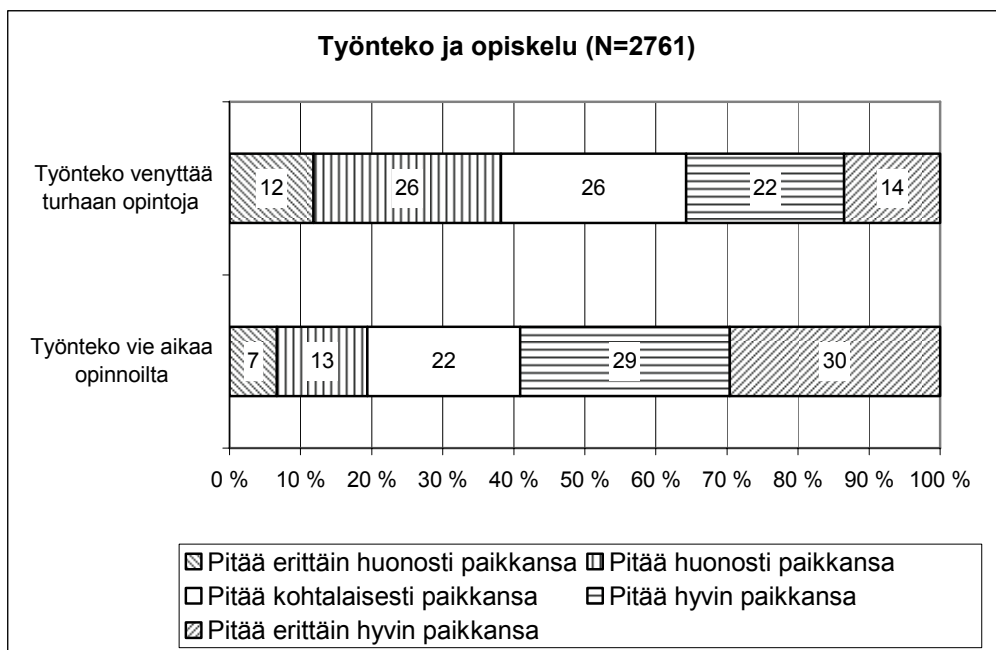
Kuvio 46: Opintojen ja työssäkäynnin yhteensovittamisessa ei juuri tapahdu muutoksia opintojen edetessä

Tiedekunnittain tarkasteltuna opintojen ja työn yhteensovittamisessa on jonkin verran eroja, mikä johtuu usein esimerkiksi lääketieteen opiskelun kurssimuotoisuudesta tai lääketieteen ja kasvatustieteen opiskelijoiden erityisluontoisesta työkuivasta. Työssäkäynnistä huolimatta opinnot sujuvat parhaiten lääketieteellisessä tiedekunnassa ja huonoiten informaatiotieteiden tiedekunnassa. Yli puolet lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista pitää työn ja opiskelun yhteensovittamista järjestelykysymyksenä, kun humanisteista vajaa kolmannes on väitteestä samaa mieltä. Vastaavasti yli puolet (57 %) humanisteista pitää työn ja opintojen yhteensovittamista todella stressaavana, kun informaatiotieteiden, kasvatustieteiden ja lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista alle 40 prosenttia on väitteestä samaa mieltä.

Kuvio 47: Parhaiten opintojen ja työn yhteensovittaminen onnistuu lääketieteiden ja kasvatustieteiden tiedekunnissa

Erityisesti informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijat olivat sitä mieltä, että työnteko vie aikaa opinnoilta (67 %). Samoin ajattelivat myös humanistit (61 %) ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat (58 %). Kasvatustieteiden ja lääketieteen opiskelijoista hieman alle puolet ajatteli työn vievän aikaa opinnoilta. Vastaava tulos saadaan, kun kysytään, venyttääkö työnteko turhaan opintoja. Informaatiotieteiden tiedekunnan opiskelijoista 41 prosenttia, humanisteista 39 prosenttia ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoista 35 prosenttia on yhtä mieltä väitteen kanssa. Kasvatustieteilijöistä 28 prosenttia ja lääketieteilijöistä 22 prosenttia on asiasta samaa mieltä.

Kuvio 48: Työnteko vie aikaa opinnoilta ja jossain määrin venyttääkin niitä

Avovastauksissa kuvataan, miten työn ja opiskelun yhteensovittaminen on vaatinut asioiden selkeää priorisointia. Suurin osa vastaajista on asettanut elämässään etusijalle joko opinnot tai työssäkäynnin.

Aikataulussani työ menee valitettavasti opintojen edelle. Jos olisi mahdollista, keskittyisin mieluummin täysipäiväiseen opiskeluun. Koska käyn päivätöissä, en yleensä ehdi kursseille, jotka vaativat läsnäoloa.

Poissaoloja tulee välillä liikaa, mutta työtä on tehtävä ja sitä mitä saa, muuten ei rahat riitä. Koulu siis saa kärsiä työn vuoksi aika ajoin.

Ottanut töitä vastaan vain silloin kun se on sopinut opiskeluaikatauluibin.

Osa vastaajista on jakanut aikansa selkeästi opinnoille tarkoitettuun aikaan ja työsäkäynnille tarkoitettuun aikaan. Yleisimmin he työskentelevät iltaisin ja viikonloppuisin sekä lomilla. Jotkut ovat opintojen ja työn yhteensovittamisen nimissä valinneet joko yötyön tai yöaikaan tenttiin lukemisen ja opiskelun.

Työ on iltapäivällä, jolloin luentoja ei yleensä enää ole. Aamut ja illat ovat opiskeluaikaa.

Hyvällä aikatauluttamisella, niin että kaikelle jää aikaa

Olen yötyössä, joten luennoille ehtii kunhan jaksoa..

Opintojen keskivaiheilla olevien opiskelijoiden on useammin täytyneet jättää luentoja tai kursseja väliin työsäkäynnin vuoksi kuin opintojen loppuvaiheessa olevien. Osin tämä johtuu opintojen luonteesta: opintojen keskivaiheilla on tyypillisesti enemmän kontaktiopetusta kuin opintojen loppuvaiheessa. 46 prosenttia kolmannen vuoden opiskelijoista ja 37 prosenttia viidennen vuoden opiskelijoista vastasi joutuneensa jättämään kursseja tai luentoja väliin.

Monia kohtia ei voi suorittaa muuten kuin pakollisella luentokursilla. Kursseja järjestetään pääaineessani kuitenkin vähän ja harvoin. Mielestäni pitäisi olla jokin muu vaihtoehto kuin jatkuva läsnäolo tunneilla. Itse olen välillä joutunut oleskelemaan toisessa kaupungissakin pitempiä jaksuja.

Eniten kurssejaan tai luentojaan ovat työn vuoksi joutuneet jättämään väliin kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnan opiskelijat. Heistä 60 prosentilla opinnot ovat saaneet väistyä työsäkäynnin tieltä. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista puolestaan 62 prosenttia ei ole joutunut jättämään kursseja tai luentoja väliin työsäkäynnin vuoksi ja vain noin viidennes opiskelijoista on joutunut satunnaisesti priorisoimaan työn opintojen edelle. Vastauksia tulkitessa on hyvä pitää mielessä, ettei väitteessä ole tarkemmin määritelty mitä kurssien/luentojen väliin jättäminen tarkoittaa. Näin kysymykseen voivat vastata samantyyppisesti ne, jotka ovat jou-

tuneet jättämään yksittäisiä tunteja väliin ja ne, jotka ovat jättäneet useita kursseja suorittamatta työn vuoksi.

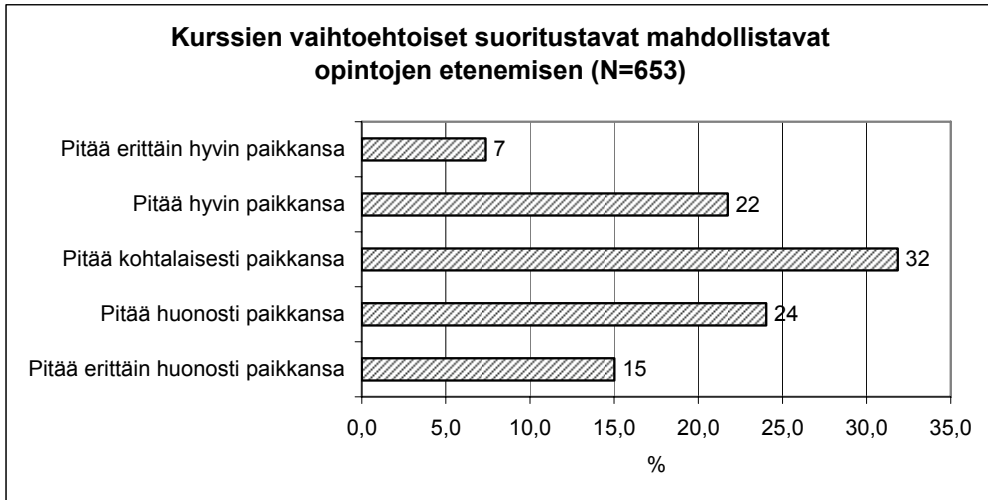
Mikä edistäisi opiskelun ja työn yhteensovittamista?

Kyselylomakkeessa esitettiin väittämiä työssäkäynnin ja opintojen yhteensovittamista helpottavista tekijöistä. Lähes 60 prosenttia vastaajista on vähintäänkin kohdallaisesti sitä mieltä, että kurssien vaihtoehtoiset suoritustavat ovat mahdollistaneet opinnoissa etenemisen.

Vaikka tutkinnon uudistuksen myötä vaihtoehdot ovat jopa vähentyneet, en tunne alaltani ketään, jonka opinnot olisivat hidastuneet vaihtoehtoisten suoritustapojen puutteen vuoksi. Vaihtoehdot ovat sitäpaitsi erittäin joustavia, kunhan vain uskalletaan käydä sopimassa laitoksen henkilökunnan kanssa.

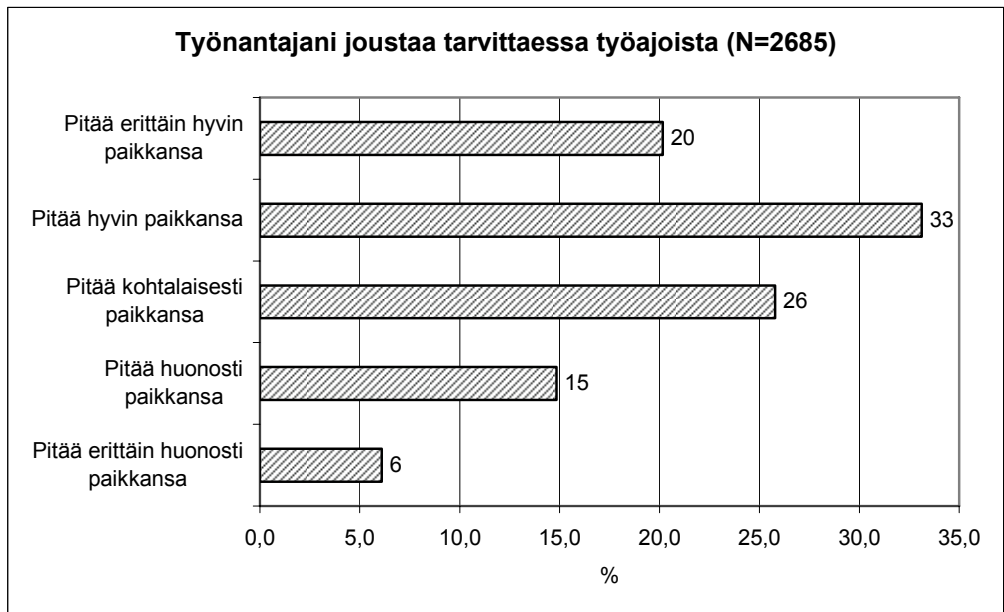
Pääaineessani historiassa on tarjolla melko runsaasti luento-opetusta. halutessaan luentokurssit voi kuitenkin korvata kirjallisuustenteillä. toisin kuin sivuaineissani usein luento on pakollinen ja se aiheuttaa ongelmia.

Opettajaksi ja lääkäreiksi kouluttautuvien vastaukset kertovat, että heillä on muita opiskelijoita vähemmän vaihtoehtoisia opintojen etenemistä tukevia suoritustapoja. Opettajankoulutuslaitoksella ja lääketieteen laitoksella opinnot onkin järjestetty etenemään vuosikursseittain. Joustavinta opiskelu on yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, sillä sen opiskelijoista 41 prosenttia katsoo, että kurssien vaihtoehtoiset suoritustavat ovat mahdollistaneet opinnoissa etenemisen.

Kuvio 49: Lähes kaksi kolmesta vastaajasta katsoo kurssien vaihtoehtoisten suoritustapojen tukevan opinnoissa etenemistä

Opiskeluaikaisissa työpaikoissa työnantaja on usein se taho, joka joustaa. Näin vastaa lähes 80 prosenttia kyselyn kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijoista. Vain viidenneksellä vastaajista työnantaja kykenee huonosti tai erittäin huonosti joustamaan työajoista. Alat, joilla työnantajajoustoa on vähiten, olivat sosiaali- ja terveydenhuoltoala, viestintä- ja tiedotusala, opetus-, koulutus- ja tutkimusala sekä yrittäjät.

Kuvio 50: Vain viidenneksellä vastaajista on työnantaja, jolla ei ole mahdollisuutta työaikajoustoon tarpeen vaatiessa

Vastausten mukaan kolmannen vuoden opiskelijoilla on työaikojen suhteen hie-
man joustavampi työnantaja (samaa mieltä 57 %) kuin viidennen vuoden opiskeli-
joilla (samaa mieltä 50 %). Työnantajan joustamisen lisäksi opintojen ja työn yh-
teensovittamisessa auttaa, jos työ ja opinnot tukevat toisiaan, toisin sanoen työ on
omalta koulutusosalta. Myös mahdollisuus esimerkiksi etätöihin tai joustavaan
työaikaan helpottaa työn ja opintojen yhteensovittamista.

*Tein elokuun ajan etätöitä kotoa käsin. Ohjelmointityötä pystyi tekemään kotitie-
tokoneella, mikä oli hyvin joustavaa. Varsinaisia työaikoja ei ollut. Projektinomi-
nen työ tuli saada vain määräajassa valmiiksi.*

*Olen työskennellyt lähinnä iltaisin ja öisin. Työnantajani on erittäin joustava ja
voinkin itse päättää, koska haluan työskennellä. Edellytys on ollut, että teen vii-
koittain 25h. Arvostan työnantajani joustavuutta opiskelujeni suhteen.*

Vuonna 2006 viidennen vuoden opiskelijoilla oli mahdollisuus vastata myös avo-
kysymykseen, jossa kysyttiin työn ja opintojen yhteensovittamista edistäviä tekijöi-
tä. Vastauksia kertyi kaikkiaan 248 kappaletta. Vastausten perusteella opiskelun ja

työelämän yhteensovittamista edistävät tekijät voidaan jaotella neljään ryhmään, joilta toivottiin joustoa tai uudenlaista otetta: yliopiston, työnantajan ja yhteiskunnan tahot sekä yliopiston ja työnantajapuolen yhteistyö.

Yliopisto

Avovastauksissa yhteensovittamista helpottavista tekijöistä viitattiin eniten yliopistoon. Opinnoissa etenemistä helpottaisivat entistä monipuolisemmat kurssien suoritusmahdollisuudet, iltaan ja aikaiseen aamuun sijoittuvat luennot, läsnäolopakoista luopuminen, tenttiakvaario sekä esseemuotoiset suoritustavat.

Kursseja voisi suorittaa iltaisin, intensiivikursseina ja kesäisin myös nettikursseina.

Jokaisella opintojaksolla voisi olla kaksi tai kolme tapaa tehdä kurssi. Yksi olisi aina ilman luentoja paikan päällä, mutta ei mielellään pelkkä kirjitentti. Nyt ilman luentoja useat haluavat jättää opiskelijan täysin vaille ohjausta. Voidaan esim. ilmoittaa opintojakson olennaiset asiat vain luennolla, ja kertoa, että niitä sähköpostilla tiedusteleville ei vastata.

Useampia tenttimahdollisuuksia tai edes yksi rästitenttipäivä lukukausien lopussa, jossa voi suorittaa minkä tahansa kurssin. Kaikki mahdollinen tieto nettiin, jotta luennoilta poisjääminen ei aiheuta kohtuuttomia ongelmia.

Monipuolisempien suoritustapojen lisäksi opiskelijat toivoivat myös mahdollisuutta saada oman alan työkokemuksesta korvaavuutta opintoihinsa.

Työssä opitun huomiointi opintosuorituksissa. Mitä järkeä vaatia lausekielisen ohjelmoinnin suorittamisesta henkilölle, joka on ollut neljä vuotta töissä Java-ohjelmoijana?

Työnantajapuoli

Likert-väittämien vastausten mukaan kolmella neljästä työssä käyvästä Tampereen yliopiston opiskelijasta on joustava työnantaja, mutta avovastauksissa opiskelijat toivovat työnantajalta edelleen joustoa työaikojen suhteen. Myös työmuotoihin opiskelijat toivovat monimuotoisuutta, kuten mahdollisuutta etätööhön tai opinnytteen tekemiseen työajalla.

Olen tehnyt osa-aikatyötä koko opiskeluni ajan ja työnantajani joustavuus on ollut tärkein asia opiskelun ja työn yhteensovittamisessa.

Mikäli työ liittyy opiskeltavaan alaan, en katso työntekoa haitalliseksi. Valitettavasti toimeentulon tukemiseksi opiskelijan täytyy tyytyä myös töihin, jotka eivät liity opintoihin millään lailla vain saadakseen tuloja. Mielestäni työnantajan tulee olla joustava osapuoli.

Yliopiston ja työnantajapuolen yhteistyö

Yli puolet kyselyyn vastanneista työssäkävivistä opiskelijoista käy töissä saadakseen kontakteja työelämään. Tästä syystä avovastauksissa korostuivatkin toiveet työelämän ja opintojen lähestymisestä sekä yliopiston ja työnantajapuolen yhteistyöstä. Kontaktien saamisen näkökulma työssäkäyntiin motivoivana tekijänä vahvistui opintojen edetessä, sillä kolmannen vuoden opiskelijoista 30 prosenttia ja viidennen vuoden opiskelijoista 37 prosenttia kävi töissä kontaktien toivossa.

Työssäkäynnistä toivottiin korvaavuutta opintoihin sekä yliopistolla toivottiin järjestettävän erilaisia työelämäpäiviä ja luentosarjoja. Parhaiten työn ja opintojen yhteensovittamisessa auttoi, jos työ oli opintoja tukevaa. Laitoksilta toivottiin tukea esimerkiksi työharjoittelupaikkojen hankinnassa.

Työharjoittelujen järjestäminen. Työharjoittelupaikkojen hakuun voisi osallistua myös laitosten henkilökunta kontakteineen.

Työelämä-päivä tyypilliset tapahtumat, jossa työelämän edustajat ja opiskelijat voisivat käydä vuoropuhelua.

Yhteistyöprojektit yliopiston ja yritysten välillä olisi todella antoisaa, ja kumpikin osa-alue tukisi toista.

Opintojen taloudellinen tukeminen

Yksinkertaisin ratkaisu opintojen ja työelämän yhteensovittamiseen olisi monen avokysymykseen vastanneen mielestä yhteiskunnan taloudellisen tuen korottaminen tai tulorajojen poistaminen tai korottaminen. Toisaalta useat vastaajat pitävät työkokemuksen saamista erittäin tärkeänä ja tekisivät töitä vaikka opintotuki mahdollistaisikin täysipäiväisen opiskelun.

Tulorajojen poistaminen opintotuesta. Kyllä minä ainakin haluan saada opintotukea, vaikka käynkin töissä, sillä palkkani ei kuitenkaan kokonaan riitä elämi-

*seen. Usein samanaikainen opiskelu ja työssäkäynti on ahdistavaa tulo rajojen las-
kelmointia.*

*Isompi opintoraha vähentäisi rasittavaa työntekoa. Ne jotka haluavat tehdä työtä
opintojen ohella (toisilla aloilla vaaditaan työkokemusta enemmän), eivät saisi kär-
siä rajoitusten takia lisästressistä (tulot, aika, tuet, kaikkea karsitaan). Opiskelu
ei ole helppoa.*

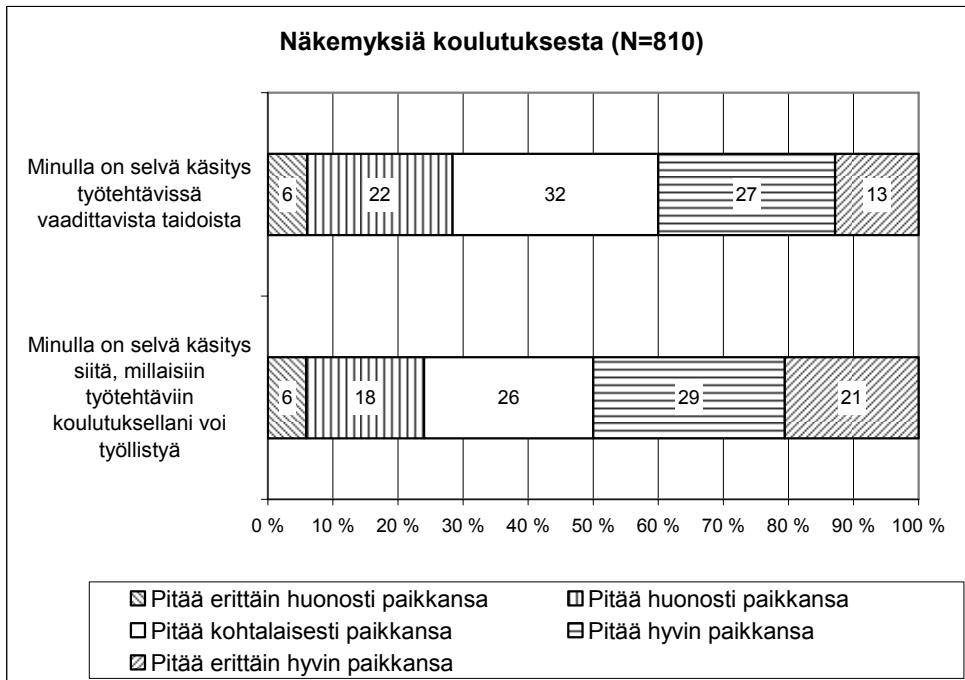
Nähtäväksi jää, vaikuttaako näköpiirissä oleva opintotuki uudistus opiskelijoiden työssäkäyntiin tai opiskeluaikoihin. Kesäkuussa 2007 eduskunta päätti nostaa opintotukeen vaikuttavia vanhempien tulo rajoja 30 prosentilla 1.11.2007 alkaen. Vuoden 2008 alusta on kaavailtu opiskelijan omien tulo rajojen korottamista niin ikään 30 prosentilla sekä opintorahan nostamista 15 prosentilla.

NÄKEMYKSIÄ TULEVASTA

Koulutus ja korkeakouluopiskelu

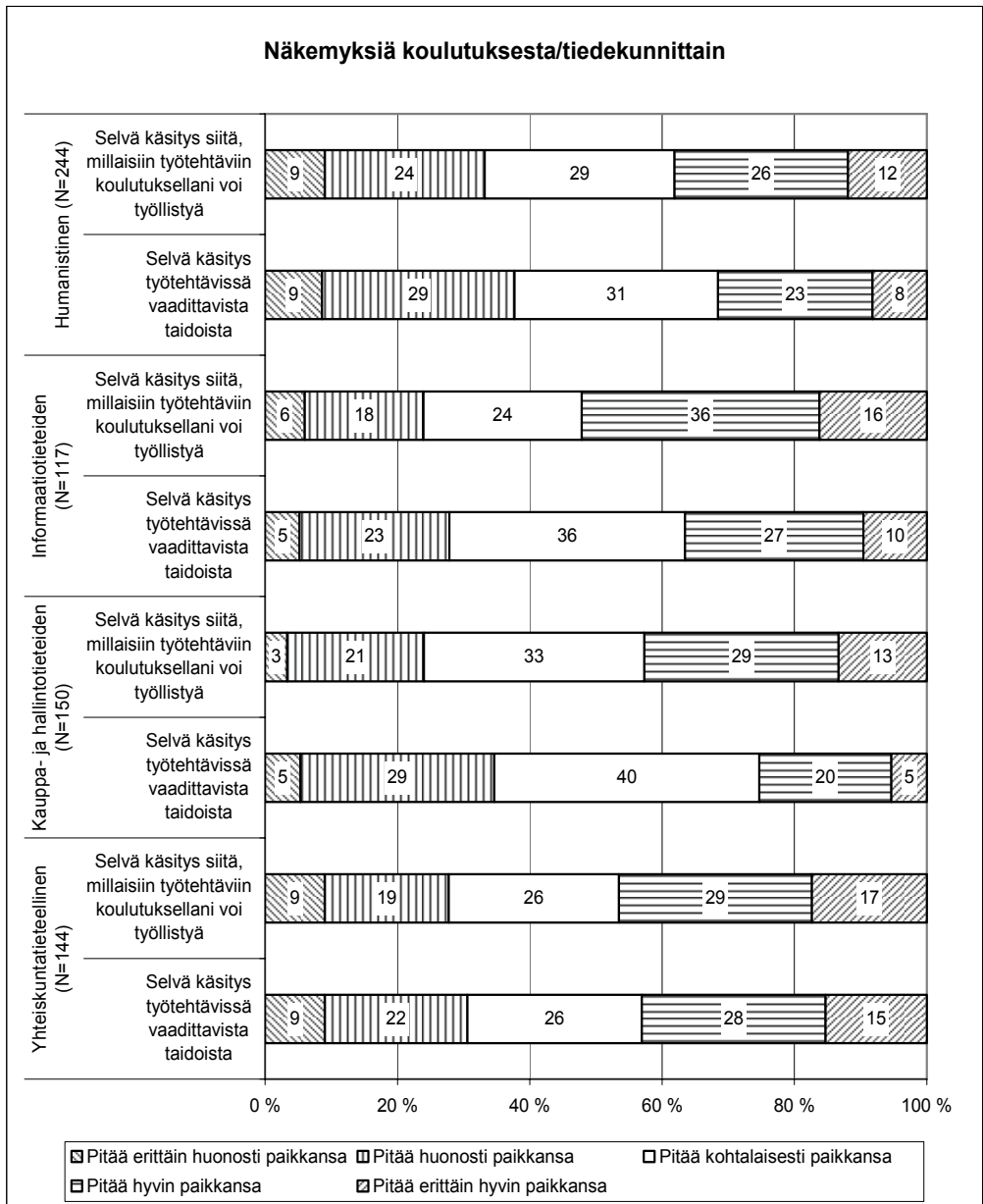
Vuonna 2006 sekä kolmannen että viidennen vuoden opiskelijoille esitettiin likert-väitteitä yliopistokoulutuksesta. Vastajat uskovat työnantajien arvostavan yliopistokoulutusta. Vastanneista noin 40 prosenttia (328 opiskelijaa) uskoo työllistyvänsä helposti koulutustaan vastaavaan työhön valmistumisen jälkeen, 28 prosenttia (228 opiskelijaa) ei usko niin käyvän.

Kolmella neljästä (76 %) opiskelijasta on selkeä tai kohtuullisen selkeä käsitys siitä, millaisiin tehtäviin koulutus opiskelijan valmistaa. Lähes yhtä moni (72 %) kokee tietävänsä, mitä taitoja työtehtävissä vaaditaan. Miehillä on selkeämmät näkemykset kuin naisilla eri työtehtävissä vaadittavista taidoista sekä tulevaisuuden työnkuvistaan. Naisista neljänneksellä ja miehistä viidenneksellä ei ole käsitystä siitä, millaisiin tehtäviin heidän koulutuksellaan voi työllistyä. Lähes kolmanneksella naisista ei myöskään ole selvää käsitystä tulevissa työtehtävissä vaadittavista taidoista; miehistä vastaava osuus on 26 prosenttia.

Kuvio 51: Suurin osa opiskelijoista on selvillä tulevaisuuden työnkuvastaan ja työtehtävissä vaadittavista taidoista

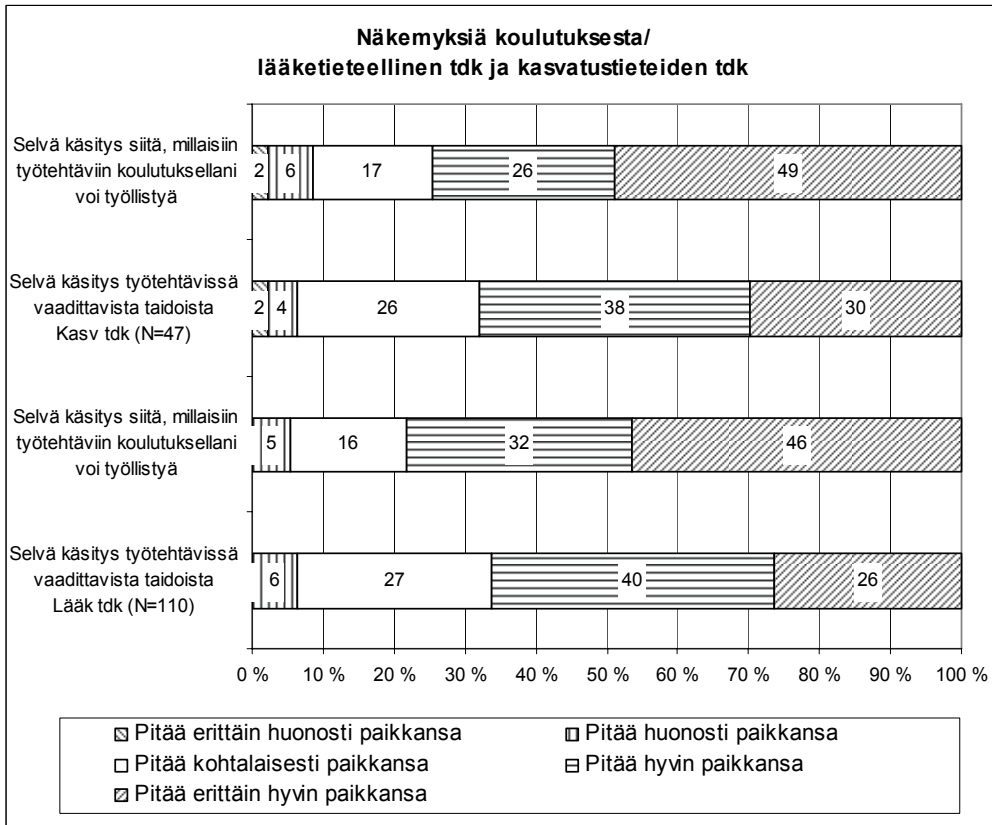
Tiedekuntaakohtaisen tarkastelun mukaan kolmannes humanisteista on epätietoisia siitä, millaisiin työtehtäviin heidän koulutuksensa heitä valmistaa. Informaatiotieteiden tiedekunnassa, yhteiskuntatieteellisessä ja kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnassa epätietoisia on neljännes. Näkemykset jakautuvat samantapaisesti kysymyksessä työtehtävissä vaadittavista taidoista. Kussakin tiedekunnassa, kasvatustieteiden ja lääketieteellistä tiedekuntaa lukuun ottamatta, noin kolmanneksella ei ole selvää käsitystä siitä, millaisia taitoja heitä odotetaan ja vaaditaan tulevaisuuden työpaikassa. Informaatiotieteiden tiedekunnan kohdalla luku on hivenen matalampi: 28 prosenttia.

Kuvio 52: Generalistitutkintojen opiskelijoista neljänneksellä ei ole selkeää käsitystä tulevaisuuden työmahdollisuuksistaan ja työnkuvastaan

Lääkietieteellisen ja kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajista suurin osa on ammattiin valmistavista koulutusohjelmista. Lääketieteellisen tiedekunnan vastaajista

62 prosenttia oli lääketieteen lisensiaateiksi opiskelevia ja kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajista 74 prosenttia opettajankoulutuslaitoksesta. Kyseisten laitosten vastaajat olivat hyvin tietoisia tulevaisuuden työmahdollisuuksistaan sekä työnkuvaan. Kaiken kaikkiaan epä tietoisia oli vain muutama.

Kuvio 53: Lääketieteellisen ja kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoilla on selkeä käsitys koulutuksensa antamista valmiuksista toimia työelämässä

Vain noin 13 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että työelämäyhteydet huomioidaan riittävästi koulutuksessa. Lääketieteellisen tiedekunnan ja kasvatustieteiden vastaajat erottuvat muista vastaajista selvästi, sillä he ovat tyytyväisempiä työelämäyhteyksien huomioimiseen yliopistokoulutuksessa. Tyytymättömmimpiä olivat humanistien ohella kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunnan vastaajat. Noin viidennes vastaajista pitää koulutustaan liian teoreettisena. Tiedekuntaakohtaisia eroja

ei ole lukuun ottamatta lääketieteellisen tiedekuntaa, jonka opiskelijoista yksikään ei pitänyt koulutustaan liian teoreettisena.

Työllistyminen

Vuosina 2006 ja 2007 viidennen vuoden opiskelijoille suunnatuissa kyselyissä opiskelijoita pyydettiin arvioimaan, miten merkittävänä he pitivät esitettyjä tekijöitä työllistymisensä kannalta. Vastaukset noudattivat molempina vuosina samaa linjaa. Kaksi merkittävintä tekijää opiskelijoiden mielestä ovat alan työkokemus ja henkilökohtaiset ominaisuudet; myös suhdeverkosto ja tutkinto koetaan tärkeiksi.

Vuoden 2007 opiskelijakysely on vertailukelpoinen Tampereen ura- ja rekryointipalveluiden tekemän kyselyn kanssa⁹. Ura- ja rekryointipalveluiden tekemään kyselyyn vastasi 664 vuonna 2005 Tampereen yliopistosta valmistunutta. Valmistuneita pyydettiin muun muassa arvioimaan, kuinka paljon esitetyt tekijät vaikuttivat myönteisesti nykyisen työpaikan saamiseen. Taulukosta 4 nähdään, että valmistuneiden käsitys työpaikan saamiseen vaikuttaneista tekijöistä poikkeaa melko paljon opiskelijoiden näkemyksestä työllistymiseen vaikuttavista tekijöistä. Opiskelijat pitivät esimerkiksi työkokemusta ja suhdeverkostoa paljon merkittävämpinä kuin jo valmistuneet.

⁹ Tampereen yliopiston ura- ja rekryointipalvelut, sijoittumisseuranta (osoitteessa <http://www.uta.fi/rekry/sijoittuminen/sijoittumisseuranta05.pdf>). Ura- ja rekryointipalvelut seuraa vuosittain valmistuneiden sijoittumista työelämään.

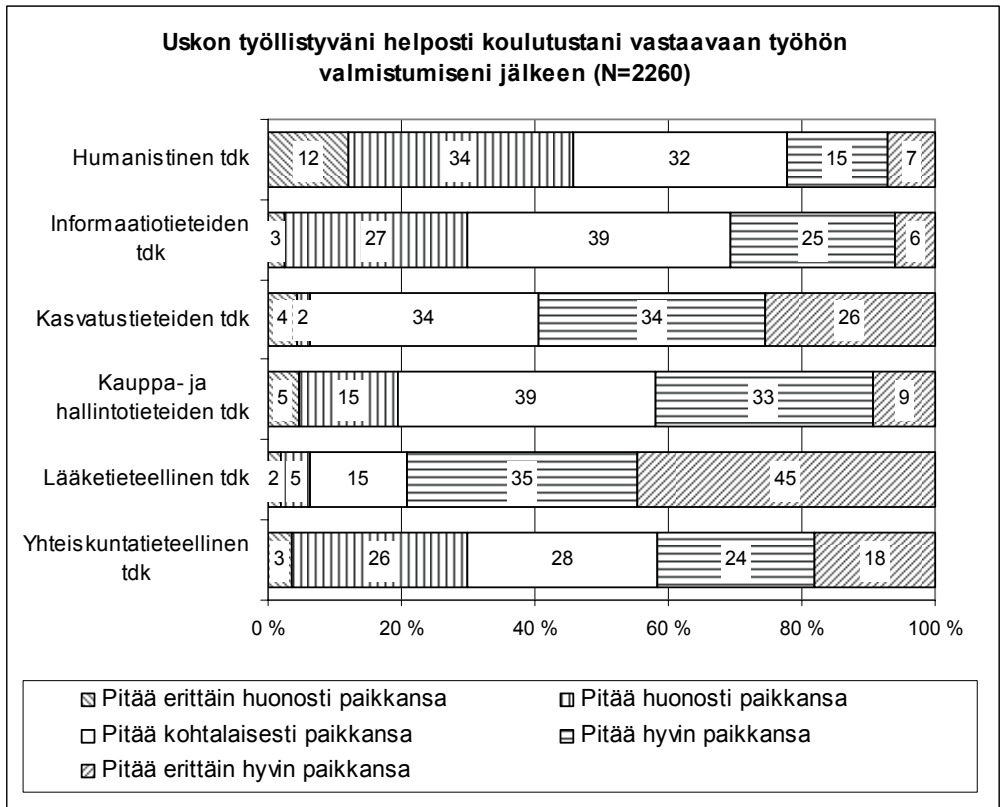
Opiskelijakysely 2007 ¹⁰	ka	ka	Valmistuneiden kysely 2006 ¹¹
Alan työkokemus	5,3	4,5	Työkokemus
Henkilökohtaiset ominaisuudet	5,1	5,1	Oikea asenne ja motivaatio
Kontaktit työelämään/ suhdeverkosto	4,9	3,0	Vahva suhdeverkosto
Tutkinnon pääaine	4,9	4,5	Tutkinnon pääaine
Käytännön työtaidot	4,8	4,2	Eriyisosaaminen
Tutkinnon aineyhdistelmä	4,5	4,2	Tutkinnon opintoyhdistelmä
Työharjoittelu	4,3	2,7	Työharjoittelu
Muu työkokemus	3,8		
Kansainvälinen työ- tai opiskelu- kokemus	3,7		
Muu koulutus tai opinnot	3,5		
Järjestö- tai harrastustoiminta	3,2	2,5	Harrastusten/luottamustehtävien tuoma lisäpätevyys ja kontaktit
Opintomenestys	3,1		
Pro gradun tuomat valmiudet ja kontaktit	3,1	2,5	Opinnäytetyön/gradun luomat valmiuden ja kontaktit

Taulukko 8: Viidennen vuoden opiskelijoiden ja jo valmistuneiden näkemykset työllistymiseen vaikuttavista tekijöistä poikkeavat toisistaan melko paljon

Opiskelijat seuraavat työmarkkinatilannetta ja sen suhdanteita aktiivisesti. Kiinnostuneisuus työmarkkinoita kohtaan kasvaa opintojen edetessä, sillä viidennen vuoden opiskelijoista vain neljännes vastasi, ettei seuraa aktiivisesti alansa työmarkkinatilannetta. Kolmannen vuoden opiskelijoista kolmannes ei ollut kiinnostunut alansa työmarkkinoista. Kasvatustieteilijät seuraavat aktiivisimmin (62 %) ja humanistit seuraavat työmarkkinatilannetta vähiten aktiivisesti (30 %).

¹⁰ Tampereen yliopiston opiskelijoita pyydettiin arvioimaan ”Miten merkittävänä pidät seuraavia tekijöitä työllistymisesi kannalta” kuusiportaisella asteikolla (1=ei lainkaan merkittävä...6=erittäin merkittävä).

¹¹ Tampereen yliopistosta valmistuneita pyydettiin ura- ja rekrytointipalveluiden seurannassa arvioimaan ”paljonko seuraavat tekijät vaikuttivat myönteisesti nykyisen työpaikkasi saamiseen” kuusiportaisella asteikolla (1=ei lainkaan merkittävä...6= erittäin merkittävä) N=540.

Kuvio 54: Positiivisimmin tulevaisuuden työmahdollisuuksiinsa suhtautuvat lääketieteellisen ja kasvatustieteellisen tiedekunnan vastaajien ohella kauppa- ja hallintotieteilijät

Erot tiedekunnittain ovat selkeitä, kun tarkastellaan sitä, miten opiskelijat uskovat työllistyvänsä oman alan tehtäviin valmistumisen jälkeen. Vähiten mahdollisuuksiinsa uskoivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista hieman yli viidennes uskoivat työllistyvänsä helposti oman alan tehtäviin. Lähes puolet (46 %) vastannaisista oli väitteen kanssa eri mieltä. Toiseksi pessimistisimmin tulevaisuuden työtilanteeseensa suhtautuivat informaatitieteiden tiedekunnan vastaajat. Heistä hieman alle kolmannes ei uskonut helppoon työllistymiseen alallaan, mutta toisaalta kolmannes päinvastoin ajatteli työllistyvänsä helposti omalle alalleen.

Positiivisimmin työllistymiseensä asennoituvat kasvatustieteiden ja lääketieteiden opiskelijat. Kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajista kaksi kolmesta ja lääketie-

teellisen tiedekunnan vastaajista useampi kuin kolme neljästä uskoo, että työllistyy helposti valmistumisensa jälkeen koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Molemmissa tiedekunnissa on vain 6 prosenttia niitä, jotka eivät usko työllistyvänsä helposti.

Millaisia puutteita opiskelijat kokevat työelämävalmiuksissaan?

Viidennen vuoden opiskelijoilla oli vuonna 2006 mahdollista vastata avoimeen kysymykseen, jossa haluttiin tietää, millaisia työelämän kannalta olennaisia taitoja tai osaamista opiskelija kokee itseltään puuttuvan. Kysymykseen vastasi 269 opiskelijaa, joiden vastaukset ovat ryhmiteltävissä viiteen eri kategoriaan: 1) kielitaito 2) tietotekninen osaaminen 3) työkokemus 4) oman alan spesifi osaaminen ja 5) henkilökohtaiset taidot ja ominaisuudet.

Kielitaitoon viitanneet tarkoittivat sekä kielitaidon laajentamista että kohentamista mutta myös rohkeutta käyttää vierasta kieltä. Osa vastaajista piti puutteenaan sitä, ettei ole hankkinut kokemusta ulkomailta.

Sujuva kielitaito, kyky kommunikoida englanniksi ja ruotsiksi ovat vajaita.

Monissa yrityksissä toivotaan ulkomaantyö/ vaihtokokemusta, mitä minulla ei ole.

Tietotekninen osaaminen huoletti muutamaa vastaajaa. Useimmin puutteena nähtiin tietokoneohjelmien syvempi hallinta ja joidenkin erityisten ohjelmien, kuten tilasto-ohjelman puutteellinen käyttötaito.

Tietotekninen osaamiseni on mielestäni vähäistä, mikä on puute, koska sitä tunnutaan vaativan melkein joka paikassa nykyään. Myös monia käytännön taitoja saisi olla enemmän, teorioilla ja kirjallisuudella ei pitkälle pötki.

Työkokemuksen ja oman alan spesifin osaamisen puute askarrutti valtaosaa vastaajista. Osa piti työkokemustaan tärkeänä, mutta vääränlaisena. Oman alan spesifillä osaamisella tarkoitettiin pääsääntöisesti työtaitoihin liittyviä tekijöitä.

Harmittaa, että opetusohjelmassamme on ollut niin vähän käytännön taitoja, itse tarkoitan lähinnä taitamista. Se olisi pitänyt opetella harrastusluonteisesti, ja moisen taidon puuttuminen voi joskus muodostua ratkaisevaksi työpaikoista kisatessa.

Opiskelijat pitivät puutteinaan myös henkilökohtaisiin taitoihin tai ominaisuuksiin liittyviä tekijöitä. Vastajat pohtivat, kuinka pystyvät hallitsemaan stressiä työelämässä ja kuinka kehittävät kykyä sanoa ei. Myös ihmissuhdetaitojen puute sekä olemattomat suhteet ja verkostot työelämään koetaan sellaisina olennaisina tekijöinä, jotka itseltä puuttuvat.

En viihdy kovinkaan hyvin pirskeissä, joissa luodaan hyvä veli -verkostoa. Minulla ei ole juurikaan subteita tai vaikutusvaltaisia ystäviä. Nämä seikat tuntuvat kuitenkin useasti ratkaisevan työnsaannin. Lisäksi en pidä ryhmätyöskentelystä, vaikkakin pystyn toimimaan ryhmässä sujuvasti.

Sosiaalisia taitoja, joita ei yliopistossa opeteta ja niitä voi olla helposti oppimatta jos ei itse halua tai pysty.

Kyllähän se vähän pelottaa lähteä työelämään tällä mielenterveyshistorialla: kun on jo törmännyt rajoihinsa ei haluaisi törmätä niihin uudelleen. Olen edelleen epävarma sen subteen jaksanko työelämässä, pystynkö sitoutumaan työsubteisiin.

Mitkä seikat huolettavat työelämään siirtymisessä?

Vuonna 2006 selvitettiin viidennen vuoden opiskelijoilta tekijöitä, jotka huolettavat työelämään siirtymisessä. Avovastauksia kertyi 282 kappaletta, jotka luokiteltiin seuraavasti: 1) töiden saaminen, 2) töiden määräaikaisuus – vakinaisuus, 3) työn hallinta ja oma osaaminen, 4) työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen 5) ”aikuistuminen”.

Suurin osa vastauksista käsitteli työpaikan saantia ylipäänsä. Opiskelijat olivat huolissaan huonosta työllisyystilanteesta sekä siitä, riittääkö koulutus sittenkään takaamaan työpaikkaa ja onko työ koulutusta vastaavaa.

Työn saaminen omalta alaltani. Työllisyysnäkymät alalla ovat heikohkot tällä hetkellä. Tilanne voi muuttua joko paremmaksi tai vielä huonommaksi.

Opiskelijoiden toiveet tulevaisuuden työpaikoista poikkesivat jonkin verran toisistaan. Osa opiskelijoista toivoi töitä ylipäänsä, osa mielekästä työtä ja osa työtä, jolla on tarkoitus. Vastajat olivat huolissaan myös siitä, löytyykö työtä toivotulta paikkakunnalta, vai joutuuko työn perässä muuttamaan.

Eniten minua huolettaa se, mistä saan oman alani töitä, varsinkin pian valmistumiseni jälkeen. Nykyisen työelämän raadollisuus (pätkätyöt, töiden teettäminen alihankkijoilla, huonot palkat jne.) ja oman alani pätevien ammattilaisten aliarvostus huolettavat myös. Minua vaivaa myös se, etten ole itsekään aivan varma siitä, mitä haluan työkseni tehdä. Minusta myös tuntuu, että vaadin työltäni enemmän kuin opiskelijatoverini, jotka tuntuvat huolivan omalta alaltaan työn kuin työn. Itse haluan tehdä mielekästä työtä, josta saan asiaankuuluvan korvauksen.

Toinen selkeä ryhmä olivat työpaikan määräaikaishuolissaan olevat opiskelijat. Määräaikaishuolisuuden katsotaan paitsi luovan epävarmuutta, mutta myös ohjaavan uraa, kun on toimittava ”pakon edessä” ja otettava työttömyysuhan alla vastaan mikä tahansa työ.

Työsubteiden puuttuminen, määräaikaishuus, 'vääränlaiset' työsubteetit, mitkä on pakko ottaa vastaan selvittääkseen hengissä, mutta jotka sitten ohjaavat ammattitaitoa väärille raiteille, pois omista kiinnostuksen alueista.

Nuorten naisten pätkätyöputki sekä pakko tyytyä jobonkin vähempään sekä työnkuvan että palkkauksen puolesta kuin mihin tutkinto ja pätevyys antaisivat oikeutuksen.

Erityisesti lääkäreiksi valmistuvat mutta myös lukuisat muut vastaajat olivat huolissaan työelämään siirtyessään omasta ammatillisesta osaamisestaan ja henkilökohtaisten ominaisuuksiensa soveltumisesta työhön. Vastaajat pohtivat, kuinka kykenevät hallitsemaan stressiä ja välttämään työuupumuksen sekä sitä, osaavatko he työnsä kyllin hyvin, etteivät aiheuttaisi pettymystä muille tai itselleen.

En tiedä olenko ottanut kaiken tarpeellisen huomioon. olenko tarpeeksi fiksu alalle. pärjäänkö akateemisessa työssä. mitä jos epäonnistun totaalisesti ja pilaan niiden ihmisten työn jotka minuun luottavat? tarvitsenko vielä lisäkoulutusta?

Osaanko tarpeeksi, olenko uskottava, olenko tarpeeksi päättäväinen, olenko mahdollisesti hyvä johtaja.

Vastuu ennen kaikkea. En haluaisi aiheuttaa kenellekään mitään pahaa. Haluan pystyä toimimaan oikein akuuttitilanteissakin, näistä ei vielä kokemusta.

Myös työn ja vapaa-ajan tai työn ja perheen yhteensovittaminen tulevaisuudessa huolestutti useaa vastaajaa. Naiset pohtivat mahdollisen raskauden ja äitiysloman

vaikutusta ammattitaitoon sekä siihen, palkataanko ylipäätään ”parhaassa lapsenteoissä” olevaa naista ainakaan vakituiseen työsuhteeseen.

Että alle 30-vuotias nainen ei saa ainakaan vakituisia paikkoja työmarkkinoilta, koska on työnantajien silmissä riski mahdollisen lapsenteon takia.

Erityisesti perheelliset pohtivat työpaikan maantieteellistä sijaintia, mahdollista tarvetta muuttaa työn perässä sekä ajan hallintaa. Vastauksissa käsitellään myös sitä, kuinka omat voimavarat riittävät hoitamaan hyvin sekä työn että perheen.

Töiden löytyminen siten että ne ovat myös läheltä perhettä, ettei tarvitse muuttaa töiden perässä.

Kuinka jaksaa hoitaa tulevat lapset ja kodin

Joissakin vastauksissa pohdittiin opiskeluajan ja työelämän erilaisia elämänrytmejä ja työelämän rytmiin sopeutumista. Vastajat miettivät muun muassa sitä, kuinka sopeutuvat aamuhäämisiin ja kahdeksan tunnin työpäiviin sekä työssäkäynnin mukanaan tuomiin muihin rutiineihin. Opiskelijat pohtivat myös aikuistumiseen liittyviä tekijöitä yleensä.

Se, kuinka paljon työ saa määrätä elämääni. elämän mahdollinen liika rutinoituminen.

Rutiini. En halua töihin, joissa jokainen päivä muistuttaa edellistä. Minua mietityttää myös se, onko työympäristö niin virikkeellinen ja rentoutunut kuin opiskelija-elämä.

Jotkut vastaajista tuntuvat näkevän itsensä individualisteina ja korostavat, etteivät halua ”työläisiksi” - heiksi, jotka ovat niin kuin kaikki muut.

Erityisesti pelottaa hektisyys ja hirveä kilpailubenki. Olen mielummin työtön kuin osallistun sellaiseen meininkiin.

Että joudun samaan työhön -> perhe -> eläke -> hauta -kierteeseen kuin kaikki muutkin.

YHTEENVETO

Korkeakouluopiskelua ja -opetusta määrittävät entistä vahvemmin työelämä ja erilaiset tehokkuusvaatimukset. Tampereen yliopiston opiskelijoista lukuvuoden aikana 70–80 prosenttia käy töissä opintojensa ohessa. Työn ja opintojen yhteensovittaminen koskettaa jossain vaiheessa opintoja lähes kaikkia opiskelijoita.

Yhteensovittamiselle antavat puitteet opintoaikojen rajaaminen ja tutkintotavoitteiden saavuttaminen. Laitoksilla opintojen sujuvuutta varmistetaan muun muassa opetussuunnitelmin – opiskelijoiden suunnittelun työvälineenä on puolestaan henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS erilaisine johdannaisineen. Yliopistokoulutuksen haasteena on myös ottaa työelämän ja opintojen suhde vakavasti: yliopiston tulee opetussuunnitelmatyössään seurata aktiivisesti työelämän muutosta, jotta valmistuvilla opiskelijoilla olisi mahdollisimman vahvat ja ajan-
tasaiset työelämätaidot.

Työelämä vaikuttaa yliopisto-opiskeluun myös toisesta suunnasta: suurin osa opiskelijoista rahoittaa opintojaan työssäkäynnillä. Työssäkäyville opiskelijoille tämä merkitsee venymistä vähintään kahteen suuntaan sekä tekemisten priorisointia. Ainelaitoksilla joudutaan vastaavasti sopeutumaan siihen, että opiskeluun käytettävästä ajasta on ”kilpailtava” ja toisaalta panostamaan siihen, ettei työelämä vieraannuttaisi opiskelijoita tyystin opintojen loppuunsaattamisesta.

Opiskelijat toivovat kyselyissä, että heidän vastauksensa myös vaikuttaisivat opintojen järjestelyihin sekä helpottaisivat työn ja opintojen yhteensovittamista. Tässä raportissa on tuotu esille heidän näkemyksensä, se miten hyvin ne voidaan ottaa huomioon käytännössä, riippuu pitkälti laitosten ja tiedekuntien resursseista. Omalla laillaan opiskelijoiden äänen kuulumista voidaan seurata myös tulevissa kyselyissä, siinä muuttuvatko opiskelijoiden vastaukset. Kyselyiden raportoinnin seuraava vaihe onkin ajan muutosten tarkasteleminen.

Opiskelua Tampereen yliopistossa

Opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä opiskeluihinsa. Yliopisto on vastannut opiskelijoiden odotuksia ja valtaosa tuntee valinneensa opiskelualansa oikein. Näkemykset, toiveet ja suunnitelmat muuttuvat opintojen edetessä, mutta kolmannen ja viidennen vuoden opiskelijat ovat kuitenkin pääsääntöisesti hyvin samanmielisiä. Eivätkä toista vuottaan opiskelevien vastaukset eroa vanhemmista opiskelijoista erityisen vahvasti suurimassa osassa kysymyksiä.

Tampereen yliopistossa tutkittiin 1990-luvun lopulla valmistuneiden mietteitä omasta opiskeluajastaan. Oma mielenkiinto ohjasi myös vuonna 1994 valmistuneiden opiskelijoiden sivuainevalintoja. Sen sijaan sattumalla sekä toisten opiskelijoiden näkemyksillä oli vuonna 1994 valmistuneiden mukaan enemmän merkitystä kuin 2000-luvun alkupuolella opiskelevilla. Työelämän huomioiminen sivuaineita valittaessa ei myöskään ollut 1990-luvulla yhtä itsestään selvää. (Ahrio & Holttinen, 1998) Nykyisistä opiskelijoista vain joka kymmenes antaa sattumalle hiukan enemmän sijaa omassa valinnoissaan. Sivuaineiden valintakriteerien muutos kertoo ajan muutoksesta. 1994 valmistuneet olivat pääsääntöisesti aloittaneet opintonsa täystyöllisyyden aikana, mutta valmistuneet lama-aikana. Nykyiset opiskelijat sen sijaan ovat kokeneet laman kouluvuosinaan; heille on selvää, että työllistymiseen tarvitaan muutakin kuin akateeminen tutkinto. Opintojen ohjauksella ei sen sijaan ole juuri vaikutusta sivuaineiden valintaan.

Vapaa sivuaineoikeus on tärkeä lähes jokaiselle yliopiston opiskelijalle huolimatta siitä, mahtuuko omaan tutkintoon vapaasti valittavia sivuaineita vai ei. Vaikka vapaasti valittavista opinnoista johtuen opinnot menevätkin ajallisesti päällekkäin, ja aiheuttavat välillä jonoja kursseille, eivät opiskelijat missään nimessä haluaisi luopua vapaasta sivuaineoikeudesta. Kun opiskelijoilta tiedustellaan, mitkä tekijät ovat hidastuttaneet heidän opintojaan, ensimmäiseksi nousee juuri kurssien päällekkäisyys, mutta opintopistekertymissä tämä ei juuri näy. Opiskelijat suorittavat opintopisteitä lähestulkoon yhtä paljon, ilmoittivat he opintojensa kärsineen tai eikärsineen kurssien päällekkäisyydestä.

Neljän periodin lukuvuoteen siirtymisellä haluttiin vähentää kurssien päällekkäisyyttä. Uudistuksen vaikutuksia on tässä vaiheessa vielä vaikea arvioida. Kurssien päällekkäisyys on jossain määrin vähentynyt, eikä tentti- tai harjoitustöiden palautusruuhkia juuri esiinny. (Ks. tarkemmin Räisänen 2007.)

Opiskelijat kokevat, että erilaiset opetusjärjestelyt haittaavat eniten opintojen etenemistä. Edellä mainitun ajallisen päällekkäisyyden ja pääsyrajoitusten lisäksi kurssikirjapula ja harvoin järjestettävät tenttimahdollisuus heikentävät opiskelijoiden mielestä mahdollisuuksia edetä opinnoissa sujuvasti. Jossain määrin opetusjärjestelyiden vaikutuksen voi nähdä myös opintopistekertymässä lähinnä viidennen vuoden opiskelijoilla. Eniten opintojen etenemiseen – opintopisteiden karttumiseen – vaikuttavat kuitenkin opintojen ulkopuoliset tekijät: työssäkäynti ja elämäntilanteen muutokset.

Kyselyissä ei ole käsitelty sitä, vaikuttaako opiskelijoiden asennoituminen opintoihin niissä etenemiseen. Jarkko Mäkinen (2003) on muun muassa väitöskirjassaan tutkinut miten erilaiset opiskeluorientaatiot ovat yhteydessä opiskelun etenemiseen ja opintomenestykseen (ks. myös Mäkinen & Olkinuora & Lonka 2004). Suhtautuminen opintoihin – opiskeluorientaatiot – on jaettu kahdeksaan useimmin esiintyvään luokkaan.

Syväorientaatio näkyy opiskelijan omakohtaisena kiinnostuksena tieteenalan sisältöjä kohtaan sekä pyrkimyksenä sisäistää käsiteltyjä asioita ulkoa oppimisen sijaan. Osittain vastakkaista merkitystä edustaa *pintaorientaatio*, joka tarkoittaa opintojen kokemista eräänlaiseksi "selviytymispeliksi", jossa yliopisto edustaa ylhäältä tulevia vaatimuksia ja opiskelija niiden parissa ponnistelevaa selviytyjää.

Yksi tehokkaimpaan opiskeluun johtavista opiskeluorientaatioista on Mäkisen mukaan *suunnitelmallisuus*, jolle on tunnusomaista opiskelun hahmottaminen ajankäytön hallintana ja järjestelmällisenä tavoitteiden asettamisena. *Saavutusorientaatio* on toinen yleisesti hyvään opintomenestykseen johtava suhtautumistapa. Saavutusorientoituneilla opiskelun mielekkyyden mittariksi nousee hyvien arvosanojen saavuttaminen ja jopa kanssaopiskelijoiden "päihittäminen" opiskelukilvassa.

Kun opiskelija hakee opintojensa merkitystä ensisijaisesti opiskelijoiden järjestötoiminnasta, ystävyys-suhteista tai hauskanpidosta, puhutaan *sosiaalisesta orientaatiosta*. Osa opiskelijoista taas ei missään vaiheessa koe opiskelijakulttuuriin sosiaalisuutta tärkeänä, vaan mielessä on alkumetreiltä asti valmistuminen ja ammatillinen kehittyminen. Mäkisen tutkimuksessa kyseistä suhtautumista kutsutaan *työelämäorientaatioksi*. Joillekin opiskelijoille opinnot näyttävät niin voimakkaasti liiallisen kuormituksen ja siitä syntyvän stressin lähteenä, että heidän päällimmäinen opiskeluorientaationsa on *abdistuneisuus*.

Mäkisen tutkimuksen mukaan yhtenä merkityksenä on myös omakohtaisen merkityksen puuttuminen. Tästä syntyvä *omistautumattomuus* voi johtaa opintojen pitkittymiseen, keskeyttämiseen tai muihin ongelmiin.

Opiskeluaikainen työssäkäynti

Lähes kaikki opiskelijat käyvät töissä jossain vaiheessa opintojaan. Lukuvuosittain noin 70–80 prosenttia opiskelijoista käy töissä. Työssäkäynti yleistyy jossain määrin opintojen edetessä ja myös sen luonne ja ajankohta muuttuvat. Vajaa viidennes opiskelijakyselyihin vastanneista työskentelee täysipäiväisesti.

Työssäkäyntiin motivoivat pääsääntöisesti taloudelliset tekijät. Ansiotuloilla pyritään takaamaan oma tai perheen toimeentulo tai ainakin saamaan vähän ylimääräistä kulutukseen. Työssäkäyntiin löytyy myös muita kuin taloudellisia syitä. Opiskelijat keräävät opiskeluaikanaan sosiaalista pääomaa. James Coleman (1990) painottaa sosiaalisen pääoman käsitteessään verkostojen merkitystä. Verkostojen kautta saadaan tietoa, löydetään kumppaneita ja työpaikkoja sekä vaihdetaan kokemuksia. Suomalaisen korkeakoulusosiologian tutkijoista mm. Sakari Ahola ja Osmo Kivinen (Ahola 1995, 2000, Kivinen & Ahola 1999) ja ovat tuoneet esille työpaikoista käytävän kasvavan kilpailun lisäävän opiskelijoiden sosiaalisen pääoman merkitystä. Mark Granovetter (1995) on tullut tutkimuksissaan tulokseen, että sosiaaliset suhteet ovat työmarkkinoilla tärkeintä pääomaa. Pyrkimys sosiaalisen pääoman kartuttamiseen näkyy myös Tampereen yliopiston opiskelijakyselyiden tuloksissa. Opiskelijat näkevät työssäkäynnin ei-rahallisessa mielessä palkitsevana ja tärkeän työkokemuksen tuojana. Monissa tutkimuksissa onkin todettu,

että työkokemus, olipa se sitten hankittu opintojen aikana tai ennen opintoja, on yksi selkeimmin työllistymiseen vaikuttava tekijä. Erityisesti pidemmälle opinnoissaan ehtineet hakevat kontakteja elinkeinoelämään työsuhteidensa kautta. Kontakteja ja suhteita arvostetaan ylipäätään enemmän opiskelijoiden keskuudessa kuin jo valmistuneiden ja työelämään siirtyneiden keskuudessa. Tämä käy ilmi, kun verrataan opiskelijoiden ja valmistuneiden näkemyksiä työllistymiseen vaikuttavista tekijöistä¹². Työpaikan jo saaneet näkevät työllistymiseensä vaikuttaneet tekijät eri valossa kuin juuri työllistymisen kynnyksellä olevat. Ei ajatella, että työpaikan saamiseen vaikuttivat suhteet, vaan mieluummin niin, että työpaikan saantiin vaikuttivat enemmänkin omat ansiot ja oikea asenne. Nämä kaksi tekijäähän eivät ole toisensa pois sulkevia. Toisaalta myös opiskelijoiden näkemyksiä työllistymisestä värittävät toivomukset, uskomukset ja pelot, kun taas jo valmistuneet peilaavat työllistymisvaihetta kokemuksensa kautta. (Vrt. Korhonen 2004)

Ammattikuvan rakentuminen alkaa yleensä alaan ja sen opiskeluun liittyvistä odotuksista, joiden pohjalle voidaan rakentaa tarkempi kuva aloista ja ammateista. Tutkimusten mukaan vain osalla opintojaan aloittavista on tarpeeksi tietoa opiskelusta ja sen sisällöstä (ks. esim. Laukkanen 1988, Vuorinen & Valkonen 2005); näin erityisesti luonnontieteellisillä, humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla (Mäkinen 2004). Tampereen yliopiston opiskelijakyselyihin vastanneista noin neljänneksellä, lukuun ottamatta kasvatustieteiden ja lääketieteen tiedekunnan vastaa- jia, ei ole selkeää näkemystä siitä, millaisiin tehtäviin heidän koulutuksellaan voi työllistyä, tai siitä, millaisia taitoja ja osaamista heiltä vaaditaan. Selvyyttä tulevaisuuden näkymiin tuovat eteneminen aineopintoihin tai syventäviin opintoihin sekä opiskeluaikainen työssäkäynti ja sivuaineopinnot. Myös työharjoittelu auttaa useimpia opiskelijoita selkeyttämään työnkuvaansa.

Jotkut valmistumisvaiheessa olevista opiskelijoista kokevat puutteita työelämän kannalta olennaisissa taidoissaan, kuten kielitaidossaan tai tietoteknisessä osaamisessaan. Osa opiskelijoista oli myös sitä mieltä, että heidän sosiaalisissa taidoissaan on puutteita. Moni kokee sen ahdistavaksi ja nykypäivään sopimattomaksi, sillä

¹² <http://www.uta.fi/rekry/sijoittuminen/sijoittumis seuranta05.pdf>

työilmapiiriin ja työssä etenemisen uskotaan vaativan tunneälyä ja sosiaalisia taitoja.

Työelämään siirtymisessä opiskelijoita huolettaa paitsi työpaikan saanti ylipäänsä, myös työn luonne. Korkeakoulututkinto sinänsä ei välttämättä riitäkään koulutusta vastaavan, arvostetun työpaikan saamiseen. Ahola (1995) on kuvannut tilannetta koulutusautomaation katkeamisena, massoittuvan korkeakoululaitoksen kääntöpuolena. Voidaan ajatella, että on siirrytty koulutuksellisten riskien maailmaan, jossa koulutuslupaukset asettuvat kyseenalaisiksi, eivätkä akateemisesti koulututkaan voi enää luottaa pysyviin työsuhteisiin ja nousujohteiseen uraan. (Esim. Rouhelo & Rautakilpi 2005.) Opiskelijat pohtivatkin vastauksissaan, saavatko he helposti omaa koulutusalaansa vastaavaa työtä ja joutuvatko he mahdollisesti muuttamaan työn perässä. Paikkakunnan vaihtaminen mietityttää etenkin perheelisiä. Myös töiden määräaikaisuus huolettaa työelämään siirtyviä opiskelijoita, sillä määräaikaisuuden koetaan luovan epävarmuutta ja ohjaavan uraa, kun työttömyysuhan alla on otettava vastaan mikä tahansa työ. Oma ammatillinen osaaminen ja henkilökohtainen jaksaminen sekä askeleen ottaminen kohti aikuisuutta huolettivat niin ikään opiskelijoita. Opintojen loppuvaiheessa opiskelijan status häilyy opiskelijan ja valmistuneen rajapinnassa. Osa pitkittää opintojaan, koska työttömäksi ei haluttaisi valmistua; on helpompaa mieltää itsensä opiskelijaksi kuin työttömäksi työnhakijaksi. (Ks. myös Korhonen, 2004.)

Lopuksi

Opintojen ja työelämän yhteensovittaminen koetaan usein stressaavana, mutta silti sitä pidetään lähinnä järjestelykysymyksenä. Suurimmalla osalla opinnot sujuvat hyvin työssäkäynnistä huolimatta. Yhteensovittamista ovat helpottaneet kursien vaihtoehtoiset suoritustavat sekä työnantajan tekemät työaikajoustop. Myös opiskelijoiden henkilökohtaiset valinnat sekä luovuus työn ja opintojen aikataulutamisessa vievät opintoja eteenpäin työssäkäynnin ohella. Opiskelijat ovat esimerkiksi jakaneet ajankäyttönsä työtä ja opintoja silmällä pitäen eri sektoreihin tai asettaneet selkeästi toisen tärkeysjärjestyksessä edelle. Osa opiskelijoista on valjastanut käyttöönsä myös yön tunnit joko opiskeluun tai työssäkäyntiin. Työssäkäynnin ja opiskelun yhteensovittamista helpottamaan vastaajat toivoivat paitsi

entistä enemmän vaihtoehtoisia suoritustapoja, myös yliopiston ja työnantajapuolen yhteistyötä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi harjoittelupaikkojen hankkimisessa avustamista sekä työelämäpäiviä. Työssäkäynnistä ja työssä opitusta toivottiin myös saatavan entistä enemmän ja helpommin korvaavuutta opintoihin. Muun muassa sähköisellä tentillä sekä periodiuudistuksella on haluttu tuoda lisää vaihtoehtoja opiskelijoille. Myös tämän hankkeen tavoitteena on ollut löytää keinoja sovittaa työ ja opinnot aiempaa paremmin yhteen. Hankkeessa mukana olleet laitokset ovat kehittäneet erityisesti omien opiskelijoidensa tarpeisiin räätälöityjä opetusmuotoja. Kaiken kaikkiaan opiskelijat kaipaavat yksilöllisiä ratkaisuja, joita on yliopiston tasolla vaikea ratkaista.

LÄHTEET

- Ahrio, L. & Holttinen J.** (1998) Työelämäpalautteella osuvuutta opiskeluun, Tampereen yliopiston opintotoimisto, tutkimuksia ja selvityksiä 39.
- Ahola, S.** (1995) Eliitin yliopistosta massojen korkeakoulutukseen. Korkeakoulutuksen muuttuva asema yhteiskunnallisen valikoinnin järjestelmänä (väitöskirja).
- Ahola, S.** (2004) teoksessa Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä: pedagogisia ja yhteiskuntatieteellisiä näkökulmia. (Toim.) Tynjälä, Päivi, Välimaa, Jussi & Murtonen, Mari. PS-Kustannus, Juva.
- Coleman, J.** (1990) Foundations of Social Theory. The Belknap Press, Cambridge. Mass.
- Granovetter, M. S.** (1994) Getting a job: a study of contacts and careers. University of Chicago Press, Chicago.
- Kivinen, O. & Ahola, S.** (1999) Higher Education as Human Risk Capital. Reflections on Changing Labour Markets." *Higher Education* Vol 38 (2):191-208.
- Kivinen, O. & Silvennoinen, H.** (2002) Changing relations between education and work: on the mechanisms and outcomes of the educational system. *International Journal of Lifelong Education* 21 (1): 44-54.
- Korhonen, P.** (2004) Tutkinto ja työkokemus työllistymisen avaimina – Työurien käynnistyminen yhteiskuntatieteellisellä koulutusallalla. Tampereen yliopiston opintotoimisto, tutkimuksia ja selvityksiä 45.
- Koulutus ja tutkimus.** 2003–2008 kehittämissuunnitelma. Opetusministeriön julkaisuja 2004:6 http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2004/koulutuksen_ja_tutkimuksen_kehittamissuunnitelma_2003-2008
- Laukkanen, E.** (1998) Korkeakouluopinnot: Keskeyttäminen, viivästyminen ja ammatillinen epävarmuus. Helsinki: Taloudellinen suunnittelukeskus
- Mäkinen, J.** (2003) "University Students' General Study Orientations: Theoretical background, measurements, and practical implications." (Yliopisto-opiskelijoiden opiskeluorientaatiot: teoreettinen tausta, mittaaminen ja käytännön merkitys) Turun yliopisto.

- Mäkinen, J. & Olkinuora, E. & Lonka, K.** (2004) Students at risk: how to predict study problems in higher education? Students' general study orientations and abandoning the course of the studies. *Higher Education* 48 (2), 173-188.
- Rouhelo, A. & Rautakilpi, S.** (2005). Suuret odotukset vai turhat toiveet? Akateemiset generalistit vuosituhannen vaihteen työmarkkinoilla. *Aikuiskasvat* 25 (1), 36–46.
- Räisänen, M.** (2007) Neljä pientä stressiä: havaintoja ja kokemuksia lukuvuoden periodisoinnista Tampereen yliopistossa. Tampereen yliopisto, opetuksen ja tutkimuksen kehittämissyksikkö OTUKE http://www.uta.fi/otuke/materiaalit/Periodiselvitys_21_3_07.pdf
- Tampereen yliopistosta** vuonna 2005 valmistuneiden työelämään sijoittuminen. Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut. <http://www.uta.fi/rekry/sijoittuminen/sijoittumisseuranta05.pdf>.
- Tynjälä, P. & Välimaa, J. & Murtonen, M.** (2004): Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. PS -kustannus, Juva.

Muu aineisto:

Tampereen yliopiston opiskelijatilastot (<http://www.uta.fi/tilastot/>).

Tampereen yliopiston opiskelijakyselyt (<http://www.uta.fi/opiskelu/kyselyt>).

LIITTEET

LIITE 1

OPISKELU

Opiskeluni on tällä hetkellä (2006/3+5)

Päätoimista 81%

Sivutoimista 9%

Väitteitä opiskelusta. (2006/3+5, 2007/3+5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

	3-vuotiset				5-vuotiset				Yhteensä	
	2006		2007		2006		2007		N	ka
	N	ka	N	ka	N	ka	N	ka		
Yliopisto opiskelupaikkana oli minulle itsestään selvä valinta	451	4,1	502	4,2	364	4,1	358	4,2	1675	4,1
Opiskelu yliopistossa on vastannut odotuksiani	451	3,6	499	3,7	364	3,6	358	3,7	1672	3,7
Tunnen opiskelevani minulle oikeaa alaa	448	3,9	501	3,9	364	3,9	358	3,9	1671	3,9
Kiinnostukseni kohteet ovat muuttuneet opintojeni aikana	450	3,0	500	3,0	362	3,3	358	3,3	1670	3,1
Olen suunnitellut opintojeni etenemistä pitkällä tähtäimellä	450	3,5	501	3,5	362	3,3	358	3,4	1671	3,4
Opinnot ovat edenneet suunnitelmieni mukaisesti	450	3,4	499	3,5	362	3,3	353	3,3	1664	3,4
Opintoni ovat edenneet hitaammin kuin alun perin ajattelin	451	2,4	502	2,4	362	2,6	358	2,5	1673	2,5
Yliopisto-opinnot ovat olleet vaikeampia kuin odotin	451	2,1	500	2,1	364	2,1	358	2,1	1673	2,1
Tavoitteenani on valmistua mahdollisimman nopeasti	451	3,0	502	3,1	363	3,2	359	3,3	1675	3,1
Käytän mielestäni riittävästi aikaa opintojeni edistämiseen (*lisätty 2006/2+3)	449	3,2	501	3,1			358	3,1	1308	3,1
Pitkitän opintojeni tietoisesti lykätäkseni valmistumista (*vain 2006/5)					364	1,7			364	1,7

Sivuaineopiskelu

Väitteitä sivuaineopiskelusta. (2004-2005-2006-2007/3+5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

Kyselyt vuosittain	3-vuotiset								5-vuotiset				Yhteensä	
	2004		2005		2006		2007		2006		2007		N	ka
	N	ka	N	ka	N	ka	N	ka	N	ka	N	ka		
Valitsen sivuaineeni oman kiinnostukseni pohjalta	519	4,24	549	4,20	446	4,06	481	4,14	361	4,21	342	4,13	2698	4,16
Valitsen sivuaineeni työelämää silmällä pitäen	518	3,62	546	3,75	446	3,59	479	3,58	361	3,49	342	3,46	2692	3,58
Valitsen yleissivistäviä aineita sivuaineikseni	517	3,09	548	3,01	445	2,95	479	2,86	358	3,05	338	2,92	2685	2,98
Työelämän pätevyysvaatimukset ohjaavat sivuainevalintojani	518	3,12	547	3,22	445	3,15			360	2,99			1870	3,12
Sattuma on ohjannut sivuainevalintojani	517	2,24	547	2,24	445	2,13	478	2,00	361	2,27	340	2,26	2688	2,19
Opinto-oppaan suosituksilla on merkitystä valinnoilleni	518	2,38	549	2,34	443	2,33	476	2,30	360	2,25	341	2,23	2687	2,30
Valitsen sivuaineeni muodostamaan mielestäni hyvän kokonaisuuden pääaineeni kanssa	516	3,74	547	3,81	443	3,70	477	3,59	361	3,58	340	3,51	2684	3,66
Muiden opiskelijoiden suosituksilla on merkitystä valinnoilleni	518	2,58	549	2,55	444	2,35	477	2,30	361	2,43	340	2,36	2689	2,43
Opintojen ohjaus on vaikuttanut sivuainevalintoihini <i>(*lisätty 06/3+5)</i>					444	1,64	477	1,61	361	1,49	341	1,50	1623	1,56
Valitsen sivuaineita, jotka sopivat aikatauluihini <i>(*lisätty 06/3+5)</i>					444	2,47	477	2,39	361	2,33	341	2,31	1623	2,37
Valitsen sivuaineen, jossa kursseille on helppo päästä <i>(*vain 04-05)</i>	517	1,75	549	1,76									1066	1,75
Valitsen sivuaineen, jossa saa helposti opintoviikkoja <i>(*vain 04-05)</i>	517	1,89	548	1,84									1065	1,87

Järjestö- ja vapaaehtoistoiminta, vapaa-aika (2004-2006/2)

Miten järjestö- ja/tai vapaaehtoistoiminta on vaikuttanut opintoihisi? (2004)

Voit valita useita vaihtoehtoja. Mikäli et ole osallistunut järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan voit siirtyä seuraavaan osioon.

	vastausten lkm	% vastanneista (N= 311)
Ei vaikuttanut juuri mitenkään	189	60,8
Tukenut opintoja (esim. opintoviikot, kokemus)	92	29,6
Aikataulut ovat usein päällekkäisiä opintojen kanssa	19	6,1
Viivästyttäneet opintoja	49	15,8
Korvaavuuksista sopiminen ja/tai opintoihin sisällyttäminen on ollut hankalaa	28	9,0
Muu syy	18	5,8

Ulkomaiset opinnot ja harjoittelu (2004-2006/2)

Vastaa seuraaviin kysymyksiin ulkomaisista opinnoista ja harjoittelusta. (2004)

a) Valitse oikea vaihtoehto

	N	%
Olen osallistunut ulkomaisiin opintoihin tai harjoitteluun	70	13,9
Aion osallistua ulkomaisiin opintoihin tai harjoitteluun	136	26,9
En aio osallistua ulkomaisiin opintoihin tai harjoitteluun	174	34,5
En osaa sanoa	125	24,8
Yhteensä	505	100,0

b) Seuraavassa on joukko väitteitä opinnoista ja harjoittelusta ulkomailta.

Vastaa kysymyksiin, vaikkot aikoisikaan osallistua ulkomaisiin opintoihin tai harjoitteluun.

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

	2004: 3-vuotiset	
	N	ka
Ulkomaiset opinnot/harjoittelu tukevat opintoja (esim. opintoviikot, oppisisällöt)	517	3,41
Opintojen/ harjoittelun korvaavuuksista sopiminen ja/tai tutkintoon sisällyttäminen on hankalaa	503	2,98
Ulkomaiset opinnot/harjoittelu viivästyttävät opintoja	512	3,26
Ulkomaiset opinnot/harjoittelu lisäävät kielitaitoa	515	4,64
Eri aikaan eri maissa olevat lukukaudet aiheuttavat hankaluuksia opintojen etenemiselle	501	3,05
Ulkomaiset opinnot/harjoittelu antavat arvokasta kokemusta	517	4,55
Ulkomailla opiskelun/harjoittelun rahoittaminen on hankalaa tai työlästä	509	3,41

Oletko suunnitellut vaihto-opiskelua ulkomailta? (2006/2)

	N	%
Ei aio osallistua vaihtoon	310	50,6
Kyllä, kevään 2007 aikana	17	2,8
Kyllä, syksyn 2007 aikana	31	5,1
Kyllä, vuonna 2008 tai myöhemmin	61	10,0
Kyllä, mutta en ole vielä päättänyt ajankohtaa	194	31,6
Yhteensä	613	100,0

OPINTOJEN SUJUVUUS

Missä määrin seuraavat tekijät ovat haitanneet opintojesi etenemistä?

(2006/2+3+5, 2007/3+5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Ei lainkaan...Vähän...Jonkin verran... Melko paljon... Erittäin paljon

	3-vuotiset				5-vuotiset				Yhteensä	
	2006		2007		2006		2007			
	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka
Kursseille on vaikea päästä (erilaiset rajoitukset ja pääsyvaatimukset)	451	2,48	501	2,40	360	2,51	358	2,30	1670	2,42
Kursseja järjestetään harvoin	451	3,12	501	2,91	360	3,12	358	2,94	1670	3,02
Kurssikirjallisuutta on vaikea saada	450	3,06	501	2,82	361	3,19	357	2,92	1669	3,00
Kurssit menevät ajallisesti päällekkäin	451	3,58	501	3,31	360	3,54	358	3,30	1670	3,43
Yleisiä tenttipäiviä on liian harvoin	449	2,60	500	2,30	358	2,55	357	2,61	1664	2,52
Graduun liittyvät tekijät (ohjaus, aikataulu, aineiston hankinta)	433	1,78	486	1,59	348	2,47	347	2,27	1614	2,03
Tutkintovaatimusten joustamattomuus	449	2,04	494	1,87	357	2,08	355	2,03	1655	2,00
Opintojen ohjauksen puute	451	2,40	502	2,36	361	2,70	356	2,62	1670	2,52
Epätietoisuus opiskelukäytännöistä	451	2,50	502	2,43	360	2,54	356	2,45	1669	2,48
Vaikeudet tenttiin lukemisessa ja/tai kirjallisten töiden tekemisessä	451	2,48	501	2,47	360	2,42	356	2,33	1668	2,43
Työssäkäynti	451	2,59	499	2,46	361	2,57	358	2,76	1669	2,59
Elämäntilanne (esim. sairaus, vanhempainvapaa)	450	1,98	498	1,94	360	2,01	349	2,11	1657	2,01
Muiden asioiden nouseminen etusijalla elämässä	448	2,41			355	2,46			803	2,44
Kursseista on vaikea päästä läpi (esim. tiukka arvostelu) <i>(2006+2007/3+5)</i>	451	1,82	501	1,71	359	1,68	355	1,73	1666	1,74
Pettymys yliopisto-opiskelun sisältöön tai käytäntöihin <i>(2006/3+5)</i>	449	2,08			360	2,19			809	2,13
Epätasa-arvoinen kohtelu sukupuolen, iän, vamman tai muun ominaisuuden perusteella <i>(*lisätty 2006/2)</i>			502	1,16			358	1,15	860	1,16

Opintojen suunnittelu

Kenen kanssa olet suunnitellut opintojasi? (2005)

	vastausten lkm	% vastanneista (N=412)
Itsenäisesti	402	97,6
Laitoksen opetushenkilökunnan kanssa	66	16,0
Laitoksen muun henkilökunnan kanssa	15	3,6
Opintoneuvojan kanssa	21	5,1
Opintoasiainpäällikön kanssa	15	3,6
Opiskelijaopinto-ohjaajan eli OOTin kanssa	37	9,0
Ura- ja rekrytointipalvelujen henkilökunnan kanssa	7	1,7
Opiskelijatutorin kanssa	26	6,3
Perheen kanssa	92	22,3
Opiskelukavereitten kanssa	199	48,3
Jonkun muun kanssa, kenen?	24	5,8

129/541=24% jätti vastaamatta. Näistä ~20% lääketieteen pääaineopiskelijoita, 8.5% OKL ja 8.5% tilastotieteen pääaineopiskelijoita.

Periodit ja opiskelu

Oletko opiskellut jossakin/joissakin periodeissa selvästi vähemmän kuin toisissa? (2006/2)

	N	%
En	289	51,5
Kyllä, missä periodi/eissa ja mistä syystä?	272	48,5
Yhteensä	561	100,0

Missä määrin tenttiminen ruuhkautuu? (2006/2)

	N	%
Liikaa	82	14,9
Kohtuullisesti	328	59,4
Ei juuri lainkaan	142	25,7
Yhteensä	552	100,0

Perusteluja:

Missä määrin harjoitus- tai seminaaritöiden palautus ruuhkautuu? (2006/2)

	N	%
Liikaa	43	8,2
Kohtuullisesti	299	56,8
Ei juuri lainkaan	184	35,0
Yhteensä	526	100,0

Perusteluja:

Oletko osallistunut periodien välisellä viikolla tentteihin tai muuhun opetukseen? (2006/2)

	N	%
En	458	83,1
Kyllä, mihin?	93	16,9
Yhteensä	551	100,0

Miten periodien välinen viikko eroaa muusta opiskelustasi? (2006/2)

TYÖSSÄKÄYNTI

Opiskeluaikainen työssäkäynti

Oletko käynyt töissä opiskeluaikanasi? (2006/5, 2007/3+5)

	2006 5-vuotiset		2007 3-vuotiset		2007 5-vuotiset	
	N	%	N	%	N	%
En ole työskennellyt opiskeluaikanani. (Voit siirtyä seuraavaan osioon)	22	6,1	30	6,1	0	0,0
Olen työskennellyt vain lomien aikana	83	23,1	151	30,9	72	21,1
Olen työskennellyt sekä lomien että lukuvuosien aikana	251	69,7	296	60,7	267	78,1
Olen työskennellyt vain lukuvuosien aikana	4	1,1	11	2,3	3	0,9
Yhteensä	360	100	488	100	342	100

Työssäkäynti lukuvuoden aikana

Vertailun mahdollistamiseksi alla olevaan taulukkoon on yhdistetty vuoden 2006 kyselyiden osalta myös ne vastaajat, jotka eivät ole käyneet töissä opiskeluaikanaan, eivätkä siten myöskään ko. lukuvuonna.

	Kyselyt vuosittain							
	3-vuotiset				5-vuotiset		Yhteensä	
	2005		2006		2006			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ei ole käynyt töissä	155	27,9 %	122	27,5 %	96	26,7 %	373	27,5 %
Täysipäiväisesti	51	9,2 %	61	13,8 %	44	12,2 %	156	11,5 %
Epäsäännöllisesti	170	30,6 %	118	26,6 %	108	30,0 %	396	29,2 %
Osa-aikaisesti	179	32,3 %	142	32,1 %	112	31,1 %	433	31,9 %
Yhteensä	555	100 %	443	100 %	360	100 %	1358	100 %

Jos työskentelet kuluvan lukuvuoden aikana osa-aikaisesti, montako tuntia työskentelet keskimäärin viikossa? (2006/3+5) mediaani 15 tuntia

Mihin ajankohtiin työaikasi sijoittuvat pääsääntöisesti kuluvan lukuvuoden aikana? (2006/3+5)

		2006 Kyselyt		
		3-vuotiset	5-vuotiset	Kaikki
arkipäiviin	N	146	154	300
	%	46,2 %	57,5 %	51,4 %
arki-iltoihin	N	72	44	116
	%	22,8 %	16,4 %	19,9 %
viikonloppuihin	N	54	47	101
	%	17,1 %	17,5 %	17,3 %
öihin	N	13	8	21
	%	4,1 %	3,0 %	3,6 %
vuorotyö	N	31	15	46
	%	9,8 %	5,6 %	7,9 %
Yhteensä	N	316	268	584
	%	100 %	100 %	100 %

Työtehtävät, työnantajasektori

Millaisissa työtehtävissä olet toiminut kuluvan lukuvuoden aikana?

(2005-2006/3+5-2007/3)

		3-vuotiset			5-vuotiset	Kaikki
		2005	2006	2007	2006	
Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tehtävät	N 48 % 12,1 %	48 14,8 %	60 16,7 %	55 20,7 %	211 15,7 %	
Palvelu- ja kaupanalan tehtävät	N 150 % 37,7 %	142 43,8 %	143 39,7 %	70 26,3 %	505 37,5 %	
Toimisto- ja hallintotehtävät	N 60 % 15,1 %	62 19,1 %	62 17,2 %	55 20,7 %	239 17,7 %	
Kuljetus- ja liikennealan tehtävät	N 10 % 2,5 %	10 3,1 %	5 1,4 %	13 4,9 %	38 2,8 %	
Teollisuus- ja rakennustyö	N 24 % 6,0 %	11 3,4 %	16 4,4 %	5 1,9 %	56 4,2 %	
Viestintä- ja tiedotustehtävät	N 29 % 7,3 %	21 6,5 %	17 4,7 %	32 12,0 %	99 7,3 %	
Yrittäjänä	N 3 % 0,8 %	10 3,1 %	10 2,8 %	6 2,3 %	29 2,2 %	
Opetus- koulutus tai tutkimustehtävät	N 91 % 22,9 %	66 20,4 %	58 16,1 %	60 22,6 %	275 20,4 %	
Muissa tehtävissä	N 46 % 11,6 %	14 4,3 %	54 15,0 %	20 7,5 %	134 9,9 %	
Vastauksia yhteensä	N 461	384	425	316	1586	
Vastaaja yhteensä	N 398	324	360	266	1348	

Huom. Kaikki -sarake kuvaa vastauksien määrää suhteessa vastaajien määrään

Millä sektorilla työnantajasi toimii? (2005–2006/3-2007/3)

Valitse oikea vaihtoehto. Mikäli sinulla on useampia työnantajia, valitse päätyönantajasi sektori.

		3-vuotiset			Kaikki
		2005	2006	2007	
Yksityinen työnantaja	N	227	194	216	637
	%	56,6 %	60,2 %	60,0 %	58,8 %
Kunta	N	90	80	77	247
	%	22,4 %	24,8 %	21,4 %	22,8 %
Valtio	N	55	28	38	121
	%	13,7 %	8,7 %	10,6 %	11,2 %
Seurakunta	N	2	2	4	8
	%	0,5 %	0,6 %	1,1 %	5,4 %
Järjestö	N	23	15	20	58
	%	5,7 %	4,7 %	5,6 %	5,4 %
Oma yritys	N	17	24	20	61
	%	4,2 %	7,5 %	5,6 %	5,6 %
Joku muu	N	11	3	12	26
	%	2,7 %	0,9 %	3,3 %	2,4 %
Vastaajia yhteensä	N	401	322	360	1083

Toimenkuva (2004)

Vastaa kysymykseen, jos olet ollut työbarjoittelussa, palkkatyössä tai yrittäjänä 1.6.2003-31.5.2004 välisenä aikana.

Millaista työtä teet? Mikä on toimenkuvasi? Jos sinulla on useampia työpaikkoja, kerro mahdollisimman monesta. (otteita tekstissä)

Yhteensovittaminen

Väitteitä opiskeluaikaisesta työssäkäynnistä. (2004-2005-2006/3+5-2007/3+5)

Vastaa väitteisiin, vaikka et olisi ollut töissä opiskeluaikanasasi

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

Kyselyt vuosittain	3-vuotiset												5-vuotiset						Yhteensä			
	2004			2005			2006			2007			2006			2007			N	Ka	N	Ka
	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka				
Käyn töissä taatakseni itselleni perustoimeentulon	517	3,85	548	3,71	440	3,87	487	3,82	362	3,90	353	3,90	2707	3,84								
Opiskeluaikani keskityn opintoihini tai muuhun opiskelijaelämään, en työssäkäyntiin	519	3,30	550	3,08	441	2,74	487	2,90	363	2,94	354	2,70	2714	2,94								
Työnteko lisää opiskelumotivaatiota	518	2,77	546	2,75	440	2,62	487	2,56	363	2,88	352	2,86	2706	2,74								
Käyn töissä, koska haluan välttää opintolainan ottoa	514	3,58	546	3,41	437	3,25	484	3,21	357	3,30	351	3,36	2689	3,35								
En käy töissä, koska toimeentuloni on muutenkin turvattu	513	1,80	544	1,85	437	1,78	481	1,84	360	1,76	349	1,62	2684	1,78								
Käyn töissä huolehtiakseni perheeni toimeentulosta	512	1,95	542	1,97	435	2,06	476	2,01	360	2,01	352	1,99	2677	2,00								
Opiskeluaikainen työssäkäynti antaa arvokasta työkokemusta	518	3,61	547	3,67	435	3,43	485	3,49	362	3,73	354	3,75	2701	3,61								
Käyn töissä hankkiakseni vähän ylimääräistä kulutukseeni	517	3,25	546	3,23	434	3,05	483	3,20	358	3,27	352	3,17	2690	3,20								
Nykyinen työni liittyy opiskelemaani alaan	510	2,58	535	2,53	432	2,56	478	2,43	349	3,03	350	2,88	2654	2,67								
Työssäkäynti on paikitsevaa myös erillään rahallisessa mielessä	518	3,24	545	3,18	436	3,07	486	2,10	362	3,42	352	3,35	2699	3,06								
Olen vakituudessa työsuhteessa, josta pois jääminen ei ole kannattavaa	513	1,87	546	1,81	433	2,02	475	1,98	361	1,76	350	1,79	2678	1,87								
Työnteko vie aikaa opinnoilta	518	3,57	547	3,71	436	3,48	487	3,60	361	3,68	352	3,75	2701	3,63								
Työnteko ja opinnot tukevat toisiaan	518	2,69	546	2,59	433	2,60	484	2,53	361	2,82	351	2,85	2693	2,68								
Työnteko on sopiva vastapaino opinnoille	515	2,92	547	2,87	434	2,81	483	2,83	362	2,96	350	2,96	2691	2,89								
Työnteko venyttää turhaan opintoja	516	2,88	547	3,12	431	2,95	482	3,03	358	2,96	349	3,01	2683	2,99								
En käy töissä, koska mielekästä työtä ei ole tarjolla	514	1,73	549	1,82	430	1,67	476	1,72	360	1,72	347	1,56	2676	1,70								
Työnteko opiskeluaikana ei ole mielekästä	519	2,42	546	2,33	428	2,31	476	2,42	359	2,21	349	2,08	2677	2,30								
Käyn töissä, koska minulle tarjotaan työtilaisuuksia, joista on vaikea kieltäytyä	518	2,20	548	2,15	433	2,23	482	2,17	360	2,27	348	2,45	2689	2,24								
Käyn töissä saadakseni kontakteja työelämään	516	2,81	545	2,83	430	2,63	481	2,64	361	2,91	349	2,96	2682	2,80								
En käy töissä, koska haluan valmistua mahdollisimman nopeasti	513	2,07	548	2,16	426	1,81	479	1,93	362	1,86	347	1,76	2675	1,93								
En käy töissä, koska toimeentuloni on muutenkin turvattu (<i>vain 04-05</i>)	516	1,79	544	1,88									1060	1,83								
Opintolainaa on tärkeä osa opintojeni rahoitusta (<i>* Isätyttö 06/3+5</i>)					437	1,84	484	1,74	360	1,98	351	1,92	1632	1,87								

Väitteitä työssäkäynnin ja opiskelun yhteensovittamisesta. (2006-2007/3+5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

Mikäli et ole lainkaan käynyt töissä opiskeluaikanasasi siirry osioon x.

Kyselyt vuosittain	3-vuotiset				5-vuotiset				Yhteensä	
	2006		2007		2006		2007			
	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka	N	Ka
Opintoni sujuvat hyvin työssäkäynnistä huolimatta	328	3,32	370	3,36	333	3,43	325	3,29	1356	3,35
Työn ja opintojen yhteensovittaminen on vain järjestelykysymys	328	3,22	488	2,85	334	3,18	352	3,05	1502	3,07
Opiskelu ja työnteko samanaikaisesti on todella stressaavaa	328	3,37	491	3,73	333	3,40	353	3,50	1505	3,50
Työnantajani joustaa tarvittaessa työajoissa	320	3,54	363	3,47	320	3,39	320	3,40	1323	3,45
Kurssien vaihtoehtoiset suoritustavat mahdollistavat opintojen etenemisen	324	2,85	485	3,00	329	2,80	352	3,16	1490	2,95
Olen joutunut jättämään luentoja/kursseja/tenttejä väliin työn vuoksi	327	3,20	369	3,07	329	2,94	326	3,08	1351	3,07
Periodit helpottavat opiskelun ja työn jaksottamista *lisätty 2007*			470	2,56			339	2,49	809	2,53

Mitkä tekijät edistäisivät mielestäsi opiskelun ja työn yhteensovittamista?

(2006/3+5) otteita tekstissä

Miten olet sovittanut yhteen työn ja opiskelun?(2005) otteita tekstissä

NÄKEMYKSIÄ TULEVASTA

Koulutus ja korkeakouluopiskelu

Väitteitä koulutuksesta. (2006/3+5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

Kyselyt vuosittain	2006 3-vuotiset		2006 5-vuotiset		Yhteensä	
	N	Ka	N	Ka	N	Ka
	Koulutukseni antaa hyvät mahdollisuudet toimia monenlaisissa tehtävissä	450	3,60	363	3,65	813
Koulutukseni antaa laajan yleissivistyksen	449	3,47	362	3,62	811	3,54
Koulutus on kehittänyt ammatti-identiteettiäni	449	3,48	362	3,56	811	3,52
Koulutukseni on liian teoreettista	449	2,71	362	2,73	811	2,72
Uskon, että koulutustani arvostetaan työnantajien keskuudessa	449	3,61	362	3,54	811	3,57
Uskon työllistyväni helposti koulutusta vastaavaan työhön valmistumisen jälkeen	448	3,27	362	3,16	810	3,22
Työelämäyhteydet huomioidaan riittävästi yliopistokoulutuksessa	449	2,44	360	2,29	809	2,37
Minulla on selvä käsitys siitä, millaisiin työtehtäviin koulutuksellani voi työllistyä	450	3,41	362	3,40	812	3,41
Minulla on selvä käsitys työtehtävissä vaadittavista taidoista	448	3,16	362	3,22	810	3,18
Seuraan alani työmarkkinatilannetta aktiivisesti	448	2,95	360	3,34	808	3,12

Ajankohtaisia korkeakouluopiskelua koskevia väitteitä. (2006/5)

Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto 1 - 5

Pitää erittäin huonosti...Pitää huonosti...Pitää kohtalaisesti...Pitää hyvin...Pitää erittäin hyvin paikkansa

	2006 5-vuotiset	
	N	ka
Opintoaikojen rajoittaminen on perusteltua	361	2,25
Toisen korkeakoulututkinnon suorittamisen tulisi olla maksullista	363	1,75
Opiskelukulttuuria tulee muuttaa kohti päätoimista opiskelua	363	3,19
Vapaa sivuaineoikeus tulee säilyttää	362	4,73
Opintotuen tulorajat ovat riittävän korkeat	359	2,22
Opintorahaa tulee korottaa	362	4,53
Ylioppilastutkinnon merkitystä valintaperusteena tulee korostaa	363	2,26
Opiskelijavalinnassa tulee suosia uusia ylioppilaita	362	1,86
Tutkinnon laajuudelle tulee asettaa opintoviikkoraja	360	2,02
Koulutusalan opiskelijoita koulutetaan liikaa	361	2,59

Mikä kannustaisi sinua suorittamaan ylemmän korkeakoulututkinnon nopeammin? (2006/5)

Työllistyminen

Miten merkittävänä pidät seuraavia tekijöitä työllistymisesi kannalta. (2007/5)

Valitse sopivin vaihtoehto 1= ei lainkaan merkittävä... 6= erittäin merkittävä

Opiskelijakysely 2007/5:	ka
Alan työkokemus	5,3
Henkilökohtaiset ominaisuudet	5,1
Kontaktit työelämään/suhdeverkosto	4,9
Tutkinnon pääaine	4,9
Käytännön työtaidot	4,8
Tutkinnon aineyhdistelmä	4,5
Työharjoittelu	4,3
Muu työkokemus	3,8
Kansainvälinen työ- tai opiskelukokemus	3,7
Muu koulutus tai opinnot	3,5
Järjestö- tai harrastustoiminta	3,2
Opintomenestys	3,1
Pro gradun tuomat valmiudet ja kontaktit	3,1

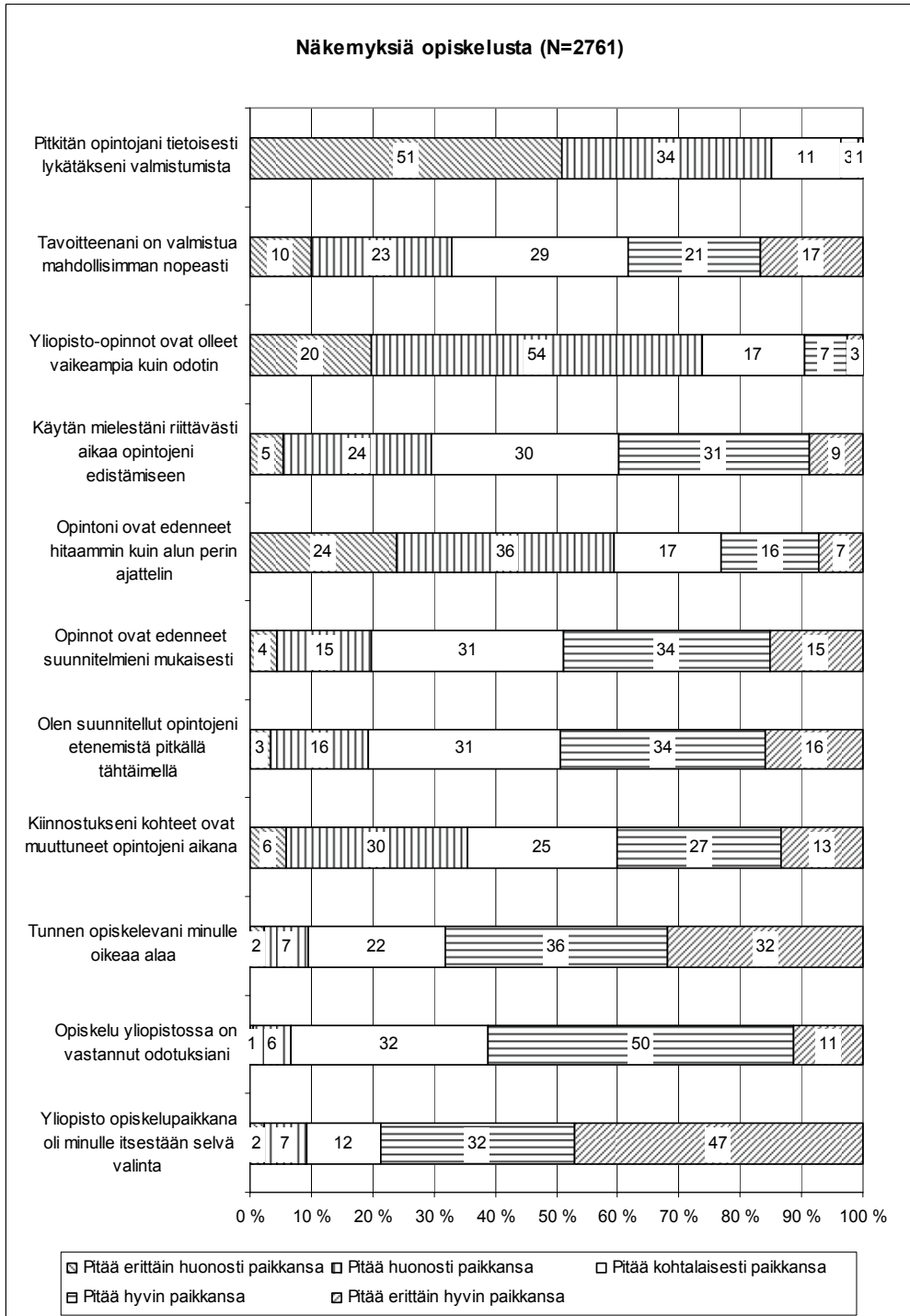
Millaisia työelämän kannalta olennaisia taitoja tai osaamista koet itseltäsi mahdollisesti puuttuvan? (2006/5) Otteita tekstissä

Mitkä seikat huolestuttavat sinua työelämään siirtymisessä? (2006/5) Otteita tekstissä

LIITE 2

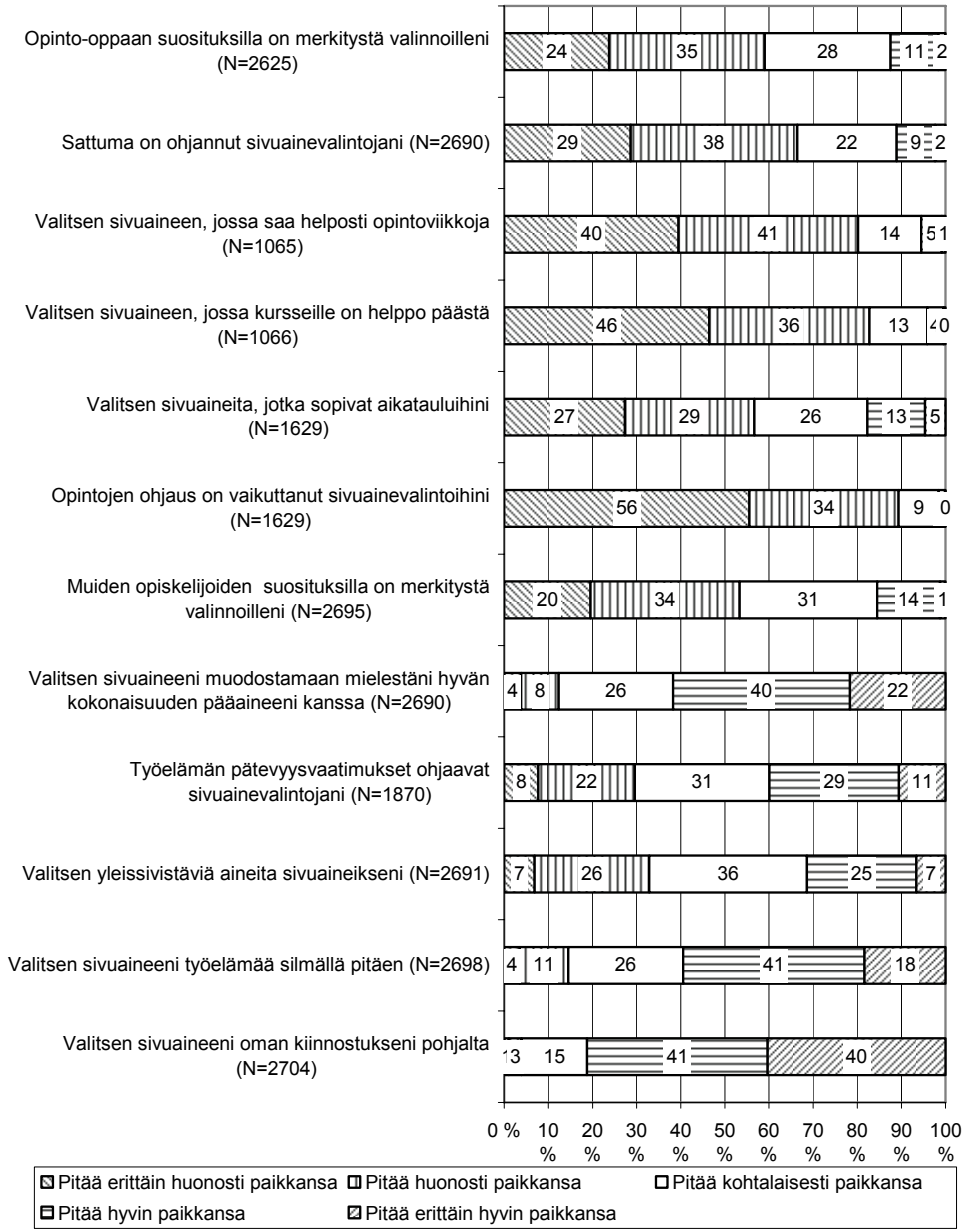
Vuosi	Opintojen aloitusvuosi	Kyselyn ajankohta	Kysely lähetetty (N)	Vastanneet (N) vastausprosentti
2004 3-vuotiset	2001	I 15.4. II 23.4	N=1202	N=523, 43,5 %
2005: 3-vuotiset	2002	I 6.5. II 17.5.	N=1201	N=561, 46,7 %
2006: 3-vuotiset	2003	I 24.4. II 2.5.	N=1235	N=451, 36,5 %
2006: 5-vuotiset	2001	I 6.3. II 20.3.	N=1010	N=365, 36,1 %
2006: 2-vuotiset	2005	I 25.9. II 2.10.	N=1402	N=584, 41,7 %
2007: 3-vuotiset	2004	I 7.3. II 19.3.	N=1282	N=502, 39,2%
2007: 5-vuotiset	2002	I 26.3 II 2.4	N=1032	N=359, 34,8%

LIITE 3

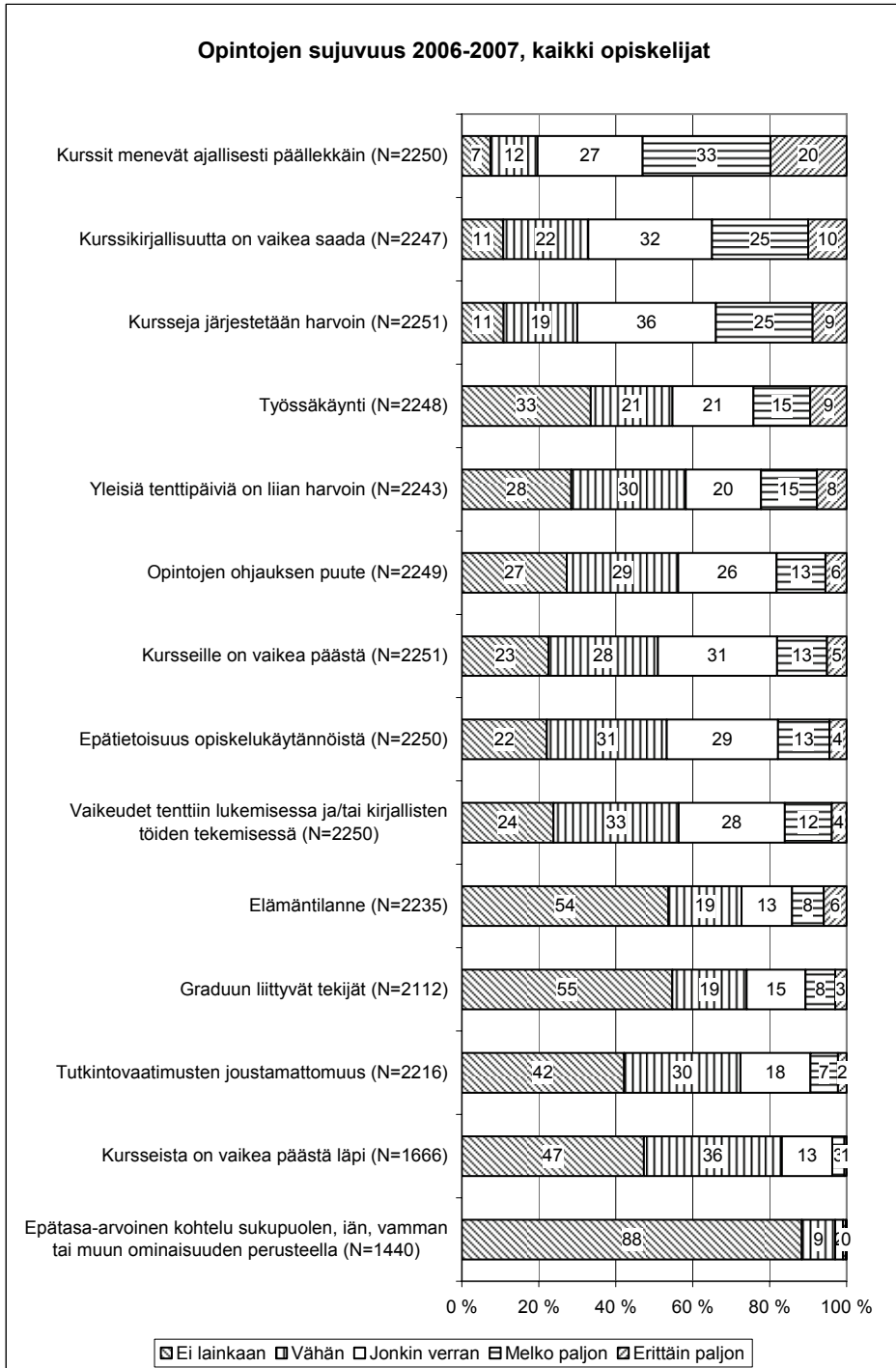

LIITE 4

Näkemyksiä sivuainevalinnoista

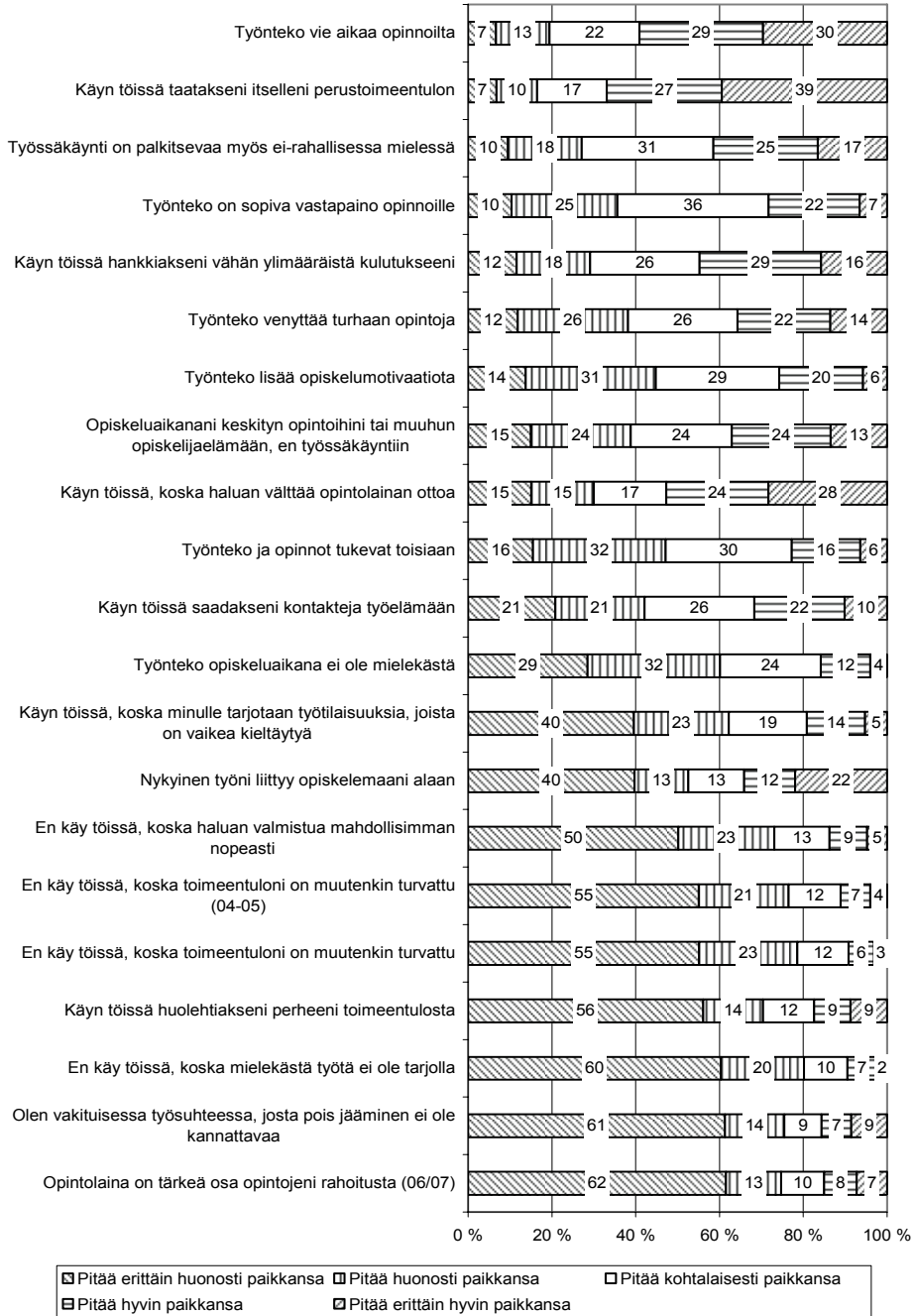

LIITE 5

LIITE 6

Näkemyksiä työssäkäynnistä

TAMPEREEN YLIOPISTON OPINTO- JA KANSAINVÄLISTEN ASIAIN OSASTON JULKAISUSARJASSA ILMESTYNEET JULKAISUT

1970

1. Ylönen Ari KENELLE VALTA YLIOPISTOSSA?
Tampereen yliopiston opiskelijoiden mielipiteitä hallinnon-
uudistuksesta
2. TAMPEREEN YLIOPISTON TIEDEKUNTIEN OPISKE-
LIJAMÄÄRIEN KEHITYS
3. Ylönen Ari TAMPEREEN YLIOPISTON EKOLOGINEN RAKENNE
Tutkimus yliopiston yksiköiden yhteyksistä yliopiston sisällä
sekä niiden suhteesta kaupunkiin
4. Huttunen Marja – ENSIMMÄISEN VUODEN OPISKELIJAIN OPINTO-
Ladau Pirjo TYYTYVÄISYYS
5. Meriläinen Juhani OPPILASVALINTA TAMPEREEN YLIOPISTON
YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ JA TALOUDELLIS-
HALLINNOLLISESSA TIEDEKUNNASSA

1971

6. Kivekäs Iris – OPPILASVALINTA JA MENESTYMINEN AKATEEMI-
Pajunen Matti SISSA OPINNOISSA
7. Lehtonen Heikki OPETUKSEEN SUHTAUTUMISESTA TAMPEREEN
YLIOPISTOSSA
8. Kivekäs Iris TAMPEREEN YLIOPISTON TIEDEKUNTIEN KURSSI-
KIRJOJEN IKÄ JA JULKAISUKIELI
9. Järvinen Annikki KORKEAKOULUTUTKIJAT JA SUUNNITTELU
(toim.)
10. Lehtonen Heikki HALLINNONUUDISTUS: SUHTAUTUMINEN, VAIKU-
TUSMAHDOLLISUUDET JA VAIKUTTIMIT
11. Parjanen Matti – YLIOPISTO-OPETTAJIEN PRODUKTIIVISUUS
Kivekäs Iris

1972

12. Parjanen Matti PÄÄLLEKKÄISHAKU KORKEAKOULUJEN OPPILAS-
VALINNASSA
13. Karvonon Pirkko LÄÄKÄRIKSI VALIKOITUMINEN
Parjanen Matti

1973

14. Ahonen Reijo
Jokinen Jukka
Lindell Marjatta
Miettinen Jorma
Mäkinen Olli
Pirttimäki Liisa
TILASTOTIETEISSÄ MENESTYMINEN TAMPEREEN
YLIOPISTON TÄYDENNYSKOULUTUSKESKUS-
SA
15. Lindberg Markku
VIESTINTÄ JA OHJAUS TAMPEREEN YLIOPISTON
HALLINTO-ORGANISAATIOSSA
16. Torniainen Ritva
SELVITYS OPINTORAHAN JAKOPERUSTEISTA

1974

17. Merikoski Ulla
Parjanen Matti
LÄÄKETIETEEN VALTAKUNNALLINEN OPPILAS-
VALINTA
18. Laakko Riitta
YLIOPISTON MUUTTUNEET TEHTÄVÄT:
Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus

1976

19. Kivekäs Iris (ed.)
TAMPEREEN YLIOPISTON SUOMALAIS-
ENGLANTILAINEN HALLINNOLLINEN SANASTO
20. Kivekäs Iris (ed.)
TAMPEREEN YLIOPISTON SUOMALAIS-
RUOTSALAINEN HALLINNOLLINEN SANASTO
21. Eskola Antti
Kaukonen Erkki (toim.)
YHTEISKUNTATIETEET JA TUTKINNONUUDISTUS
Puheenvuoroja tutkinnonuudistuskeskusteluun

1977

22. Parjanen Matti
RELATIONS BETWEEN HIGHER EDUCATION
AND THE COMMUNITY – Extensions Studies in the
University of Tampere
23. Simonen Leila
KANSANTALOUS JA VALTIOTIETEILIJÖIDEN
AMMATTIKÄYTÄNTÖ

1978

24. Alava Jukka
TAMPEREEN YLIOPISTON LAITOSTEN JA YKSIKÖI-
DEN LÄHEISYYSTARVE JA -HALUKKUUS

1979

25. Parjanen Matti KORKEAKOULUOPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN
Tutkimustuloksia ja toimenpide-ehdotuksia
26. Alava Jukka OPPILASVALINTA TAMPEREEN YLIOPISTON
TALOUDELLIS-HALLINNOLLISESSA JA YHTEIS-
KUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNSSA VUONNA
1978
27. OPPILASVALINNAN TEEMAPÄIVÄ 10-10-1979
Tiivistelmä pidetyistä alustuksista ja keskusteluista

1980

28. Satka Mirja SOSIAALIHUOLTOTUTKINNON OPPILASVALINTA
VUONNA 1979

1982

29. Blomster Pontus HISTORIAN OPISKELU JA TYÖELÄMÄÄN SIJOIT-
Jaakkola Jouko TUMINEN – Selvitys Tampereen yliopiston historiatieteen
Seppinen Juhani laitoksen pääaineopiskelijoista ja valmistuneista tutkin-
Vellonen Jukka nonuudistuksen kynnyksellä
30. Pimiä Mauri TAMPEREEN YLIOPISTON ERÄISSÄ TUTKINNOISSA
VALMISTUNEIDEN VALMISTUMISAJAT

1989

31. Rantala Harri TAMPEREEN YLIOPISTOSTA VALMISTUNEET JA
TYÖMARKKINAT – Selvitys ylemmän kandidaatin tutkin-
non ja opetusjaostotutkinnon vuosina 1984–1987 suoritta-
neiden työhönsijoittuminen

1990

32. /A Pimiä Mauri JATKOTUTKINNOISTA JA JATKOTUTKINTOJEN
TAUSTATEKIJÖISTÄ TAMPEREEN YLIOPISTOSSA

1991

32. /B Aronen Päivi ONGELMANA SIVUAINEOPISKELU – Selvitys tiede-
Markkola Mikko kuntien välisestä sivuaineopiskelusta Tampereen yliopistos-
Takalo Tenho sa

1993

33. Nupponen Tarja (toim.) SELVITYS KORKEAKOULUPEDAGOGISESTA TOIMINNASTA TAMPEREEN YLIOPISTOSSA
34. Eerola Heli –
Lassila Satu TIEDOTUSALAN TYÖHÖNSIJOITTUMISTUTKIMUS
35. Aronen Päivi
Luostarinen Heikki (toim.) TIETEELLINEN KRITIIKKI JA OPINNÄYTETYÖT

1994

36. Aronen Päivi
Takalo Tenho (toim.) ARVIOINTI JA OPETUKSEN LAADUN PARANTAMINEN

1995

37. Aronen Päivi
Tuunanen Leena (toim.) ARVOT JA JAKSAMINEN AKATEEMISESSA OPETUSTYÖSSÄ

1997

38. Ahrio Leena KENEN VASTUULLA? – Tutkimus pro gradu -tutkielmien ohjaamisesta

1998

39. Ahrio Leena –
Holtinen Jari TYÖELÄMÄPALAUTTEELLA OSUVUUTTA OPISKELUUN

1999

40. Uski Esa EKSYNEET LAMPAAT – Selvitys Tampereen yliopiston opiskelijoiden opintojen pitkittämisestä

2000

41. Ahrio Leena OPISKELIJAOPINTO-OHJAAJAT URANUURTAJINA
Uusia opintojen ja uran ohjauksen muotoja Tampereen yliopistossa
42. Huhta Liisa –
Tuulos Titta TUONPUOLEINEN
Tarinoita siitä, kuinka vastavalmistuneet yhteiskuntatieteilijät löytävät töitä
43. Takkinen Terhi
Vahtikari Tanja HUMANISTI, MISSÄ OLET, MITÄ TEET?
Tampereen yliopiston humanistisesta tiedekunnasta valmistuneiden näkemyksiä omasta työllistämistään

2003

44. Kotilainen Sirkku – Ruoho Iris VIESTINNÄN ALAN VALINTAKOE JA KOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUS

2004

45. Korhonen Päivi TUTKINTO JA TYÖKOKEMUS TYÖLLISTYMISEN AVAIMINA - Työurien käynnistyminen yhteiskuntatieteellisellä koulutusallalla
46. Jokilaara Kirsti Räsänen Mirka Tahvola Arja Vuorikoski Marjo SE ON SE AVAIN!
Kasvatustieteiden tieteenalaohjelmasta valmistuneiden tarinoita opiskelusta ja työhönsijoittumisesta

2007

47. Kunelius Risto Similä Maarit Hartman Eeva VALINTAYHTEISTYÖ YHTEISKUNTATIETEELLISELLÄ KOULUTUSALLA